

OBSAH

POROTCI SOUTĚŽNÍCH SEKCI	3
Soutěžní sekce.....	8
Opus bonum.....	8
První světla	12
Mezi moři	16
Mezi moři – Studentská soutěž.....	20
Česká radost.....	21
Fascinace	25
Fascinace: exprmntl.cz	33
Krátká radost.....	36
Svědectví o politice	41
Svědectví o poznání	42
Svědectví o přírodě	44
Nesoutěžní sekce	46
Zvláštní uvedení	46
Direct Verité	49
Cinema Verité v československém dokumentu 60. let	54
Cizinec hledá byt	55
Libanon: Mezi popelem a růžemi.....	57
Československý orient.....	59
MASTERCLASS	60
Zkouška sirén.....	61
Fascinace: Domov	62
Konference Fascinace.....	66
Reality TV	68
Doc Alliance Selection	69
FAMU uvádí.....	70
Dokument ČT	71
My Street Films	74
Ji.hlava Offscreen	75
Inspirační fórum	75
Víra a náboženství ve třetím miléniu	75
Budoucnost žurnalistiky	75

Vzdělávání a škola zítřka	79
Krise levice	83
Střední Evropa mezi dvěma světy	87
Umělá inteligence a proměna lidství.....	90
Ji.hlava dětem	93
Překrásné nové světy	98
VR Kino	98
VR Instalace	100
Game Zone	101
Laboratorium	102
Sonic Lux: Hudba a zvuk Ji.hlavy	103
Hudební stan	103
Chrám povýšení sv. Kříže.....	104
Nic anebo jen velmi málo	104
Radio Wave a MFDF Ji.hlava 2018	106
Audioreport.....	106
Divadelní program.....	107
My Street Films	107
Kine Dok	107
Výstava festivalových plakátů	107
EMERGING PRODUCERS 2019: Veřejná prezentace	107
FESTIVAL HUB 2018.....	108
PARTNEŘI a SPONZOŘI	109

POROTCI SOUTĚŽNÍCH SEKCI

Opus Bonum

Krzysztof Zanussi

Polský režisér a scenárista. Debutoval dramatem *Struktura krystalu* (1968). Za své filmy *Iluminace* (1973), *Ochranné zbarvení* (1976), *Konstanta* (1980), *Rok klidného slunce* (1984) byl oceněn na festivalech v Cannes, Benátkách, Berlíně či Tokiu. Je také celosvětově uznávaným divadelním režisérem a autorem knih, věnuje se pedagogické práci. Od 80. let je ředitelem Filmového studia „TOR“ a producentem filmů Krzysztofa Kieślowského nebo Agnieszky Holland.

První světla

Charlène Dinhut

Francouzská teoretička výtvarného umění. Několik let působí v pařížském Centre Pompidou jako kurátorka výstav, představení, přednášek i promítání. Pět let se zde spolupodílela na filmovém festivalu Hors Pistes. Spolupracovala také s pařížským Muzeem lovu a přírody na jejich filmovém programu.

Sergio Fant

Italský festivalový dramaturg. Působil jako archivář a badatel v Cineteca di Bologna. Od roku 2012 pracuje pro Mezinárodní filmový festival v Locarnu. Spolupracuje také s Festivalem horských a cestopisných filmů Trento, je jedním ze zakladatelů filmové distribuční společnosti CineAgenzia. Pro prestižní italský týdeník Internazionale píše sloupek o dokumentárním filmu.

Maya Shurbaji

Libanonská režisérka, producentka a kurátorka. Díky spolupráci s bejrútskou organizací Bidayyat audio-vi-sual arts, která podporuje dokumentární a experimentální filmy, realizovala krátké filmy *Now End of Season* (2015) a *Land of Doom*. Nedávno také dokončila scénář pro krátký animovaný snímek o dětských nevěstách.

Shane Smith

Kanadský programový ředitel filmového festivalu Hot Docs, největšího festivalu dokumentárního filmu v USA a Kanadě. Pracoval také pro Mezinárodní filmový festival v Torontu nebo filmový festival Sundance. Smith zasedl v porotách několika festivalů, mimo jiné Cannes, Sundance, Sheffield Doc Fest či Sao Paulo.

Ewa Szablowska

Polská kurátorka a dramaturgyně. Od roku 2009 pracuje pro polský Mezinárodní filmový festival New Horizons, pro který připravuje přehlídku experimentálního filmu a také sekci věnovanou aspektům filmu a feminizmu. V letošním roce připravila také přehlídku iránské kinematografie pro polskou galerii Studio BWA.

Mezi moři

Václav Kadrnka

Český režisér a scenárista. Režisérsky debutoval v roce 2011 hraným filmem *Osmdesát dopisů*, který byl oceněn na festivalu v Soluni a získal také cenu filmových kritiků FIPRESCI. V roce 2012 byla

Kadrnkovi udělena Cena české filmové kritiky v kategorii objev roku. Jeho druhý snímek Křížáček získal loni hlavní cenu pro nejlepší film na festivalu v Karlových Varech.

Zuzana Mistríková

Slovenská producentka. Byla poslankyní SNR a mezi roky 1996–2004 prezidentkou Rady pre reklamu. Dnes působí jako výkonná ředitelka v konzultační společnosti PubRes a je výkonnou ředitelkou neziskové odborné instituce Mediálny inštitút. Je producentkou filmu Mečiar režisérky Terezy Nvotové, který byl vybrán Evropskou filmovou akademií mezi patnáct nejlepších evropských dokumentů roku.

David Toop

Britský hudebník a hudební teoretik. Je autorem knih Ocean of Sound nebo Haunted Weather a bývalým členem post-punkové skupiny Flying Lizards. Publikuje v britských hudebních časopisech e Wire nebo e Face. Vyučuje na London College of Communication.

Achinette Villamor

Filipínská filmová producentka a výkonná ředitelka manilské filmové produkční společnosti Kamias Overground, která také vydává hudbu a publikuje knihy. Šest let spolupracuje s německou produkční společností Rapid Eye Movies, kde se podílela na vzniku filmů předního filipínského režiséra Khavn De la Cruze.

Tomas E. Wartenberg

Americký filozof a filmový teoretik. Je autorem knihy Unlikely Couples: Movie Romance as Social Criticism (1999), která zkoumá filmové milostné příběhy z let 1930 až 1990. Jeho kniha Thinking on Screen: Film as Philosophy (2007) se věnuje kinematografické filozofii. Filozofii se snaží také popularizovat a přiblížit ji dětem. Vyučuje na Mount Holyoke College.

Česká radost

Marie Dvořáková

Česká dokumentaristka a scenáristka. Za svůj krátký film Kdo je kdo v mykologii (2016) obdržela v roce 2017 cenu Americké filmové akademie v kategorii hraných studentských snímků. Také její další studentské filmy – Opitzova žena (2003), Až budu velká (2005), Perlička (2006) – získaly mezinárodní ocenění. Působí jako programová ředitelka Českého centra v New Yorku.

Charlotta Kotíková

Česká teoretička výtvarného umění, která od roku 1970 žije v USA. V současnosti působí jako nezávislá kurátorka, v letech 1983–2007 pracovala v Brooklynském muzeu v New Yorku. Byla také předsedkyní Společnosti Jindřicha Chalupického. Kotíková je pravnučkou T. G. Masaryka.

Magdaléna Platzová

Česká spisovatelka a novinářka. Je autorkou románů Návrat přítelkyně (2004) a Aaronův skok (2006), povídkových sbírek Sůl, ovce a kamení (2003), Recyklovaný muž (2008) a dětské knížky Toník a jeskyně snů (2010). V roce 2013 vydala knihu Anarchista a v roce 2018 román Druhá strana ticha. Působila jako herečka a překladatelka, později redaktorka a novinářka v Literárních novinách a v Respektu, kam přispívá dodnes.

Apolena Rychlíková

Česká dokumentaristka a novinářka. Věnuje se sociál-ně kritickému dokumentu. Za snímek Hájek na zámku, Petr v podzámčí (2011) získala Cenu Karla Vachka Anime. Její dokument o fenoménu levné práce Hranice práce (2017) získal na 21. Mezinárodním festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava cenu Česká radost za nejlepší český dokument a cenu filmové kritiky v kategorii Mimo kino. Držitelka Novinářské ceny 2017 Nadace OSF v kategorie „Nejlepší komentář“.

Kateřina Smejkalová

Česká politoložka. Věnuje se tématům spjatým s digitalizací práce, genderovou problematikou a také sociologií technologického vývoje. Komentuje společenské i politické dění v Německu. Pracuje jako vědecká pracovnice českého zastoupení německého think tanku Friedrich-Ebert-Stiung a působí také jako publicistka.

Fascinace

Hrvoje Hribar

Chorvatský režisér, producent, scenárista, majitel produkční společnosti FIZ. Za svůj celovečerní debut Uspávací puška (2017) obdržel chorvatskou filmovou cenu Oktavijan za nejlepší film. V letech 2010 až 2017 působil jako výkonný ředitel Chorvatského audiovizuálního centra (HAVC) a podařilo se mu do Chorvatska přilákat mezinárodní projekty jako Hra o trůny, Borgiové, Star Wars a další.

Marina Kožul

Chorvatská producentka. Působí v neziskové záhřebské organizaci 25 FPS pro audiovizuální výzkum, která podporuje originální projekty udržující tradici avantgardy a experimentálního filmu. Pracuje i jako dramaturgyně a producentka stejnojmenného festivalu zaměřeného na nezávislé filmy. Od roku 2012 spolupracuje také s Mezinárodním filmovým festivalem v Rotterdamu.

Krátká radost

Vítězný snímek soutěžní sekce Krátká radost vybírali diváci z celého světa prostřednictvím VOD portálu DAFilms.cz v online hlasování 14 dní před zahájením festivalu. Cena za nejlepší krátký dokumentární film bude vybranému snímku udělena na slavnostním zahájení 22. MFDF Ji.hlava.

Svědectví o politice

Anna Pospěch Durnová

Česká politoložka a novinářka. Ve Vídni získala doktorát z politologie, v Brně pak doktorát v oboru komparatistika. Studovala také na Sorbonně v Paříži. V současnosti působí na Vídeňské univerzitě, od roku 2008 také píše jako zahraniční zpravodajka pro česká média.

Petr Lebeda

Český politický analytik a sociální podnikatel. Zakladatel a ředitel neziskového think tanku Glopolis, který se snaží zlepšovat politickou kulturu v ČR a podporovat hledání nových cest ke zlepšení ekonomické situace a životního prostředí.

Pavel Rychetský

Český politik a právník, prvosignatář Charty 77. V roce 1990 byl jmenován generálním prokurátorem, poté působil mimo jiné jako místopředseda československé vlády, ministr spravedlnosti a v letech

1996–2003 byl senátorem. Od roku 2003 je předsedou Ústavního soudu České republiky. V roce 2005 obdržel francouzský Řád čestné legie.

Svědectví o poznání

Jan Lukačevič

Český vědec. Působí v kosmickém výzkumu a spolupracuje jak s americkou NASA, tak Evropskou kosmickou agenturou. V současnosti na oddělení kosmické fyziky ÚFA AVČR konstruuje zařízení detekující elektrické výboje na Marsu pro misi ExoMars 2020. Za svůj výzkum již získal prestižní ocenění British Interplanetary Society Award a byl vybrán Financial Times a Googlem do New Europe 100, seznamu 100 Středoevropanů s největším vlivem na naši budoucnost.

Jaroslav Peregrin

Český logik a filozof. Jeden z průkopníků analytické filozofie a filozofie jazyka u nás. Ve svém díle se zabývá Ludwigem Wittgensteinem. Působí v Akademii věd, na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy a na univerzitě v Hradci Králové. Je popularizátorem svého oboru, například titulem Co je nového v logice.

Petr Vašát

Český odborník na studium bezdomovců a extrémní chudoby. Pracuje v oddělení lokálních a regionálních studií Sociologického ústavu. Je představitelem nové generace sociálních badatelů, kteří kombinují akademickou práci s osobní společenskou aktivitou. Jeho výzkumný projekt Experiencing the Homeless City? Architecture, Agency and Political Economy in Post-socialist Cities získal podporu Fulbrightovy komise.

Svědectví o přírodě

Anna Bromová

Česká aktivistka v oblasti městské cyklistiky, lidských práv a životního prostředí. Členka hnutí Limity jsme my, spoluzakladatelka komunitního bikesharingu Rekola a posléze i otevřené cyklodílny Bike Kitchen Brno. Na katedře environmentalistiky Masarykovy univerzity vyučuje předmět Přímá akce v environmentálním hnutí.

Yvonna Gaillyová

Česká environmentalistka a ekoložka. Je ředitelkou Ekologického institutu Veronica, který se od roku 1986 zabývá ochranou přírody, klimatu a zapojováním veřejnosti do plánování a rozhodování. Externě vyučuje na katedře environmentálních studií Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity.

David Pithart

Český ekolog a hydrobiolog. Působí v neziskové organizaci Beleco, kde řídí projekty související s vodou v krajině, ekologií mokřadů a vodních toků. Je předsedou organizace Koalice pro řeky, která integruje aktivity směřující k dobrému ekologickému stavu řek i celé krajiny.

Studentská porota – První světla

Studentská porota složená z vysokoškolských studentů a studentek rozličného oborového zaměření letos potřetí posuzuje průřezovou sekci debutů První světla. Různost oborových specializací porotců nalezne průsečík ve filmovém nadšení. Klíčovou roli zaujímá diskuze o odlišném osobním vkusu a o kvalitách filmu, které mohou bez propojení různých pohledů zůstat skryty. Čerstvé debuty – První

světla – tak zaznamenají signál od nastupující generace o tom, co je pro ni zásadní myšlenkou či přístupem.

Zdenka Fecskeová – Filmová studia, UK, **Siarhei Samusevich** – Filmová studia, UK, **Michal Švarc** – Žurnalistika / Filmová věda, UPOL, **Tereza Vlasatá** – Teorie a dějiny filmu a audiovizuální kultury, MUNI, **Jiří Žák** – Anglická filologie / Filmová věda, UPOL

Studentská porota – Česká radost

Jednou z pozorných porot MFDF Ji.hlava je už třetím rokem také studentská porota sestavená ze středoškoláků a středoškolaček, kteří podle svého vkusu vyberou nejlepší film ze sekce Česká radost.

Pětice mladých zájemců a zájemkyň o dokumentární film prověří svoje schopnosti argumentace i orientace v současných společenských tématech. Cestou porotci objeví řadu nových podnětů a na oplátku vyšlou českým dokumentaristům zprávu o tom, jaký film dokáže zasáhnout mladou a nezkušenou generaci diváků.

Ondřej Fiedler – Gymnázium AD FONTES, Jihlava, **Vincent Klusák** – Gymnasium Na Zatlance, Praha 5, **Filip Versteeg** – Gymnázium AD FONTES, Jihlava

SOUTĚŽNÍ SEKCE

OPUS BONUM

Opus Bonum vybírá pozoruhodný dokumentární film roku z různorodé kolekce reprezentující tendence světového dokumentu. Všechny filmy jsou podstatné, a tak festival nabízí další hru: jeden porotce vybere jeden film, dílo zářivé.

29 26, Portugalsko, 2018, Pedro Velho / světová premiéra

Film 29 26 je audiovizuálním záznamem myšlenek a pocitů dvou šestnáctiletých a dvou devatenáctiletých dívek, které v monolozích odkrývají své obavy i představy o životě, jaký povedou za deset let. Režisér jejich promluvy podkládá stylizovanými i realistickými obrazy jich samotných, pořízenými za různých okolností a na různý materiál, čímž vzniká originální dílo propojující prvky několika uměleckých odvětví, která jsou autorovi blízká. Dlouhé záběry tváří aktérek, snímaných ve velkých detailech, ozvláštňuje expresivním svícením a prokládá poetickými, experimentálně pojatými pasážemi.

Pedro Velho (1991) absolvoval nejdříve dramatická a divadelní studia, později grafický design. Svou uměleckou tvorbou se vydává na pole experimentu, kde propojuje film s performačním uměním a fotografií, a pohybuje se tak, dle svých vlastních slov, na hraně mezi dokumentem a fikcí. Těmito postupy se blíží obdobně orientovanému umělci Sergiu Galvão Roxovi, který je zároveň jeho častým spolupracovníkem.

Albâtre, France, 2018, Jacques Perconte / světová premiéra

Tekuté krajiny, vpíjející se jedna do druhé, proměňují promítací plátno na malířské. Digitální dekompozice obrazů v živé interakci se skladbami Carlose Grätzera poukazuje na prostupnost mezi klasickým a abstraktním malířstvím a harmonii mezi výtvarným uměním, filmem a hudbou. Záběry evokující Monetův Imprese – východ slunce či Renoirova lesní zákoutí se propadají do rastrů a mění se v beztvárovou hmotu barev, z níž vyrůstají nové kompozice. Zatímco impresionisté zobrazovali statický okamžik, Perconte zachycuje moment v neustálém pohybu.

Jacques Perconte (1974) je přední osobností francouzské experimentální scény a průkopníkem internet artu. Pracuje s rozkladem digitálního obrazu kompresními algoritmy a kodeky; pohybuje se mezi filmem a výtvarným uměním. MFDF Ji.hlava uvedl ve světové premiéře jeho filmy Patrias (2017) a Dvacet devět minut na moři (2017).

De Sancto Ambrosio, Italy, 2018, Antonio Di Biase / světová premiéra

Prvních deset minut filmu v divákovi evokuje otázku, kdy se začne něco dít. Ono se však nic velkého dít nezačne. Dělníci pracují na stavbě, děti si hrají, turisté si prohlížejí místní krásy, svatba, pohřeb, ale také prázdné ulice či pohledy na střechy budov; jedním slovem mikrokosmos. Snímek ukazuje město z úplně odlišné perspektivy, předkládá útržky ze života na první pohled ničím nezajímavých lidí, kteří zkrátka jsou. Kamera běží bez toho, aniž by si jí kolemjdoucí všimli, protože je strategicky umístěná na vyvýšeném místě. Celý film je tak natočen čistě z nadhledu.

Antonio Di Biase (1994) se narodil v Pescaře, v roce 2012 se přestěhoval do Milána, kde studoval malbu na Accademia di Belle Arti di Brera. Studuje druhým rokem na ZeLIG v Bolzanu a věnuje se zde dokumentu. Účastnil se již řady festivalů, jako jsou Collecchio Video Film Festival v Parmě, International Melzo File Festival či Torino Film Festival. Dále natočil film Cibus Trittico (2015) či Nuova Zita (2016).

Hovory s TGM, Česká republika, Slovensko, 2018, Jakub Červenka / světová premiéra

Další příspěvek do specifického subžánru oživené historie z pera scenáristy Pavla Kosatíka. Ráno 26. září 1928 se v zahradách zámku v Topolčiankách potkávají Karel Čapek a prezident Masaryk, aby rozhodli o osudu svého společného literárního díla. Z citátů z budoucí knihy i vzájemné korespondence se rodí fabulovaný filmový dialog, znatelně oprošťující původní formát literárního rozhovoru od svazujících konvencí. Čapek s Masarykem si vzájemně vyčítají různé věci, urážejí se, ale zároveň se v úvahách dotýkají klíčových otázek osobní povahy i své společenské funkce politika a literáta.

Jakub Červenka (1983) se filmu doposud věnoval převážně jako producent. Pracoval na televizních dokumentárních filmech, jako jsou *Nejsme andělé, jen děláme jejich práci* (2006), *ROM. ID* (2010), *Pražské Jezulátko* (2011), a produkci obstarával i loutkovému filmu *Malý Pán* (2015). Věnuje se rovněž reklamní tvorbě a natáčení klipů, převážně pro hiphopové interprety, jako jsou Supercrooo nebo Moja reč.

Dokud nás porno nerozdělí, Portugalsko, 2018, Jorge Pelicano / světová premiéra

Věřící, konzervativní šedesátnice Eulália se musí vyrovnat s obtížným životním zlomem. Její syn emigroval do Německa a stal se tu hvězdou gay porna. Eulália tráví čím dál víc času na Facebooku prohlížením jeho profilu a psaním dlouhých, většinou nevyslyšených zpráv. Observační, dramaticky vystavěný dokument se dotýká řady současných problémů – krize tradiční rodiny i toho, jak sociální sítě proměňují mezilidské vztahy a pohled společnosti na homosexualitu a pornografii. Vedle toho sledujeme také nevtíravý příběh nejen o LGBT komunitě, ale i pokoře a síle mateřské lásky.

Dokumentarista Jorge Pelicano (1977) se věnuje tématům souvisejícím s tradičním způsobem života v Portugalsku a modernitou. Snímek *Ainda Há Pastores?* (2006) vyprávěl o životě pastýřů v portugalských horách, *Pare, Escute, Olhe* (2009) se věnoval kauze okolo uzavření historické železniční trati na severu země. Druhý jmenovaný snímek se v Portugalsku stal diváckým hitem.

Kolotoč, Francie, Německo, 2018, Arnaud Gerber / světová premiéra

Chronofotografická návštěva muzea ve věku jeho digitální reprodukovatelnosti. Takto charakterizuje režisér projekt *Carousel* stojící na hraně dokumentu a výtvarného umění. Snímek pomocí nekomentovaných obrazů usouvztažňuje prostor muzea, jeho návštěvníky a digitální záznamové technologie. Díky změněné rychlosti snímání se z návštěvníků stávají přízraky, u nichž je nejzásadnější jejich pohyb, diktovaný spíš potřebou všechno dokumentovat pomocí fotoaparátů než touhou prohlížet si vystavené objekty. Závěr pak ukazuje, že nejpozoruhodnější exponáty dnešních muzeí jsou jejich návštěvníci.

Experimentální filmař Arnaud Gerber (1971) pracuje především se Super 8 nebo 16mm filmem. Jeho filozoficky laděné konceptuální projekty se odvíjejí například od kierkegaardovskuy uchopeného fenoménu opakování ve filmu *Berlin Berlin* (2009) nebo zkušenosti dělnické třídy zprostředkované francouzskou filozofkou Simone Weilovou ve snímku *Real Life* (2013).

Následky, Kanada, 2018, Mike Hoolboom / světová premiéra

Nesourodá tetralogie referenčních portrétů spojuje čtyři osobnosti z odlehlých končin uměleckého univerza – baviče a pianistu Fatse Wallera, malíře Jacksona Pollocka, fotografku Janietu Eyreovou a malířku Fridu Kahlo. Ambientní koláž rozvrácených sociálních poměrů prorůstá intimní chvíle prožívání uměleckého pohroužení. Hypnotické obrazy vibrují ve strhujícím obcování s životními reáliemi osobností. Hoolboom kombinuje dokumenty, inscenaci, experimentální koláž. Zrychlené snímání,

beztížná levitace kamery, VR, found footage, patina 16mm filmu – nástroje k nové definici portrétního filmového žánru.

Mike Hoolboom (1959) je vůdčí postavou kanadské scény experimentálních filmů a videa. Působil v distribuční společnosti CFMDC a jako umělecký ředitel festivalu Images. Napsal řadu knih o experimentální kinematografii. Vytvořil více než 80 filmů a videí, přičemž mnoho z nich přestřihává či jinak upravuje do nových podob. V roce 2003 byla v Jihlavě uvedena jeho retrospektiva a loni jeho poslední film Spectator (2017).

NU, Francie, 2018, Blandine Huk / světová premiéra

„Strašná zima přišla. Sníh padal v nekonečných poryvech. Vítr zchladil vzduch i zemi. Slunce přestalo svítit. Tři zimy šly jedna za druhou, bez léta, které by je vystřídalo.“ Těmito slovy začíná dokumentární dystopie koncipovaná jako osobní korespondence mezi ženou-přírodou a posledním žijícím mužem. Na pozadí obrazů přírodních scenérií a vylidněných výdobytků civilizace se v recitační dikci střídají poetizovaná vyznání citů, popisy banálních prožitků i symbolických situací. V posledních momentech lidstva se obnovuje zpřetrhané pouto mezi milující matkou a znovu nalezeným ztraceným synem.

Frédéric Cousseau (1963) začínal jako rockový muzikant, od 80. let se věnuje tvorbě filmů, jak dokumentárních, tak i hraných či experimentálních. V Ji.hlavě byly v sekci Krátká radost uvedeny jeho snímky Pornografická osamělost (2011) a Uhlí & kozáci (2013). Blandine Huková (1969) je původním povoláním novinářka, pravidelná spolupracovnice Frédérica Cousseaua.

Paměť těla, Francie, 2018, Jacky Goldberg / mezinárodní premiéra

Finley Blakeová se živí tím, že na internetu přes webkameru naživo předvádí erotické show. Kvůli této činnosti jí byl odebrán malý syn, kterého se zoufale snaží získat zpět. Je jí 33 let a sama, jen se svou kočkou a potkany, obývá dům ve městě Austin v Texasu. Snímek zachycuje několik běžných dní jejího života. Dní, ve kterých je tak strašně sama, a přesto obklopena lidmi. Života prožívaného přes monitory počítačů, tolik vzdáleného od vnějšího světa. Ačkoliv se jedná o observační dokument, jeho střihová skladba, často střídající velikosti záběrů, velmi napomáhá dynamičtějšímu tempu snímku.

Francouzský režisér Jacky Goldberg (1981) je autorem několika krátkých filmů, z nichž snímek Far from Manhattan (2010) získal nominaci na cenu Zlatý leopard na festivalu v Locarnu. Režiroval také dokument o tvůrci filmových komedií Juddu Apatowovi s názvem This is comedy (2014) a produkoval film Golden Slumbers (2012). Vedle toho píše filmové kritiky a přispívá svými články do mnoha periodik.

Plni očekávání, Peru, Portugalsko, 2018, Farid Rodriguez Rivero / mezinárodní premiéra

Vyhledáme-li si ve španělsko-českém slovníku slovo expectante, zjistíme, že jde o adjektivum, které lze přeložit jako vyčkávající nebo očekávající. Ne náhodou tento jednoslovný název nese zneklidňující peruánský film, který nás zavede do potemnělého města, ve kterém skupinka mladých přátel tráví jeden ze svých volných večerů. Přestože bydlí v relativně bezpečné čtvrti, poskytují i zamčené dveře a branky jejich domovů bezpečí pouze iluzorní, což je úvaha platná napříč celým světem. Kamera, jejímž černobílým pohledem sledujeme zpovzdálí dění filmu, jako by jen vyčkávala, než dostane šanci zaútočit.

Farid Rodriguez Rivero (1993) je nezávislým peruánským filmařem, který studoval kinematografii na domácím Institutu Charlese Chaplina v letech 2010 až 2013. Po pěti letech od uvedení svého celovečerního debutu Týden s několika úmrtími (2013) přichází letos se svým druhým filmem Expectante (2018), který mají kromě českého publika šanci vidět i diváci filmových přehlídek v Peru a v Portugalsku.

Věci, které se neříkají, Írán, Francie, 2018, Ali Razi / světová premiéra

Videodeník mladé íránské herečky určený příteli v exilu. Lamento zmařených nadějí ve vzpomínkách na kontroverzní prezidentské volby (2009), po kterých následovaly nejmasivnější protesty od islámské revoluce. Autor znovu inscenuje paralelní realitu starou osm let – předvolební extáze rámuje nedokončené zkoušení Macbetha. Znovuprožívání situací, které se nemohou vrátit, palčivě rezonuje s motivem smíření s realitou. Marné herecké gesto hodné zapamatování je vyzývacím vzdorem proti totalitě zapomínání a poctou obětem autokratického režimu. Horečnatost voleb je tlumena skepsí hlavních aktérů – také byli mladí a naivní.

Ali Razi (1978), původem z íránského Shirazu, je oceňovaným nezávislým filmovým a divadelním režisérem. Jeho autorské projekty se většinou pohybují na hraně dokumentu a fikce, prozkoumávají vztah individuality a moci. První film Dvacet dní, které otřásly Teheránem (2010) byl promítán na řadě festivalů.

Volný pokoj, Belgie, 2018, Alexandra Kandy Longuet / světová premiéra

Kamera pohlíží na americký motel u hlavní silnice. Je přesně takový jako stereotyp uložený v našich představách. Dokument sleduje čtyři protagonisty v útrokách pokojů na jednu noc, kde už několik let prožívají svůj osobní očistec. Drogy, kriminalita a špatná rozhodnutí jsou jejich neřestmi. Pomalý tok jednotlivých sekvencí a místy rozmazaný obraz nastolují atmosféru bezčasí a neurčeného prostoru. Stejně tak se pravděpodobně cítí kvarteto neschopné vyjít z bludného kruhu každodenní apatie. Čtyři dokumentární portréty skládají obraz neúspěšného života jednotlivců bdících nad malým plamínkem naděje.

Alexandra Kandy Longuetová studovala divadlo a výtvarné umění na univerzitách v Paříži. Současně se podílela na pořádání výstav umění. Po cestách v Rusku a v Argentině začala Longuetová studovat film v Belgii. Její první dokumentární film *As She Left* (2012) sbíral ceny na filmových festivalech. Další snímek *Potopené New Orleans* (2016) jí přinesl ocenění pro dokumentaristy *L'Étoile de la Scam*.

Vstup do konce, Dánsko, Švédsko, 2018, Maria Von Hauswolff / světová premiéra

Temná psycho-etnografická expedice Marii von Hauswolffové a Anne Gry F. Kristensenové hluboko do džungle lidského podvědomí. Záběry z panamského pralesa jsou natočeny na 16mm film a všechny zvuk je nahraný na kazetové pásky. Film je podvědomou odpovědí na ultranásilný italský snímek *Kanibalové ze 70. let*, jakož i na všechna romantická pojetí přírody coby harmonického místa, které je v rovnováze samo v sobě i ve vztahu ke svým obyvatelům. Dílo mezi fantazií a skutečností a jeden z nejvíce nekompromisních filmů v tomto roce.

Maria von Hauswolffová (1985) je švédská režisérka, fotografka a především kameramanka. Stála za kamerou například u oceňovaných filmů *Zimní bratři* (2017) nebo *Rodiče* (2016). Anne Gry Friis Kristensenová (1987) je dánská hudebnice a skladatelka. Snímek *Entrance to the End* je jejím prvním režisérským počinem.

Vypustě figuranty, Belgie, 2018, Sanaz Azari / světová premiéra

Jedná se de facto o film o filmu, jen s tím rozdílem, že středem zájmu se stávají výhradně komparzisté. Jsou natáčeni při čekání, až na ně přijde řada, při konverzaci s ostatními a přemýšlení o svém výkonu. Zatímco své povinnosti berou velmi vážně a touží být hvězdami, pro filmaře představují jen lidi, které si zkoordinují, jak potřebují, nic víc. Tento snímek jim naopak věnuje plnou pozornost a odhaluje jejich osobnosti, co prožívají a o čem sní. Záběry pocházejí z několika různých prostředí, kde se točí filmy, jichž se účastní komparzisté odlišných národností.

Sanaz Azariová (1981) pochází z Íránu, ale již od dětství žije v Bruselu. Vystudovala obor fotografie a scénografie na La Cambre. Současně se studiem se účastnila divadelního kurzu, který byl zaměřený na

Stanislavského metodu. Od roku 2010 se věnuje také dokumentům. Debutovala snímkem Salaam Isfahan. Častým tématem jejích filmů je rodný Írán.

Western, rodina a komunismus, Francie, 2018, Laurent Krief / mezinárodní premiéra

První záběry filmu ukazují demonstrace a protesty Pařížanů, které střídají výkřiky politických hesel íránských aktivistů. Zatímco v Paříži je situace velmi vyostřená, ve stejné době v Íránu panuje klidná atmosféra. Francouzská rodinka zde cestuje v karavanu a poznává tak místní zemi. Otec natáčí záběry z cest i svou ženu a dcery. První třetina filmu naznačuje, že tématem je národnostní otázka, konkrétně pak íránských občanů, zbylé dvě třetiny však ukazují Francouze na dovolené. Z formálního hlediska jsou zajímavé záběry pořízené ruční kamerou, dále velmi přesvědčené, až bílé záběry a dvojexpozice.

Laurent Krief se narodil v roce 1978 ve městě Aubenas ve Francii. Věnuje se natáčení filmů a také učí matematiku na střední škole. Debutoval dokumentem Instructions pour une prise d'armes (2011–2013), který prezentoval na festivalech FIDMarseille, États généraux du film documentaire v Lussasu a na Doclisboa. Film Western, rodina a komunismus je jeho druhým počinem.

Zmizelá Albertina, Francie, 2018, Véronique Aubouy / mezinárodní premiéra

Aktualizace šesté části Hledání ztraceného času prozkoumává současnou identitu Proustovy románové předlohy. Inscenovaná dokufikce s prvky performance zbavuje literární text, citovaný zaměstnancem požární stanice, dobových odkazů a dodává mu nové atributy. Véronique Aubouyová natáčí od roku 1993 čtenáře, jak recitují jednotlivé části Proustova vrcholného díla. Její monumentální projekt, který vnímá protagonistu jako objekt zasazený do kinematografické krajiny a literární předlohu jako rozcestník různých interpretací, má být dokončen v roce 2050.

Francouzská režisérka Véronique Aubouyová (1961), jejíž snímky jsou silně ovlivněné literaturou a hudbou, natočila řadu dokumentárních portrétů významných umělců. Roku 2015 měl premiéru její první hraný film **Já jsem Annemarie Schwarzenbach**. O projektu Proust lu napsala společně s Mathieuem Ribouletem knihu **À la lecture**.

Zprávy z neznámých nemocí, Filipíny, 2018, Liryc Paolo Dela Cruz / evropská premiéra

Minimalistický observační portrét devadesátitýřleté Concepcion představuje život člověka trpícího již padesát let psychickou chorobou. Babička autora snímku se po nervovém zhroucení rozhodla izolovat od zbytku světa a vypořádat se s nemocí sama. Ve své samotě je pronásledována náhodnými vzpomínkami, halucinacemi a postupně se začíná potýkat se ztrátou paměti a rozumu. Černobílý snímek plný melancholické nálady citlivě zachycuje témata stáří, nemoci a lidské samoty. Pomalé tempo a malé množství dialogů napomáhají divákovi přenést se do světa trpící osamocené ženy nenápadným a vysoce sugestivním způsobem.

Liryc Paolo Dela Cruz je filipínský režisér, scenárista a producent. Je autorem několika krátkometrážních snímků, jež se tematicky vztahují k jeho původu, osobní historii a psychologii. Často spolupracuje s filipínským nezávislým filmařem Lavem Diazem a řadí se mezi představitele hnutí slow cinema. Ve svých kontemplativních filmech využívá dlouhých minimalistických záběrů a absence příběhu a dialogu.

PRVNÍ SVĚTLA

Sekce První světla uvádí první velké filmy začínajících dokumentaristů s cílem sledovat rozvoj dokumentu, proměnu témat a stylů, zřehlednit jména nových tvůrců. Tato díla se chtějí stát hlasem v zápase o svobodu a smysl dokumentárního filmu.

#3511, Austrálie, Francie, Belgie, Německo, Polsko, 2018, Isaac Stillwell / světová premiéra

Hlavními tématy filmu jsou migrace a integrace přistěhovalců do nové společnosti. Snímek #3511 je ukazuje prostřednictvím příběhu australského vojáka, jehož korespondence a deník z dob, kdy cestoval

ve službě v rámci první světové války, jsou kombinovány s povídkou spisovatele J. L. Borgese. Tento konkrétní osud představuje metaforu k dnešním otázkám ohledně exilu, paměti a integrace. Z formálního hlediska převažují zejména záběry na pustou krajinu a domy, které jsou doprovázeny komentářem. Výjimečně jsou vidět i tváře vyprávějících.

Isaac Stillwell je australský filmař, který se věnuje také fotografii a architektuře. Od roku 2010 žije ve francouzském městě Lille. Spolu se svými kolegy založil v roce 2015 společnost Kolophon, která se primárně zaměřuje na dokumentární filmy. MFDF Ji.hlava se letos účastní poprvé. K jeho dalším počínům patří snímky Compilation Filmique, Ahmedabad Amnesia či Les Beaux Monts d'Henin.

Bůh tě srovná, Kanada, 2018, Joële Walinga / mezinárodní premiéra

V centru dění observačního dokumentu stojí režisérčina matka Renée, zákeřnou nemocí upoutaná na lůžko. S respektem k oddané víře své matky zaznamenává ateisticky smýšlející filmařka konání ženy, která z náboženských důvodů odvážně odmítla podstoupit tradiční léčbu chemoterapií a mezi zdmi své ložnice čeká na zázrak. Zatímco venku za oknem ženina pokoje den za dnem ubíhá život, kamera aktérku trpělivě sleduje při běžných úkonech, kterými si krátí dlouhý čas – sledování televize, telefonování s přáteli, modlení se s kamarádkou, setkávání s ošetřovatelkami, ale i rutinní uklízení v domě.

Joële Wilinga (1988) je vizuální umělkyně a filmařka z Toronta. Studovala obor intermédiá na Univerzitě NSCAD a na Univerzitě Concordia. V roce 2017 natočila svůj první hraný krátkometrážní snímek Cave Small Cave Big, jenž byl zařazen do katalogu Canadian Filmmakers Distribution Centre (CFMDC). Bůh narovnává nohy, který je jejím prvním celovečerním dokumentem, měl premiéru na DOXA Documentary Film Festival.

Jako potrat, poprvé, Hongkong, Čína, 2018, Liu To / světová premiéra

„Deštníkové hnutí“ je označení pro vlnu pouličních protestů, které probíhaly v Hongkongu od září do prosince roku 2014 jako reakce na represivní postupy vlády ČLR vůči hongkongským občanům nespokojeným s plánovanými změnami volebního systému. Filmařka Liu To ve svém celovečerním debutu zachytila občany západní části Hongkongu Mong Kok, jejichž podíl na protestech možná nebyl tak viditelný jako v případě vůdčích aktivistů, ale byl neméně významný. Dokumentem, který je podobně jako režisérčin první film rytmizován titulkovými vstupy a zatmíváním obrazu, nás provede dvojice postav označených jako mistr a chlapec.

Hongkongská rodačka Liu To odpromovala v roce 2012 na katedře literatury Pekingské filmové akademie, se zaměřením na scenáristiku. Profesně se ale vydala na cestu nezávislé dokumentární tvorby, jejímž prostřednictvím se vyjadřuje k dění okolo sebe, zejména pak sleduje opresivní praktiky ČLR a jejich důsledky. Během své nedlouhé kariéry už stačila natočit tři krátko/středometrážní filmy a jeden celovečerní.

Kluk z války, Německo, Česká republika. 2018, Igor Kosenko / světová premiéra

Arťomovi je 18 let a má jediné přání: jít do války, bojovat za svou vlast – Ukrajinu. Tomu podřizuje vše. Chodí oblečený ve vojenských barvách, sleduje válečná videa na internetu, ve volném čase nacvičuje se svými přáteli bojové situace. Nebo alespoň to, o čem si myslí, že jsou bojové situace. Z války si jako malé dítě bere jen vnější efekt. A má tu smůlu, že boje zuří tak svůdně blízko. Observační dokument předkládá fascinující studii kultu boje a války v postsovětských kulisách, kde mu podléhají ti nejméně vhodní, nejméně disponovaní. Arťomův závěrečný střet s realitou je toho pádným důkazem.

Cyprien Clément-Delmas (1986) je francouzský fotograf a filmař, který režíroval řadu krátkých filmů a videoklipů. Účastní se také různých sociálních projektů věnovaných práci s mládeží a vyloučenými skupinami. Igor Kosenko (1983) je ukrajinský kameraman a režisér, s Cyprienem jsou spolužáky z

filmové školy ve Španělsku, spolu natočili krátký film *The Last Tape* (2017) – jakýsi prolog ke Klukovi z války.

Máme svoji krizi, Německo, Řecko, 2018, Rebekka Kaufmannová / mezinárodní premiéra

Řecko už několik let stíhá vleklá finanční krize. Trojčlenná rodina žijící v hlavním městě je protagonistou dokumentu o moci státu a jejích dopadech na jednotlivé obyvatele. Georgia pracuje šest dní v týdnu. Panagiotis hledá bezúspěšně zaměstnání. Jejich dcera Basiliki bude maturovat. Společně bydlí v domě, který patřil Panagiotisově rodině. Prozatím mají štěstí. Někteří Řekové žijí na ulici poté, co jim banka rozprodala majetek v aukci. Fungování jedné rodiny je autentickým příkladem celého národa v tísní. Explicitně na kameře, nebo skrytě v jejich úkonech vnímáme bezmoc jejich každodennosti.

Německá režisérka Rebekka Kaufmannová studuje od roku 2011 režii dokumentárního filmu na Filmové akademii Baden-Wuerttemberg v Ludwigsburgu v Německu. Její vášeň pro cestování se často promítá do námětu snímků, stejně jako cesty do nitra člověka, na nichž zkoumá zklamání, sexualitu a deprese. Natočila krátkometrážní snímek *Tim Schröder a konec dní* (2012) společně se Sebastianem Hilgerem.

Můj neznámý voják, Česká republika, Lotyšsko, Slovensko, 2018, Anna Kryvenko / mezinárodní premiéra

Z nezvyklých úhlů se na okupaci Československa v roce 1968 podívala dokumentaristka Anna Kryvenková. Film pojala jako audiovizuální deník, ve kterém se skrze raritní dobové archivní záběry a vlastní komentář vrací k tehdejším událostem. Režisérčin prastrýc patřil k okupačním vojskům a krátce po návratu z Československa spáchal sebevraždu. Ona sama se díky svému ukrajinskému původu potýká se zakořeněnou nenávistí Čechů vůči rusky mluvícím lidem. Snímek tak ukazuje dosud opomíjená temná dědictví srpnových událostí v současné české, ale i ukrajinské či ruské společnosti.

Původem ukrajinská režisérka Anna Kryvenková (1986) studuje na Centru audiovizuálních studií na FAMU. Dosud natáčela krátké experimentální filmy, které pracovaly s archivními audiovizuálními materiály a zkoumaly jejich vztah k dějinám. Šlo např. o *Řeč*, ale žádná slova (2012, MFDF Ji.hlava 2012), *Potichu jako kometa* (2014, MFDF Ji.hlava 2014) nebo *Poslechnout horizont* (2015, MFDF Ji.hlava 2015).

Očima cizince, Brazílie, Argentina, 2018, Mykaela Plotkinová / světová premiéra

Nápad natočit tento poetický, mozaikovitý dokument se v hlavě filmařky Mykaely Plotkinové zrodil ve chvíli, kdy v knihkupectví narazila na citát básníka Manoela de Barrose o „akcentu místa svého původu, který si neseme v očích“. Nikdy se jí už nepodařilo jej znovu najít, ale zato v průběhu několika následujících let za pomoci dalších spolupracovníků, zejména střihačky C. A. Saquieresové, zrealizovala zamýšlený projekt. Vznikla filmová esej spojující úvahy o vlastní identitě a národnostních kořenech několika rodáků z brazilského města Recife, žijících v zahraničí, s obrazy míst, na kterých pobývají.

Mykaela Plotkinová absolvovala obor komunikačních studií a žurnalistiky na UFPE, ale v rámci kurzu Observatorio de Cine studovala v Buenos Aires i dokumentární tvorbu, scenáristiku a střih. Ve filmovém průmyslu působí již delší dobu, spolupracovala s režiséry, jako je například Cláudio Assis či Lírio Ferreira, avšak se svým celovečerním debutem přichází až nyní. Současně však už pracuje na několika dalších projektech.

Portrét domácích, Argentina, 2018, Joaquín Maito / světová premiéra

Fabulující dokument seskládaný ze záběrů z různých koutů planety staví vedle sebe zvířata a lidi jako dvě odlišná, ale propojená univerza. Takřka beze slov, s výrazným důrazem na zvukovou složku vypráví příběh ostrova nezkracených koček a mysteriózních antén, které vysílají na dlouhých vlnách do světa

výzvu k vysvobození se z ekonomických a společenských pout, která nás omezují. Všude, kam se rádiové vysílání donese, pozorujeme ve statických záběrech lidské pinožení i zvířecí volnost a ze spojování těchto kontrastních záběrů vzniká pak v ejzenštejnovské montáži nový kinematografický význam.

Joaquín Maito je nezávislý filmař z Argentiny. Spolu s Tatianou Mazúovou natočil roku 2012 dokument *The State of Things* (2012), který byl vybrán k uvedení na argentinském Mar del Plata International Film Festival. Zaměřuje se na aukce věcí z pozůstalosti – proces zvěčňování hodnoty statků, které pro původní majitele byly vším, pro kupce však mají jen hodnotu vyjádřitelnou v pojmech nákup a prodej.

Prosté, Peru, 2018, Javier Bellido / světová premiéra

Dokument natáčený na černobílý materiál je svíravou meditací o pobytu v blízkosti smrti, která ale neoddělitelně patří k životu. Stranou od lidí žijí spolu v jednom domě tři generace žen: stárnoucí matka, její dvě dcery a vnučka. V pomalu plynoucích, dlouhých záběrech pozorujeme všední, pravidelné úkony, které tvoří jejich den: ranní splétání copu, očistu matčiných nohou, čtení večerních modliteb. Lyricky stylizované scény přibližují jejich život jako nekonečný sled okamžiků samoty, které ale ve svém zřetězení a zmnožení získávají sílu přesahu i analogii v okolní krásné, ale netečné přírodě.

Javier Bellido je filmař a malíř, který vystavoval jak v rodném Peru, tak v zahraničí, např. Chile, Kolumbii, USA, Francii či Německu. Společně s Anou Balcázarovou natočil středometrážní surreálné drama *Sinmute* (2008) o muži, jemuž se plete a propletá skutečnost se světem jeho podvědomí. Právě dokončuje magisterské studium vizuální antropologie na Pontifical Catholic University of Peru.

Ráj, Venezuela, 2018, Dulce Ferreira / světová premiéra

Snímek sestává z videonahrávek autorčina otce dokumentujících každodenní scény rodinného života, oslav a svátků po dobu patnácti let. Mísí se v nich osobní s politickým – autorčin otec se politicky angažoval v zakládání revolučního hnutí, jež napomohlo k moci bývalému venezuelskému prezidentu Hugu Chávezovi. Na pozadí rodinného života sledujeme politický i ekonomický vývoj Venezuely a jeho dopad na životy běžných občanů. Autorka, která celým filmem provází pomocí komentáře plného osobních vzpomínek i historických faktů, se na konci filmu navrácí do rodného domu, jenž se mezitím změnil k nepoznání.

Dulce Ferreira (1987) je režisérka a umělkyně pocházející z Venezuely. Vystudovala sociologii a dále pokračovala na barcelonské univerzitě studiem filmové tvorby ve vztahu ke společenským vědám a oboru dokumentární film. V roce 2012 založila se svým partnerem Guillermem Brinkmannem ve Venezuele produkční společnost Scriptura Films. Pořádá kurzy a workshopy zaměřené na filmovou a dokumentární tvorbu.

Zdvojené já, Kolumbie, Španělsko, 2018, Felipe Rugeles Pineda / evropská premiéra

Základem snímku jsou fotografie, rukopisy, audionahrávky a 8mm filmy, které pořídil etnograf Gregorio Hernández de Alba ve 30. a 40. letech. Z těchto materiálů režisér vytváří částečné rekonstrukce Hernándezových výprav a v jedinečných obrazových kolážích ilustruje způsob života tamějších obyvatel a tragická nedorozumění mezi španělskými kolonizátory a domorodci. To celé prokládá fikčními záběry, ve kterých oživil dobyvatele Pera Lópeze. Film na pomezí reality a snu odhaluje stále trvající neschopnost kolumbijských obyvatel dvou původů pochopit se navzájem.

Kolumbijský tvůrce Felipe Rugeles Pineda (1983) vystudoval filmovou režii na Universidad del Cine (FUC) v Buenos Aires. V Argentině a v Paraguaji vytvořil několik krátkých dokumentárních snímků. Na mnoha argentinských filmech se podílel jako zvukař. Dokument *Zdvojené já* (2018) je jeho celovečerním debutem, který vyhrál produkční granty od tří různých kolumbijských veřejných institucí.

MEZI MOŘI

Mezi moři je soutěžní sekce, která reprezentuje země a národy střední a východní Evropy, teritorium jejich vzájemných dějinných, politických či kulturních vztahů.

Cíle a prostředky, USA, Indie, Francie, 2018, Paweł Wojtasik / světová premiéra

Masáž, praní prádla, pasení buvolů, zaklínání hadů, pouliční kejklářství a opravy zubů, výuka hudby a tance. Paweł Wojtasik odhaluje v pokorné kontemplaci nad různými projevy oddanosti práci předivo lidských činností, kde má každý své pevné místo v kastovní indické společnosti. Práce zde není cestou z chudoby či k bohatství, ale hinduistickou meditací nad kořeny lidského konání, zažitými pracovními rituály a technikami. Člověk jako nástroj práce ovládaný vyšší silou. Observační snímek, natočený převážně v nejstarším indickém městě Váránasí, zdůrazňuje jako zdroj veškerého životního úsilí posvátnou řeku Gangu.

Původem polský videoartista a dokumentarista Paweł Wojtasik (1952) vystudoval malířství na Yale, nyní žije a pracuje v New Yorku. Vytvořil řadu ceněných snímků a instalací (Berlinale, Locarno), dva roky strávil v buddhistickém klášteře. Snímek Cíle a prostředky vznikl ve spolupráci se střihačkou Narimane Mari a zvukařem Ernstem Karlem.

De fac-to, Rusko, Rakousko, 2018, Ekaterina Shapiro-Obermair, Alexandra Wachter / mezinárodní premiéra

Jak si připomínáme naši minulost? Nestávají se dějiny spíše nástrojem pro ospravedlňování našich dnešních zájmů a názorů? Tyto otázky si klade observační dokument De fac-to. Jeho tvůrci navštívili několik veřejných akcí, které se odehrály v ukrajinském městě Lviv u příležitosti výročí druhé světové války. Dojaté recitování básní střídá agitace proti alkoholismu v zemi, tvrzení, že dekomunizace Ukrajiny začala už za Hitlera, nebo srovnávání počtu obětí nacismu a komunismu. Mnohdy absurdní kaleidoskop je pojatý jako sled nekomentovaných záznamů samotných chronologicky seřazených akcí.

Film De facto je spoluprací umělkyně Ekateriny Shapiro-Obermair (1980), pracující mimo jiné s videem, a historičky Alexandry Wachter, zabývající se nedávnými dějinami východoevropských zemí. Shapiro-Obermair se narodila v Rusku, ale dnes žije ve Vídni. Ve snímku Narrated (2015) zachytila prohlídku Leninova domu, With you, it will be all right (2017) je soubor rozhovorů se studenty židovského lycea.

Dobrá smrt, Slovensko, Rakousko, Česká republika, Francie, 2018, Tomáš Krupa / světová premiéra

Nevyléčitelně nemocná Janette by ráda umřela důstojně, jenže to není ve Velké Británii, odkud pochází, možné. Rozhodne se proto pro asistovanou sebevraždu. Svou cestu do Švýcarska však musí naplánovat dřív, než toho kvůli rychle postupující nemoci nebude schopná. Otázka, jestli vlastníme svůj život, nebo jestli on vlastní nás, je hlavním motivem dokumentárního portrétu, který ukazuje, že smrt může být dobrá, a to i přes smutek, jenž ji pokaždé doprovází. Snímek s výrazně sugestivní kamerou využívá postupů hraného filmu a do příběhu Janette poutavě vplétá charaktery a životní příběhy jejich nejbližších.

Slovenský režisér a producent Tomáš Krupa (1983) je absolventem dokumentárního ateliéru Olgy Sommerové na Akademii umění v Banské Bystrici. Je zakladatelem produkční společnosti HAILSTONE, která se orientuje na dokumentární film, a jeho na Ji.hlavě uvedený celovečerní debut Absolventi: Svoboda není zadarmo (2012) byl vysílán v České i Slovenské televizi.

Jeden den v Selimpaše, Azerbajdžán, 2018, Hilal Baydarov / světová premiéra

Muž a byt, o kterých nic nevíme. To jsou východiska konceptuálního dokumentu zakládajícího si na úmyslně omezeném množství informací, které divákovi poskytuje. Nahlížíme do intimního prostoru za zavřenými vstupními dveřmi, kde se odbývají ty nejvěšednější činnosti: vaří se oběd, připravuje se čaj, obědvá se, chystá se oheň v krbu. V bytovém monodramatu ale zoufale absentuje druhý živoucí aktér, který by do něj vnesl děj vtělený do promluv. Stává se studií pobytu člověka na jeho nejvlastnějších místě – příbytek může být stejně tak hájemstvím klidu a bezpečí, jako zlatou klecí samoty.

Hilal Bajdarov (1987) absolvoval nejdříve v rodném Ázerbájdžánu informatiku, než začal studovat režii na filmové škole v Sarajevu, kde ho v letech 2014–2015 vedl maďarský režisér Béla Tarr. Debutoval celovečerním hraným filmem *Hills Without Names*, s dokumentárním snímkem *Narozeniny* (2018) získal v srpnu 2018 Docu Talent Award, cenu udělovanou v rámci dokumentární sekce filmového festivalu v Sarajevu.

Mimozemské ekologie (Retroflektory: Kosmonaut robot, mimozemšťan), Rakousko, 2018, Ralo Mayer / mezinárodní premiéra

Co nového nám může science fiction říci o ekologii? Podle videoeseje rakouského umělce Ralo Mayera velmi mnoho. Proud úvah a analogií inspirovaných ekologickými sci-fi filmy jako *Marťan*, E. T. *Mimozemšťan* nebo *Silent Running*, ale také projektem simulace uzavřeného ekosystému v dalekém vesmíru *Biosphere 2*, ho vede k přehodnocení současného přemýšlení o ekologii. Pro jeho nový pohled, který počítá spíše s kosmickou než s pozemskou perspektivou, je zásadní představa člověka jako cestovatele vesmírem, robotických technologií a mimozemšťanů coby přízraků, jejichž existenci tušíme ve hvězdných dálkách.

Multimediální umělec Ralo Mayer vtěluje svůj zájem o science fiction a ekologii do řady svých projektů na pomezí videa, instalace, textu a performance. Dlouhodobě pracuje na projektu *The Ninth Biospherian* reflektujícím umělý ekosystém *Biosphere 2*. Výstava s videem *Space Post Colonialism* (2013–2015) vychází z kosmických designů ze 70. let.

Moje babička z Marsu, Bělorusko, Estonsko, Ukrajina, 2018, Alexander Mihalkovich / světová premiéra

Bábuška Zina je původem Ukrajinka, kvůli aktuální politické situaci však zůstává na Ruskem ovládaném Krymu. Odtržena od rodiny přebývá v zapomenutém přímořském městě a snaží se rozhodnout, zda zůstat, či odejít. Hudební rytmy ukrajinského popu i lidových písní doplňují atmosféru jejího exilového města, na které je nahlíženo citlivou optikou plnou sentimentu. Důsledky neuspokojivé politické situace jsou však na pomyslné jiné planetě neustále přítomné. Ze způsobu, jakým režisér zaznamenává Zinininy vztahy k rodině a přátelům, přímo srší hluboká úcta k této staré ženě, k její životní moudrosti a zkušenostem.

Aleksander Mihalkovich pochází z běloruského Minsku. V roce 2016 absolvoval mezinárodní studijní program *DocNomads*. Jako autor se zaměřuje na dlouhotrvající projekty, ke kterým má silný osobní vztah. Po několika krátkých dokumentárních snímcích debutuje svým prvním celovečerním dokumentem *Moje babička z Marsu*.

Narozeniny, Ázerbájdžán, 2018, Hilal Baydarov / světová premiéra

Osamělý život jako sled všednodenních rutinních úkonů ukazuje dokument, který režisér natočil o své matce. Je den jejích narozenin, manžel je už několik let po smrti a ostatní děti na ni zapomněly, vyjma syna, který zůstává stále za kamerou. Stárnoucí žena přesto uklízí, vaří a chystá vše pro případnou oslavu. Letmé kontroly displeje mobilu naznačují, že by jí udělalo radost i jen telefonické přání. Den narozenin dává pocitu samoty nový rám, stejně jako režisér ořezává různými přirozenými překážkami obraz kamery a zesiluje ruchovou stopu, aby vyniklo ticho, které hlavní postavu obklopuje.

Hilal Bajdarov (1987) absolvoval nejdříve v rodném Ázerbájdžánu informatiku, než začal studovat režii na filmové škole v Sarajevu, kde ho v letech 2014–2015 vedl maďarský režisér Béla Tarr. Debutoval celovečerním hraným filmem *Hills Without Names*, s dokumentárním snímkem *Narozeniny* (2018) získal v srpnu 2018 Docu Talent Award, cenu udělovanou v rámci dokumentární sekce filmového festivalu v Sarajevu.

Pláž Bojo, Rakousko, 2017, Elke Groen / mezinárodní premiéra

Pravidelné přívaly vln omývají ghanské pobřeží a skupina rybářů, tak jako každý den, vytahuje z moře svůj úlovek. Krátkometrážní snímek zachycuje v několika kapitolách pracovní úsilí místních rybářů. Až asketicky statická kamera a minimální zásah střihu přitom práci rybářů oprošťují od čehokoli, co by se toho dne na pláži nestalo. Díky pomalému tempu v obraze vyznívají i bezděky vzniklé abstraktní

kompozice rybářských sítí nebo v pozadí se rýsující osamělá hora. Atmosféru filmu přitom neurčují lidé, ale rytmus moře, barva nebe a struktura písku na Bojo Beach.

Rakouská režisérka a střihačka Elke Groenová (1969) studovala ve Vídni fotografii a architekturu a v roce 2005 založila vlastní produkční společnost. Její autorský rukopis se vyznačuje především vztahem k experimentálním postupům a klasickým avantgardám, což dokazuje i její snímek NightStill, který na jihlavském festivalu v roce 2008 získal cenu za nejlepší experimentální dokumentární film.

Poslední autoportrét, Slovensko, 2018, Marek Kuboš / světová premiéra

Slovenský režisér Marek Kuboš už 13 let nenatočil žádný film. Jeho prvním snímkem vůbec – cvičením na filmové škole – byl autoportrét. Kruh se uzavírá, zdroj kreativity zdánlivě vyschl. V posledním autoportrétu už je třeba jen po sobě uklidit, zrekapitulovat úspěchy i neúspěchy a rozloučit se se svými protagonisty. Introspektivní metadokument není ani tak studií tvůrčí krize, jako autoterapeutickým prostředkem i pokusem o podání komplexního profilu dokumentaristy v době nestabilních jistot. Ve filmu se v rolích Markových konzultantů objeví v podstatě celá slovenská dokumentaristická špička.

Marek Kuboš (1970) vystudoval dokumentární tvorbu na VŠMU v Bratislavě, bývá řazen do takzvané Generace 90, skupiny výjimečných tvůrců, kteří prošli školou v 90. letech, jako jsou Jaroslav Vojtek, Peter Kerekes, Robert Kirchhoff či Marko Škop. Do povědomí širší veřejnosti vstoupil hanákovským dokumentem Cesta fotografa (1993), následovaly filmy Žel. st. 2. tr. Kraľovany (1998) či Hlas 98 (1999).

Příběh zimní zahrady, Ukrajina, 2018, Simon Mozgovyi / světová premiéra

Valentina Voroninová, zahradnice a urputná správkyně skleníku, dostává po pětáctyřiceti letech výpověď. Nerovný souboj s financemi a chátrající budovou vyhrává čas a neodkladně se přibližující důchodový věk. Chřadnoucí zimní zahrada následuje ochabující síly svérázné manažerky a vizionářky. Neodbytné přesvědčení, že rostliny skleníku zahynou, pokud se o ně přestane starat, se protíná s objevem ezoteriků, šamanů s virgulemi, kteří před vchodem do zimní zahrady odhalí zřídlo pozitivní energie. Palmové listí šustí jako němý svědek melancholického zápasu s časem a neúprosným zánikem. Další krutá zima je na spadnutí.

Režisér a herec Semen Mozgovij (1992) vystudoval filmovou režii na Akademii umění v Charkově, kterou absolvoval v roce 2013. Poté studoval dramaturgii na škole Intel v Kyjevě, kde v současnosti působí jako herec a režisér na volné noze v divadle DACH. Příběh skleníku je jeho prvním celovečerním dokumentárním snímkem.

Slunce zapadá na východě, Litva, 2018, Agne Dovydaityte, Alexander Belinski / světová premiéra

Snímek zachycuje rok 1984 prostřednictvím deníkových záznamů sovětského rolníka z Litvy. Pasáže z deníku dědečka režisérky odrážejí dobové hodnoty spojené s vírou v Boha, ale i detaily z každodenní rutiny nebo politických represí. I přes historizující základ se film vyjadřuje k dnešku. Formální stránku tvoří živé obrazy ze statické kamery, které kritizují vylidněný stav litevského venkova. Poetická dokumentární esej o neodčinitelném doteku člověka se zamýšlí nad proměnou společnosti z rurální na městskou a nutí diváka zpochybnit hektické životní tempo spojené s dnešní dobou.

Na Ukrajině narozený Alexander Belinski vyrůstal v Německu a ve Velké Británii. Režisér krátkometrážních snímků debutuje celovečerním filmem The Sun Sets in the East. Producentka a režisérka Agne Dovydaityte se narodila v Litvě. Svou specializaci na východoevropskou politiku a kulturu uplatnila ve svém celovečerním debutu The Sun Sets in the East. Oba autoři jsou absolventy žurnalistiky na University of London.

Timebox, Rumunsko, 2018, Nora Agapi / mezinárodní premiéra

Profesor Ioan-Matei Agapi, osmdesátiletý fotograf a kameraman z města Iași v Rumunsku, vlastní unikátní sbírku 16mm filmů a fotografií, na kterých je zachycena téměř padesátiletá historie města. Jeho dcera, taktéž filmačka, se rozhodla o otcově archivu natočit film. V nekonvenčním prostředí starého bytu vzpomínají na minulost až do dne, kdy je Ioan informován, že byt, kde je již 40 let

nájemníkem, musí opustit, jinak bude vystěhován. Z loanovy letité práce se najednou stává obrovská přítěž a snímek se nečekaně mění v drama, ve kterém konflikty s městskými úředníky odhalují staré a skryté konflikty v rodině.

Nora Agapiová (1974) absolvovala University of Drama and Cinematography v Bukurešti. Jako kameramanka je podepsána pod několika celovečerními dokumenty (Decoding Dacia, Leaving Transylvania, Off The Beaten Track aj.) a pod spoustou krátkých dokumentárních i fikčních snímků. Je též úspěšnou fotografkou spolupracující s magazíny National Geographic, Sunday Times, Cosmopolitan i s dalšími významnými médii.

Victoria, Rakousko, 2018, Lukas Marxt / mezinárodní premiéra

Hypnotická pustina Jižní Kalifornie dýchá svobodou Bezstarostné jízdy, odcizeností a vykořeněností Michelangela Antonioniho a niternou transcendencí Wernera Herzoga. Promlouvá skrz útržky dialogů z ikonických filmů, přesto zůstává unikavá a rozpouští se do abstraktních tvarů, rytmů a kompozic. Krajina jako uhrančivá a nepolapitelná, všeobjímající a bezobsažná, naplněná prázdnota se stává prostředkem transgresivního prožitku dvou temporalit. Času „reálného“, lidského a času přírodních procesů.

Rakouský umělec Lukas Marxt (1983) původně studoval environmentalistiku a geografii, než přešel na vizuální studia, jež absolvoval na univerzitě v Linci a na zahraničních stážích v Lisabonu, Lipsku a Kolíně nad Rýnem. Od roku 2007 cestuje po odlehlých místech planety a stopy, které zanechal člověk v krajině, přetváří do pohlcujících kontemplativních obrazů.

Voda naše vezdejší, Chorvatsko, 2018, Vlatka Vorkapic / mezinárodní premiéra

Lodní rozvážka pitné vody po odlehlých chorvatských ostrovech, které k ní nemají přímý přístup, může být dobrou příležitostí k pozorování často humorné každodennosti. Zvláště když kapitán plavidla nejde pro hrubozrné komentáře daleko a svými cholericými výlevy častuje svého mladého synovce, který se stal novým členem posádky. Voda naše vezdejší je observační snímek, kterému ale dodávají vnitřní energii a humor jeho protagonisté. Tvůrcům se ve filmu podařilo přenést nás do líné atmosféry horkých chorvatských pobřeží i zprostředkovat výbušný temperament tamních obyvatel.

Chorvatská režisérka a dramatička Vlatka Vorkapicová pracuje pro film i televizi. Natočila řadu dokumentů a několik hraných filmů. Její hraná komedie Sonja i bik (2012) se stala komerčním hitem a oceňovaná je také její hra Judith French. V dokumentu Gabriel (2010) zkoumá různé aspekty erotiky v Záhřebu, Odgođena Revolucija (2015) se zabývá současným stavem chorvatské společnosti.

Zrazené náměstí, Švýcarsko, Polsko, 2018, Gilles Lepore, Michał Mądracki, Maciej Mądracki / světová premiéra

Arabské jaro, 2011. Den po dni tisíce mladých revoltujících Egyptanů zaplavovaly náměstí Tahrír v Káhiře. Básník a zvukový umělec Stéphane Montavon sestavil psychedelickou koláž volně dostupných obrazových záznamů revoluce a doplnil ji o akustickou sondu napětí, vzdoru, represivní agrese. Revoluční kvas expanduje do sonické dimenze autorské instalace. Vtahuje nás do symbolických okamžiků extatických bojů za demokracii, novou ústavu. Exponuje slogany, bojová hesla, dialogy masakrovaných. Represi vládních složek konfrontuje s běžným životem. V chladném ránu se zrazená revoluce rozpouští v každodenním provozu.

MML kolektiv tvoří Gilles Lepore (1972), švýcarský filmař, grafik a ilustrátor, a sourozenci Michał Mądracki (1979), polský spisovatel, scenárista, a filmař a filmový teoretik Maciej Mądracki (1984), absolvent režie na filmové škole v Katovicích. V roce 2010 uvedli na MFDF Ji.hlava snímek Work of the Machines. Stéphane Montavon je autor desítek sonických a audiovizuálních instalací.

MEZI MOŘI – STUDENTSKÁ SOUTĚŽ

Ars Moriendi - Umění žít, Německo, Rakousko, 2018, Kristina Schranz / východoevropská premiéra

Citlivý filmový portrét vypráví životní příběh devadesátitřileté Rosemarie Aschenbachové a odhaluje její myšlenkový svět. Po několika životních ranách byla schopná se osvobodit a nyní píše svou disertační práci z filozofie. Všednost života kontrastuje s bohatstvím jejích názorů na život a smrt.

Kristina Schranzová (1991) je rakouská dokumentaristka. Na Vídeňské univerzitě absolvovala žurnalistiku a pracovala jako televizní a rádiová reportérka. Od roku 2014 studuje na Filmové akademii v Mnichově.

Děti v zemi zázraků, Slovensko, Česká republika, 2018, Ema Kovalčíková / světová premiéra

Věřit v Boha je super. Režisérka provádí sociální sondu do kmene mladých charmatiků ve svém rodišti na Slovensku. Popové písničky, stavy podobné extázi a moderní merchandising cílí na mladé. Co si o charismatickém hnutí, které se stalo fenoménem poslední doby, myslí zástupci jedné generace?

Ema Kovalčíková (1995) je studentkou oboru režie na FAMU. Natočila krátkometrážní snímky *Pobyt* (2014), *Dovolená* a *Kapitulace*. Spolupracovala na českých a mezinárodních projektech. Pochází ze Slovenska.

Dobře udržované tajemství, Estonsko, 2018, Mihkel Oksmann / světová premiéra

V malé estonské vesnici Soonlepa žijí poslední tři obyvatelé – čarodějnice, umělec a filolog. Životy všech se mají změnit, když čarodějnici Aino diagnostikují rakovinu. Melancholicky laděný snímek zachycuje každodenní život opuštěné vesnice a rozhovory plné vzpomínek na mládí i debat o umění a poezii.

Mihkel Oksmann je mladý estonský filmový režisér a dokumentarista. V roce 2018 dokončil magisterská studia na filmové akademii. Kromě filmu se dále věnuje konceptuálnímu umění, hudbě a produkci.

Heavy metal, Ukrajina, 2018, Eugene Golovanevsky / světová premiéra

V tomto dokumentu nezjistíme nic o stejnojmenném hudebním žánru, seznámíme se ale se skupinou dělníků rozebírajících vysokou budovu z betonu a kovů. Jejich práci tvůrci pozorují a zaznamenávají prostřednictvím promyšlených, obrazově působivých záběrů, místy komponovaných i do několika plánů.

Eugene Golovanevsky (1983) se narodil v ukrajinské Oděse. *Heavy Metal* je jeho druhým krátkým filmem a vznikl jako diplomová práce na škole dokumentárního filmu a divadla Mariny Razbezhkiny a Mikhaila Ugarova.

Je mi 20, Rusko, 2018, Ekaterina Mamontova / světová premiéra

Simě je 20 let. Matka jí zemřela v dětství a stejně tak otec, proslulý hipík a sovětský disident „Jura sabotér“. Tváří v tvář lidem, kteří otce znali, se mladá studentka historie snaží v deníkově pojatém snímku zjistit, kým byl a jaké hodnoty vyznával, a díky tomu snad i najít vlastní místo v životě.

Ekaterina Mamontova se narodila a vyrůstala v Moskvě. Vystudovala scenáristiku na Gerasimovově všeruské státní univerzitě kinematografie a Rodčenkovu školu fotografie a umění. *Je mi 20* je její prvotina.

Máma. Gabriela. Televize, Slovensko, 2018, Lucia Kašová / světová premiéra

Zatímco někteří vnímají televizi jen jako okrajovou zábavu, pro mnohé je neodmyslitelnou součástí každodenního života. Film sleduje dvě přítelkyně – sociální herečky, které se baví zejména účastí v různých TV show. Jejich životy se zdají velmi prázdné a štěstí hledají právě v televizních pořadech.

Lucia Kašová cestovala většinu života po celém světě a rozhodla se své zkušenosti a zážitky sdílet s okolím prostřednictvím filmového média. Od roku 2014 studuje dokumentární režii na VŠMU v Bratislavě.

Nastanou další jara, Litva, 2018, Neringa Starkevičiūtė / světová premiéra

Průměrný obyvatel Litvy je dnes dvakrát chudší než před deseti lety. Kontemplativní snímek sestává ze záběrů na dívku sklízějící a prodávající jahody během pěti let ekonomických a politických změn v Litvě. Film pojednává o koloběhu života a trhu i vlivu celostátního hospodářství na lidskou existenci.

Neringa Starkevičiūtėová (1992) dokončila filmové vzdělání na litevské akademii umění s absolventským snímkem *Nastanou další jara* (2018). Ve své tvorbě tematizuje otázky bytí a lidské osamělosti.

Okna, Litva, 2018, Akvilė Žilionytė / světová premiéra

Muž, který nevydrží dlouho na jednom místě. Během posledních sedmi let se stěhoval šestnáctkrát a stěhuje se i teď. Při balení svých věcí pozoruje skrze okno své sousedy a natáčí je, aby na ně nezapomněl. Kompozice filmu je tak složena ze záběrů na okna, ve kterých se hýbají lidé, a komentáře skrytého pozorovatele.

Mladá filmařka Akvilė Žilionytė vystudovala nejprve obor jazyk a literatura, poté filmovou režii. Její první krátký dokument *The daytime is not for me* byl promítán v Hamburku, Vídni, Tiraně, Vilniusu a Rize.

Skákání panáka, Bělorusko, Rusko, 2018, Dasha Demura / mezinárodní premiéra

Katya a Matvei spolu žili na běloruském venkově. Pak se stalo něco, co nastartovalo přehodnocování jejich vztahu. Režisérčin debut je melancholickou studií dynamiky mezi dvěma milenci. Intenzivní prožitek z pnutí mezi oběma protagonisty kontrastuje s poklidným soužitím dvojice přátel na návštěvě.

Dasha Demurová (1984) vystudovala obor psychologie a sociologie umění. Dlouhodobě se věnuje fotografování. V roce 2017 absolvovala Dokumentární a divadelní akademii Mariny Razbezhkiny a Mikhaila Ugarova.

ČESKÁ RADOST

Česká radost jako prestižní výběr českých dokumentů není jenom soutěží o nejlepší z českých filmů, ale je především oslavou rozmanitosti v objevování nových témat i v dobrodružství kinematografického rázu.

39 minut po zvolení prezidenta, Česká republika, 2018, Petr Salaba / světová premiéra

Snímek Petra Salaby je mozaikou videí, jež z různých úhlů pohledu na různá zařízení zaznamenali aktéři a svědci mediálně diskutovaného incidentu, ke kterému koncem ledna tohoto roku došlo v souvislosti se znovuzvolením Miloše Zemana do úřadu prezidenta České republiky. Obraz rozdělený do několika oken s paralelně probíhajícími ději je voyeuristickým pohledem na vyostřenou situaci, k níž došlo krátce po Zemanově tiskové konferenci v kongresovém Top hotelu v Praze. Přítomní novináři a filmoví dokumentaristé se zde dostali do střetu s agresivními Zemanovými stoupenci poté, co v salonku zkolaboval muž.

Petr Salaba (1990) je český fotograf a dokumentarista, který v současnosti dokončuje studium na katedře dokumentární tvorby na FAMU. Autorsky je podepsán pod studentskými snímky *Nejsi to jen ty* (2014) či *Moje země nikoho* (2016). V loňském roce byla na Ji.hlavě v soutěži *Česká radost* uvedena jeho dokumentární esej s názvem *IIIIIIIIIIII* (2017), zamýšlející se nad problémem autokracie strojů.

Central Bus Station, Česká republika, 2018, Tomáš Elšík / východoevropská premiéra

Telavivské centrální autobusové nádraží bývalo ještě nedávno největší na světě. Předimenzovaný prostor ale neslouží plně původnímu záměru – přivést sem zástupy lidí, kteří zmatením iluzivním designem interiéru podlehnou nákupní horečce. Z betonového monstra, které nepůjde ani snadno

zbourat, se stala postupně schrána, zabydlovaná dočasně lidmi z okraje společnosti – uprchlíky, kriminálními živly, prostitutkami. Režisér snímku, stejně jako jeho hlavní hrdina, turistický průvodce Yonatan, se vyznávají v dokumentární ódě z fascinace jedním z divů světa zbytečnosti i mikrokosmem těch, kteří tu žijí.

Tomáš Elšík (1986) absolvoval nejdříve FAMO v Písku, ve studiu následně pokračoval na katedře střihové skladby FAMU. Se středometrážním dokumentem Message from Dement (2012) o punkové a antifašistické scéně v Sao Paulu získal ocenění na FAMUfestu. Jako střihač spolupracoval na řadě filmových a televizních projektů, z posledních zmiňme připravovaný film Sněž! režisérky Kristiny Nedvědové.

Dobry život sokola Bendy, Česká republika, 2018, Pavel Jurda / světová premiéra

Citlivý portrét dědy Miroslava Bendy, zasloužilého sokola a obyčejného člověka s neobyčejnou vitalitou a ideály, odkrývá pomocí nostalgie i situační komiky příběh lidské houževnatosti a optimismu. Snímek má povahu časosběrného dokumentu – obsahuje rodinná videa i archivní filmové materiály. Do mikrokosmu vesnice Křenovice u Slavkova u Brna nás uvádějí dvě Japonky, jež se rozhodly Bendu navštívit díky jeho dlouholetému přátelství s univerzitním profesorem z Tokia. Společně s Bendou se divák přenáší na jedinou japonskou benzínku v Evropě, strahovský stadion i do New Yorku za americkými sokolkami.

Pavel Jurda (1970) absolvoval Mendelovu univerzitu v Brně a dramaturgii na JAMU. Věnuje se režii, scenáristice, dramaturgii a dramatice. Působil v Národním divadle Brno jako dramaturg a dlouhodobě spolupracuje s Českou televizí na sérii vědeckých dokumentárních filmů pro děti a snímcích s historickou a sociální tematikou. Jeho celovečerním debutem je film Jmenuji se Hladový Bizon (MFDF Ji.hlava 2016).

Feral, Česká republika, 2018, Jiří Holba / světová premiéra

Charlie Soukup je undergroundový písničkář a signatář Charty 77. Na začátku 80. let emigroval. Posledních několik desítek let žije osaměle v australské divočině jako poustevník a buddhista. Dokumentarista Jiří Holba ho vyhledal na rozsáhlém pozemku v buši, kde si Soukup buduje tajné přístřešky a žije stranou civilizace. Celý snímek natočil sám přímo na místě a zachytil v něm spontánní rozhovory a situace, ve kterých nechává naplno působit Soukupovo svérázné charisma. Série monologů vyznívá jako svým způsobem strhující proud řeči na hraně blouznivosti a pronikavých životních postřehů.

Jiří Holba vystudoval fotografii a následně filmovou školu. Natočil několik krátkých filmů jako A Sponge Cake with Rapsberries (1999), Vrcoo (2000), Mayn Rue Plats (2002) nebo Muhammad's Rug (2004). K filmové režii se s filmem Feral vrací po řadě let, kdy cestoval po světě.

Iluze, Česká republika, 2018, Kateřina Turečková / světová premiéra

V originálním pojetí filmu jako počítačové hry předkládá autorka osobní reportáž z Budapešti, kde strávila rok na studijním pobytu. Divák pasovaný do role účastníka hry prochází několika levely, které ho uvádějí do všednodenních momentů dotýkajících se citlivých bodů současné maďarské společnosti: nahlíží hlavní město očima turistů, ale většinou je nucen se ze subjektivního pohledu maďarských občanů zamýšlet nad svobodou umění, právem na vzdělání, problematikou lékařské péče a v komplexním měřítku diskutabilní politickou situací, v níž je opakovaně skloňováno jméno maďarského premiéra Viktora Orbána.

Kateřina Turečková (1993) původně studovala obor teorie a dějiny dramatických umění na Univerzitě Palackého v Olomouci, poté přešla na katedru dokumentární tvorby na FAMU, kde realizovala osobní dokumentární miniatury jako Strip (2015), Bezobratlí (2015) či Lenko (2016). Posledně jmenovaná byla

představena na Ji.hlavě. Letos mimo jiné natočila filmovou báseň z rodného Kyjova s názvem Tradice (2017).

Kibera: Příběh slumu, Česká republika, 2018, Martin Páv / světová premiéra

Fotograf Don, obyvatel obřího slumu Kibera v Nairobi, říká, že chce na svých snímcích zachytit pozitivní tvář svého domova. Nikoli utrpení, bídu a rezignaci, ale naději, odhodlání a kreativitu. Stejný program jako by si předsevzal i dokument Martina Páva. Snímek vizuálně těžící ze zvláštní fotogenie slumu je pojatý jako série výpovědí místních obyvatel. Vedle Dona vystupují zdejší umělci, učitelka nejmladších dětí nebo trenér boxerského mužstva. Zejména v závěrečné části věnované prezidentským volbám v Keni ale frustrace, beznaděj a násilí Kibery nezadržitelně vyplouvají na povrch.

Absolvent katedry režie na FAMU Martin Páv (1992) se zatím věnoval především hranému filmu. Ještě před začátkem studia natočil s minimálními prostředky celovečerní snímek Jdi dál (2012), který se odehrává částečně v Indii. Na FAMU pak vznikly jeho studentské hrané krátkometrážní filmy jako Hamburgery (2012), Čtvrté jaro (2013) nebo středometrážní drama na téma dětství Velká výprava (2015).

Konec světla, Česká republika, 2018, Aleš Suk / světová premiéra

Na scéně skutečné víc než dost nechává režisér tohoto hybridního filmu plynout neskutečný příběh. Zatímco před rijeckým divadlem demonstrují chorvatští nacionalisté proti – i u nás už dobře známému – uměleckému šéfovi Oliveru Frljičovi, na nedalekém ostrově Goli otok secvičují naturšiči surreálné představení. Rozpadající se budovy bývalého internačního tábora, zřízeného tajně Titovým režimem pro politické vězně, slouží jako kulisy lynchovskému výjevu, v němž se ušpinění herci stávají objekty v panoptiku svých snů. Svět imaginace a svět holé skutečnosti se zase začínají sobě vzdalovat.

Aleš Suk (1977) vystudoval FAMU, kde také následně začal učit na katedře stříhové skladby. Zároveň působí jako učitel na Akademii užitých umění v Rijece, kde také žije. Je zakladatelem a výkonným ředitelem společnosti Udruga UKUS. Natočil experimentální fresku Kam? (2010), inspirovanou životem a dílem chorvatského dekadentního autora progresivní poezie i prózy Janka Polić Kamova.

Máme na víc, Česká republika, 2018, Robin Kvapil / světová premiéra

Z pozice osobního poradce prezidentského kandidáta Michala Horáčka zaznamenával dokumentarista Robin Kvapil od podzimu 2016 dění ze zákulisí jeho kampaně. Natáčel na vše, co měl po ruce – na kameru, mobil, notebook. Film spolurežirovaný Radimem Procházkou vznikl se snahou zachytit autentický obraz Horáčkova volebního tažení, prezentuje taktiky jeho týmu, interakci se spoluobčany, stoupenci i odpůrci, novináři a protikandidáty. S vědomím, že prezidentské volby sice prohráli, ale mají za sebou velký kus cesty, Kvapil předkládá zpětnou reflexi jejich týmové práce a komentuje jejich jednotlivé kroky.

Robin Kvapil (1982) vystudoval divadelní režii na JAMU a dokumentaristiku na FAMU. Ji.hlava uvedla například jeho Film o Ondreji Jajcajovi, vykřadači hrobů (2012) a loni celovečerní debut Všechno bude fajn (2017). Radim Procházka (1975) vystudoval dokument na FAMU a vedle vlastní dokumentární tvorby podpořil v roli producenta hrané filmy debutantů Štěpána Altrichtera, Víta Zapletala a Tomáše Mielníka.

Pasažéri, Česká republika, 2018, Jana Boršková / světová premiéra

Jako pasažéry, kteří se jen vezou, ale nemají vůbec kontrolu nad svým životem, vidí režisérka filmu své čtyři protagonisty. Začíná je filmovat těsně před tím, než opustili zdi dětského domova, a po šest let časosběrnou metodou sleduje, kam se jejich osudy pohnou. Návrat do nefunkčního rodinného prostředí znamená často také návrat k ustáleným vzorcům, bezperspektivnosti a nestabilním sociálním vazbám. Dokument je nepřímou obžalobou systému ústavní náhradní péče, který se sice dokáže dobře postarat o děti v době jejich dospívání, ale na přechod do dospělého života je dostatečně nepřipraví a nevybaví.

Jana Boršková (1977) vystudovala scenáristiku na FAMU a absolvovala stáž na Université de la Sorbonne Nouvelle v Paříži. Pracuje pro Českou televizi, kde se věnuje hlavně tvorbě publicistických pořadů o cestování. Je autorkou scénářů k několika hraným filmům. Roku 2010 natočila intimní dokument *Od višni do višni* o tom, jak se její matka vyrovnávala s úmrtím svého manžela.

Sóla pro poslance a senátory, Česká republika, 2018, Tereza Bernátková / světová premiéra

Dvacet jedna státníků odpovídá na otázku, jak vidí budoucnost České republiky. Anketní pásmo postavené na demokratickém principu rovnosti a svobody slova dává dotazovaným stejné podmínky a jejich odpovědi uvádí necenzurované a v plné délce. Syrový materiál však vypovídá více o přítomnosti než o budoucnosti, demaskuje veřejnou tvář poslanců a senátorů a ukazuje rétorické prostředky, které využívají k šíření politické moci. Svoboda je dvojsečná zbraň podle toho, v jakých rukou spočívá. To samé platí pro média coby nástroje propagandy i jejího podvracení.

Tereza Bernátková (1986) studuje katedru dokumentární tvorby FAMU. Mezi její snímky patří *Stát! Knížák* (2014, MFDF Ji.hlava 2014), bakalářský film *Techsquát* (2015, MFDF Ji.hlava 2015) nebo *Jamalovy vlastní záběry z vězení* (2016). Autorka v nich zkoumá vztah jedince a systému a prostupnost mezi politickou a občanskou sférou.

Uzamčený svět, Česká republika, 2018, Karel Žalud / světová premiéra

Čtyřhodinový dokument, který je kompilátem stejnojmenného seriálu České televize, systematicky mapuje život ve vězení a jeho společenské souvislosti. Prostřednictvím lidských osudů, odehrávajících se na obou stranách mříží, zkoumá vězeňství jako něco, s čím jsme sice často mediálně konfrontováni, s čímž však většina z nás nemá žádnou osobní zkušenost. Na silných příbězích několika lidí v různých fázích výkonu trestu film představuje průřez současným systémem nápravné péče, ale také úvahy o vině, trestu, spravedlnosti a o tom, zda se člověk v soukolí represivního systému skutečně může napravit či změnit.

Karel Žalud (1971) je dokumentarista a scenárista. Vystudoval katedru dokumentárního filmu na FAMU. Živil se jako učitel, sociální pracovník, uklízeč nebo novinář. Na MFDF Ji.hlava byly uvedeny jeho filmy *Ten Film* (2008) a *Přízrak svobody II / Phantom of Liberty II* (2009)

Vratislav Effenberger aneb Lov na černého žraloka, Česká republika, 2018, David Jařab / světová premiéra

Portrét jednoho z nejvýznamnějších českých poválečných surrealistů Vratislava Effenbergera pojal David Jařab v duchu mistrovsky poetiky jako hru. Sezval členy surrealistické skupiny a nechal je volně diskutovat o Effenbergerovi v prostředích, ve kterých zároveň inscenuje absurdní střetnutí a souvislosti. Klíčovým tématem jsou Effenbergerovy nerealizova(tel)né filmové scénáře, o jejichž dramatinizaci se tvůrci ve snímku průběžně pokoušejí. Doplněk k surrealistickému lovu na Effenbergerovu imaginaci je rozhovor s autorovým synem plný rozporuplných osobních vzpomínek.

Dlouholetý člen surrealistické skupiny David Jařab se věnuje zejména hrané a divadelní režii. Je kmenovým režisérem pražského divadla Komédie. Natočil dva celovečerní filmy ovlivněné surrealistickou poetikou *Vaterland – Lovecký deník* (2004) a *Hlava–ruce–srdce* (2010). V roce 2004 režíroval čtyřdílnou televizní surrealistickou revue *Večer Analogonu*, kterou vysílala Česká televize.

Hovory s TGM, Česká republika, Slovensko, 2018, Jakub Červenka / světová premiéra

Další příspěvek do specifického subžánru oživené historie z pera scenáristy Pavla Kosatíka. Ráno 26. září 1928 se v zahradách zámku v Topolčiankách setkávají Karel Čapek a prezident Masaryk, aby rozhodli o osudu svého společného literárního díla. Z citátů z budoucí knihy i vzájemné korespondence se rodí fabulovaný filmový dialog, znatelně oprošující původní formát literárního rozhovoru od svazujících konvencí. Čapek s Masarykem si vzájemně vyčítají různé věci, urážejí se, ale zároveň se v úvahách dotýkají klíčových otázek osobní povahy i své společenské funkce politika a literáta.

Jakub Červenka (1983) se filmu doposud věnoval převážně jako producent. Pracoval na televizních dokumentárních filmech, jako jsou *Nejsme andělé, jen děláme jejich práci* (2006), *ROM. ID* (2010), *Pražské Jezulátko* (2011), a produkci obstarával i loutkovému filmu *Malý Pán* (2015). Věnuje se rovněž reklamní tvorbě a natáčení klipů, převážně pro hiphopové interprety, jako jsou Supercrooo nebo Moja reč.

FASCINACE

Fascinace jsou velkou továrnou experimentální kinematografie, která film opřený o realitu zbavuje všeho, co jej tíží, a podstatným způsobem tak prohlubuje možnosti filmového vnímání.

#57, Nizozemsko, 2018, Joost Rekveld / středoevropská premiéra

Vizualizace funkčnosti vysokofrekvenčních oscilátorů kdysi používaných pro testování vojenských a zdravotnických sonarů se setkává s abstraktními ilustracemi diferenciálních rovnic čínského matematika a ve zviditelnění pomocí analogových výpočetních procesů vytváří subtilní exaktnost proměnlivých textur.

Joost Rekveld (1970) svým video průřezem světem strojů rozdmýchává dialog mezi železně studenými kladkami, binárně řízenými programy a zdravou lidskou zvědavostí. Formou vertovovského dokumentu montuje touhu po poznání objektů z matic a šroubů skrze nářadí svého média. Prostřednictvím svých snímků dvousečně dynamizuje automatizovaný svět strojů skrze stylistickou manipulaci a zviditelňování diváka ve filmovém procesu.

Tři koňské sny, Kanada, 2018, Mike Hoolboom / mezinárodní premiéra

Součástí filmového materiálu je želatina, která se vyrábí ze zvířecích kostí a kůží – i z koňských. Světelné otisky, audiovizuální sny, se vepisují do částeček zvířecích těl. Subtilní zvukové detaily vybírají subjektivní důrazy z obrazů ukazujících koně jako atrakci, užitek i mýtus v precizní found footage koláži.

Mike Hoolboom (1900) je vůdčí postavou kanadské scény experimentálních filmů a videa. Působil v distribuční společnosti CFMDC a jako umělecký ředitel festivalu Images. Napsal řadu knih o experimentální kinematografii a také román. Vytvořil více než 80 filmů a videí, přičemž spousta z nich přestříhává či jinak upravuje do nových podob. V roce 2003 byla v Jihlavě uvedena jeho retrospektiva a loni jeho poslední film *Spectator* (2017).

Agenti útěků, Velká Británie, Německo, 2018, Calonico Scott / světová premiéra

Rekonstrukce nelegálního převozu rodičů s dítětem přes hranici z východního do západního Berlína v roce 1988. Vyprávění ve fotografiích ukazuje mrazivý příběh útěku v kufru auta a setkání s agenty východoněmecké tajné policie. Neznámý původ obrazů přidává příběhu možnost univerzálnosti i znejistění o průběhu události.

Američan Scott Calonico (1968) se tematicky zaměřuje na dějiny všednosti. Kromě dokumentárních filmů točí reklamní filmy, které pro něj představují nové výzvy. Jako nezávislý žurnalista píše články o technice i kultuře, např. pro server Vice. V roce 2016 věnoval svůj volný čas hodnocení mexických nachos v evropských restauracích. MFDF Ji.hlava uvedl jeho snímek *Poslední návrh: scénář apokalypsy* (2014).

Dušanbe, Kanada, USA, 2018, Friesen Kandis / evropská premiéra

Pomocí animátorské techniky se podsvícené fotografie prošívají do vzpomínek režisérovy tety na hory, výhledy a uspořádání věcí v bytě, odkud odjela do nuceného exilu. Kousky vzpomínek aktualizují diasporickou perspektivu skrze architektonické projekty, jimiž zpřítomňovala rodný Tádžikistán ve svém bytě v Darmstadtu.

Interdisciplinární umělkyně Kandis Friesen (1978) ve své tvorbě kombinuje umělecké formy – video, kresbu, zvuk, animaci a grafiku. Její projekty se pohybují na pomezí videoinstalací a dokumentárních koláží. Tematicky se zabývá interakcí veřejné paměti, kulturní identity a soukromých příběhů sociálně vyloučených komunit. Její film *Kaťuša: Raketometry, lidové písně a etnografické refrény* byl na MFDF Ji.hlava uveden v roce 2016.

Exhumace, Kanada, 2018, Daniel McIntyre / středoevropská premiéra

Touha zbavená svého objektu je souznačná s obrazy znejasňovanými vykrajováním jejich částí; seškrábání části viditelného pole se stává zářezem do strádajícího těla, tápajícího v mezeře po zmizelém blízkém a v chybění fyzického prolnutí, ve vrstvení hmatatelného důkazu spolubytí.

Daniel McIntyre (1986) je kanadský umělec zaměřující se na koncept paměti, identity a historie. Pracuje zejména s celuloidem, který i ručně vyvolává. Často pracuje také metodou „found footage“ a do filmu vřazuje fotografie. Naposledy mohli diváci zhlédnout v Jihlavě jeho filmy *Bikini* (2015) a *Tíha sněhu* (2014).

Forma, Jižní Korea, 2018, Yi Myun / světová premiéra

Valivým pohybem se přibližuje obraz města rozložený na posloupnost zorných plánů, jejichž ozvěny umožňují doplnit imaginární celek místa. Velkoměstská symfonie minimalismu buduje panoramatický výhled do dálky, přičemž znejišťuje skutečnost zviditelňováním urbánní přeplněnosti.

Myun Yi (1973) je korejský filmový režisér a producent. Jako vystudovaný hudební skladatel ve své filmové tvorbě akcentuje roli soundtracku a pracuje s melancholickou vizuální estetikou. Na MFDF Ji.hlava byly uvedeny jeho krátkometrážní snímky *Pole* (Field, 2014) a *Dozvuk obrazu* (Afterimage, 2016).

Fuga výživy, Maďarsko, 2018, Péter Lichter / světová premiéra

Found footage ironická koláž vytvořená z hrubého materiálu původně natočeného pro reklamu řetězce Kőzért (v překladu „pro veřejnost“), státní sítě obchodů v Maďarsku během komunistické diktatury, ukazuje problematičnost přístupu ke stravování a výživě ve státem řízených ekonomikách, životech a obrazech.

Maďarský tvůrce Péter Lichter (1984) vytváří found footage, lyrická i dokumentární díla. Ve filmech často ponechává perforaci, zvukovou stopu i split screen tvořený více než jedním políčkem na plátně. Je mistrem společensky kritické zkratky. Na MFDF Ji.hlava byly uvedeny jeho filmy Nemísta: za horizontem nekonečna (2016) a 8. říjen, 2016 (2016).

Hudební krajina, Francie, 2018, Jean-Michel Rolland / východoevropská premiéra

Konceptuální zážitek, v němž jsou barevné rozdíly přeloženy do tónů piána, sleduje okolí marseillského přístavu a umožňuje vznik hudební kompozice skrze abstraktně odraz charakteru, vzhledu a vizuální rozrůzněnosti místa vyplouvajících a čekajících lodí.

Mnohostranný francouzský umělec Jean-Michel Rolland (1972) se nejprve věnoval hudbě a malbě. Později se rozhodl své dvě vášně – zvuk a obraz – spojit do jednoho média a od roku 2010 se věnuje digitálnímu umění. Zaměřuje se na experimentální videa, reprodukční umění, audiovizuální performance, interaktivní instalace a VJ sety. Zvuk a obraz jsou stejně důležité prvky v procesu utváření nové podoby reality.

Jean Luc Nancy, Rakousko, 2018, Zwirchmayr Antoinette / světová premiéra

Miniatura inspirovaná osobností předního současného francouzského filozofa. Křehkost nahlížení na možnosti jedinečnosti a podřízení ve vztahu k odlišnému. Předměty zde nefungují jako symboly; kyvadla z krystalů a anonymní postavy zdůrazňují mnohost průhledů a zásadní nediskurzivnost vyjádření jemných subjektivit.

Rakouská umělkyně Antoinette Zwirchmayr (1989) vystudovala videoart, románské jazyky, fotografii a film. Tvoří videoinstalace, dokumentární eseje a krátkometrážní filmy, jež se často zabývají sociální tematikou a mají formu osobní výpovědi. Pracuje s minimalistickou estetikou a principem odcizeného zobrazování lidského těla.

Kam směřujeme, Rakousko, 2018, Fruhauf Siegfried / mezinárodní premiéra

Obrazy zaznamenané na lomografický supersampler, který zachytí čtyři po sobě následující okamžiky vedle sebe v jednom rámu 35mm filmu, kupí iluze rytmického pohybu a vytváří obraznou melodii řítící se vpřed, zatímco obtisk momentu zůstává pevně na místě. Bubenická performance zdůrazňuje minimalistickou prudkost vzorů.

Siegfried A. Fruhauf (1976) je rakouský experimentální režisér kombinující fotografii, analogový i digitální film. Na MFDF Ji.hlava získal jeho film Rozšíření vnějšku (2013) cenu za nejlepší experimentální dokumentární film. Další uvedené filmy byly Zlaté palmy (2009), Rozpuštění záběru (2014) a Těžká víčka (2017).

La Mesa, USA, 2018, Garcia Gomez Adrian / mezinárodní premiéra

Žánrové konvence důmyslně rozkládané animovanými náznaky, vstupujícími do scénérií venkovského Mexika, kde v okolí režisérový rodinné farmy náznaky příběhů tělesné touhy překrývají vrstvu idylických vzpomínek z dětství, polemizují s tradičním pojetím maskulinity a s vyjádřením identity.

Adrian Garcia Gomez je interdisciplinární umělec zabývající se médiem filmu, videa, fotografie a ilustrace. Vystudoval fotografii a video v New Yorku a dějiny umění a fotografie na univerzitě v San Francisku. Ve své tvorbě zkoumá problematiku rasy, genderu, sexuality a imigrace v kontrastu s tradicí, konvencemi a mayskou spiritualitou. Ve své tvorbě typicky pracuje s autobiografickým a performativním přístupem.

Lvovská intervizie, Ukrajina, 2018, Menzelevskiy Stanislav, Onufrienko Anna, Parvulesco Elias / mezinárodní premiéra

Found footage připomínka začátků ukrajinské televize v roce 1957 a prvních 20 let jejího fungování, kdy ve Lvovu pracovala první fabrika na výrobu ukrajinských televizorů, ukazuje nejen v té době vysílané pořady, ale i způsoby, jak televize proměnila domácnost a uspořádání rodiny.

Ukrajínští filmaři Stanislav Menzelevskiy (1983), Anna Onufrienko a Elias Parvulesco (1985) vytvářejí vzdělávací a filmové programy pro veřejnost a zabývají se současnými přístupy k archivním filmovým materiálům. Elias Parvulesco je autorem filmu Limity Evropy (MFDF Ji.hlava 2014).

Rozmluvy Měsíců, Kanada, 2018, Eric Gaucher / evropská premiéra

Záběry, původně z testů světlometů, vřazené do vzorů, kde evokují fáze Měsíce a v pravidelných intervalech sestavují náznaky harmonického spádu rozjasněných odrazů. Prchavá uspořádání stop člověka a stroje provždy uvíznutých v hloubce noci.

Kanadský umělec Eric Gaucher tvoří abstraktní krátkometrážní filmy. Inspiraci čerpá z avantgardní a současné malby a své filmy chápe jako kompozice obrazu, hudby a poezie. Nezabývá se příběhy, ale

juxtapozicemi rytmu a emocí. Často propojuje fakta s fikcí a kombinuje vlastní záběry s found footage materiálem.

Míchání a stínění, Rakousko, 2018, Richard Tuohy / evropská premiéra

Přísně v kameře se odehrávající práce s filmovým materiálem aktualizuje pomalu zapomínané postupy v koláži architektonických geometrií. Jednolitost obrazu čerí obrysy staveb, políčko se rozpadá do mřížek rozřezávajících vrstvy obrazu ve víceexpozicích. Charakter ukazovaných objektů odkazuje ke kulturám třech národů v Malajsii.

Za svůj citlivý experimentální jazyk je zakladatel australského mezinárodního festivalu experimentálních filmů Richard Tuohy (1969) nemalou měrou vděčný zkušenostem ze zacházení s filmovou surovinou. Průřez jeho vyčerpávající kariérou odhalí lásku k 8mm a 16mm formátu, založení specializované vyvolávací společnosti Nanolab a provoz experimentálním filmům věnovaného Artist Film Workshop.

Mimoplanetární vyhodnocení III: Entropie: 25800, Tchaj-wan, 2018, Yin-Ju Chen / středoevropská premiéra

Melancholie bloumání krajinou rozbíjená místy kýčovitými disko-duhami a barevnými ilustracemi otevírá možné světy mimoplanetárního vědomí sdělujícího zprávu, v níž odkazy na termodynamické zákony či mayskou symboliku narážejí na kritické interpretace očekávání konfrontace lidského a vesmírného.

Tchajwanská umělkyně Yin-Ju Chen využívá svého rozmanitého autorského piedestalu jakožto průmětny existenciálních otázek. Eklekticky bohatá tvorba čerpající nejen z kulturně-sociální antropologie, ezoterismu či behaviorismu s důrazem na juxtapozici tvarů a vzorců našla své místo na mnoha festivalech a výstavách. Na MFDF Ji.hlava se pochlubila snímkem Krvavé lekce (2010) nebo Konec přenosu (2011).

Morfologie snu, USA, Kanada, 2018, Malena Szlam / světová premiéra

Vizuální kompozice vycházející ze studie rytmu spánkových cyklů během fází rychlého pohybu očí. Plynoucí obrazy se roztékají do překrývajících se barevných skvrn a formulují tvarosloví unikavých sněných výjevů střídajících se v proměnlivých rychlostech a nemožnostech zachycení konkrétních motivů.

Původem chilská vizuální umělkyně Malena Szlam (1979) v současnosti působí v Kanadě. Vytváří experimentální filmy, instalace a performance, v nichž zkoumá vztah mezi přírodním světem, lidským vnímáním a jejich intuitivním záznamem. Jejím oblíbeným médiem je analogový film. Na MFDF Ji.hlava byly v minulosti prezentovány její filmy Za okrajem hlubokého prázdna (2010) a Lunární almanach (2013).

Na hranici, Japonsko, 2018, Yoshiki Nishimura / východoevropská premiéra

Odpady vhozené do oceánu a pak vyplavené na japonském pobřeží se stávají předmětem stovek fotografií, které autor technikou fotogrammetrie proměňuje ve skulptury, natočené pak ve virtuálním prostoru filmovou kamerou, jako mementa ekologické bezohlednosti a objekty přepadávající přes okraj blahobytné každodennosti.

Yoshiki Nishimura (1954), japonský experimentální filmař a producent, pracuje zejména s počítačovou animací a 3D grafikou. Zkoumá a zpochybňuje hranici mezi realitou a virtuálním světem. Umělec rozvíjí naše pohledy na realitu skrze různé směry v kyberprostoru. Na MFDF Ji.hlava byly uvedeny jeho filmy Chaos (2016), Posledních 12 minut (2016) či Neumělý (2017).

Nejvíc, Německo, 2018, Rainer Kohlberger / východoevropská premiéra

Rozjímavá analýza aparátu vidění a vnímání společného všem bytostem se dvěma očima vepředu upírá pohled do dálav a ve vtahujícím percepčním experimentu zkoumá představivost hloubky pole a iluzivní soudržnost obrazu, přičemž problematizuje rutinní způsoby nahlížení na věci, tvary, pohyblivosti a jevy kolem nás.

Rakouský umělec žijící v Berlíně Rainer Kohlberger (1982) se zabývá experimentálním filmem, videoartem a galerijní instalací. Pracuje s principem kombinování algoritmicky generované animace s živou performancí a často tematizuje otázky nedokonalosti lidské percepce a divácké subjektivity. Festivaloví návštěvníci mohli zhlédnout jeho krátkometrážní snímek Ani nicota není bez stínů (MFDF Ji.hlava 2016).

Obraz, který plive, oko, které shrnuje, Velká Británie, 2018, Storr Rhea / světová premiéra

Barva kůže a filmu se stává středem diskurzu: rasově smíšená příslušnost autorky se odráží v otiscích krajiny a ruptur v ní, ale také v barvách prošlého filmu Kodachrome, jehož typické vizuální vlastnosti se rozpustily v čase a odstíny jsou sotva vidět, a jen tíživě zachytává obraz těla, které nespadá do jasných kategorií.

Rhea Storr je anglická umělkyně žijící a tvořící v Londýně. Zabývá se filmem, kresbou a psaným slovem. Ve své tvorbě zkoumá vztah lidského oka a kamery za pomoci 16mm filmu. Tematicky se věnuje protínání odlišných kultur a konfrontuje své bahamské kořeny s životem v anglické společnosti.

Pohyblivé písky, Kanada, 2018, Madi Piller / evropská premiéra

Filozofické úvahy o Izraeli vplouvají do ztvárnění osobního zápasu o identitu: Otec autorky přijel v roce 1946 do Izraele jako židovský uprchlík. Volání po harmonickém soužití se promítá do přesýpání zrn jednoho obrazu do dalšího, přičemž výjevy čerpá i z dokumentu Izrael, země osudu (1977, r. Jacques Madvo).

Abstrakce Madi Pillerové (1960) ve snaze o odstrojení filmového systému zviditelňují rozmanitost jeho stylistických prostředků. Introspektivní procházky a vzpomínky na minulost lemují experimenty s filmovou surovinou, kterou několikrát kopíruje, tonálně manipuluje či významově zpřesňuje pomocí pokreslování. Její obrazy hledající výrazovou a kulturní identitu si vysloužily pozornost mnoha festivalů a výstav.

Pole nekonečna, Velká Británie, 2018, Guli Silberstein / evropská premiéra

Inspirován italským renesančním uměním proměňuje autor zpravodajské výjevy z protestů v Pásmu Gazy v obraz přetlačování lidí a krajiny, jako kdyby hranice polí a luk byly místem vytouženého překročení politických mezí, a v možnosti obsáhnutí pohledem se zpřítomnil ideál obývání viditelného.

Guli Silberstein (1969) se narodil v Izraeli, nyní působí v Londýně. V dílech problematizuje mediální reprezentaci politických událostí různorodými digitálními deformacemi výjevů ze zpravodajství anebo sociálních sítí. MFDF Ji.hlava uvedl premiérově řadu jeho snímků, např. Věci jako sny (2016), Nour (2015). V roce 2016 byl se svojí rodinou porotou sekce Fascinace.

Postel a ulice, Kanada, 2018, Mike Hoolboom, Heather Frise / světová premiéra

Protesty proti úsporným opatřením čtené jako výraz pevnosti odporu vůči státu se prolínají s vyjádřením intimního souzvuku. Demonstrace spojení. Esejistická koláž smazává hranice mezi privátním a veřejným a zamýšlí se nad politikou soubytí.

Mike Hoolboom (1900) je vůdčí postavou kanadské scény experimentálních filmů a videa. Působil v distribuční společnosti CFMDC a jako umělecký ředitel festivalu Images. V roce 2003 byla v Jihlavě uvedena jeho retrospektiva a loni jeho poslední film Spectator (2017). Heather Frise (1900) je kanadská filmařka, pedagožka, vizuální umělkyně a zakládající členka Access to Media Education Society.

Radost z toulání, iterace 1, Německo, 2018, Björn Speidel / světová premiéra

Čtyřiašedesát stromů v údolí je nahlíženo v 3D zobrazení, kde jsou objekt i prostor pro každé oko ztvárněny na základě různých principů. Autor filmem pokračuje ve svém průzkumu možných přístupů k prostorovému zobrazení a vytváří důmyslné strhující toulky mezi obrazy.

Björn Speidel (1976) je německý tvůrce, jenž se zabývá stereoskopickým a vícedimenzionálním obrazem, ve kterém zkoumá vztah mezi obsahovými motivy a vlivy 3D vizuální reprezentace na vnímání diváka. Jihlavské publikum se s jeho filmy mohlo setkat již dvakrát, naposledy v loňském roce, kdy byl uveden jeho film Rotario (2017), a o rok dříve Slepá trať, obrat vzad (2016).

Skrytost, rozjímání 3, USA, Jižní Korea, Cho Seoungcho / východoevropská premiéra

Mizení unikavých textur tekutých i skalních krajin je střídáno vkládáním vzorů do mřížek stejnorodých obzorů v prosté lyrice hypnotických obrazivých a ruchových skládaček a výhledů nečekaných rytmů v montážích plynutí běžnosti a znejasňovaných řádků přírodních kompozic.

Jihokorejský umělec Seoungcho Cho (1959) v současnosti žije a tvoří v New Yorku. Ve svých filmech zkoumá lidskou subjektivitu a nevědomí formou abstraktních, vysoce stylizovaných audiovizuálních koláží. Zabývá se estetizací každodenního života a reprezentací přírody pomocí technologií. MFDF Ji.hlava uvedl v roce 2013 jeho film Ukamenován, v roce 2015 snímek Zaznamenáno a v loňském ročníku Skrytost, rozjímání 2.

Sluneční kvartet, část první: Sluneční kámen, Mexiko, 2018, Los Ingrávidos Colectivo / východoevropská premiéra

Tradičními postupy víceexpozic a hledání tvarových podobností vzniká lyrická skladba, kde obvody řek a rostlin vstupují jeden druhému do obrysů a konečků a v hromadění nezbytně jasných barev se v neustávajícím rytmu střídají v překryvech a zmnoženích.

Mexická skupina Colectivo Los Ingrávidos (2011) je kolektiv nezávislých umělců experimentujících s dokumentárními postupy a found footage. Jejich cílem je rozrušování komercializace audiovizuální tvorby a jednotvárnosti současné televizní a filmové produkce. V roce 2014 vydali vlastní manifest Manifiesto por Los Ingrávidos.

Světlo / Zlato, Hawick, květen 2018, Francie, 2018, Jacques Perconte / světová premiéra

Uprostřed toku skotské řeky Teviot zahlédl autor na obloze barvu jako z Klimtových obrazů a úžas nad tím momentem převádí do tekutých soustav ploch digitálně rozloženého výjevu, a to až do radikálního konce, kdy se různobarevné mřížky plynoucí na plátně jako klidné horizonty rozpouštějí opět do Klimtovy zlaté.

Jacques Perconte (1974) je přední osobností francouzské experimentální scény a průkopníkem internet artu. Pracuje s rozkladem digitálního obrazu kompresními algoritmy a kodeky; pohybuje se mezi filmem a výtvarným uměním. MFDF Ji.hlava uvedl ve světové premiéře jeho filmy Patrias (2017) a Dvacet devět minut na moři (2017).

Tekutá krajina, Nizozemsko, 2018, Nan Wang / stredoevropská premiéra

Vycházejí z dvouleté studie a hromadění obrazů vytvářených nestejnorodými mokkými procesy vyvolávání 16mm filmu, zkoumá autor podoby vizuality materiální tekutosti, aby tak komponoval oslavu neviditelných mikro a makrostruktur, jejichž chiméry se obnažují v pohyblivých vzorech.

Centrem uměleckých fascinací nizozemské experimentální filmařky Nan Wangové je existence neuchopitelného mikrokosmu brouků, buněk a prachu v pozadí ješitné lidské velikosti. S pomocí makro objektivu odhaluje miniaturní závoj neviditelného světa kolem nás a prozkoumává jeho vztah k člověku, přírodě a uměleckým formám. Dnes přednáší na Akademii výtvarného umění v Číně a je držitelkou řady studentských cen.

Uvnitř, Švédsko, 2018, Kjellmark Tove / východoevropská premiéra

Úryvky těla vyřezané ze tmy vytesávají studii nahé ženské figury, smyslné v momentech konkrétní i v místech mizení dovnitř digitální temnoty. Lyrické pojednání intimity a skrytosti a implicitní polemika s voyeurským pohledem konstruuje touhu po sevřené kompletnosti.

Tove Kjellmark (1977) je švédská výtvarná umělkyně experimentující s filmem a podobami galerijních instalací. Ve svých konceptuálních projektech využívá tradiční média i nejnovější technologie a zkoumá jejich vliv na divácké vnímání. Zaměřuje se na lidské tělo a jeho interakci s vývojem robotů, často ve spolupráci s vědci a neurology. Soustředí se na mechanismy lidského myšlení a existenciální otázky bytí.

Vosk a peří, Velká Británie, Kypr, 2018, Mario Lisides / světová premiéra

Citlivě působivá koláž intimních úvah, detailních pozorování, kousků vzpomínek, obrazových a hudebních aluzí přemýšlí v imaginárním dialogu s otcem, který před rokem umřel, nad fungováním paměti a konstrukcí identity.

Mario Lisides (1981) se věnuje fotografii, literatuře a filmové tvorbě. Studoval na umělecké škole v Edinburghu a absolvoval letos filmem *Wax and feathers*.

Vůle, Jižní Korea, 2018, Kim Sungeun / světová premiéra

Meditativní evokace tzv. svíčkové revoluce v zimě let 2016/17 v Jižní Koreji. Hybridní mozaikou, kde jsou archivní i současné dokumentace narušovány zásahy do obrazu i performativními momenty, zobrazuje artefakty, situace a gesta nesoucí étos touhy po politické obměně.

Sungeun Kim (1984) se narodila v Jižní Koreji, nyní žije a tvoří v Berlíně. Experimentuje s filmem, ale často také spolupracuje s divadelními režiséry, hudebníky a herci na audio-vizuálních performancích. Tematicky se zabývá lidskými právy a politickému aktivismu se věnuje rovněž občansky.

Vznášení, Francie, 2018, Patrick Bokanowski / stredoevropská premiéra

Digitální miniatura, v níž způsob rozkladu obrazu zdůrazňuje, co zanecháváme za sebou – trajektorie pohybů, činů, rozhodnutí, gest. Původce stop se rozpouští ve zviditelňování toho, co zůstává; jednoduchý vizuální princip spouští imperativ ohledu na důsledky a pozůstatky pohybů myslí, těl i věcí.

Optika Patricka Bokanowského (1943) rozmazává předpoklady o podstatě filmového média. Vizuální hrou kontrastů, kompozic, rytmů a perspektivy neúprosně tříští dokumentární čočku dojmu objektivnosti a útočí na spolehlivost diváckých smyslů. Jeho experimenty pak mají podobu smyslového zábavního parku, jež mu umožňuje rozemlít pitvornost všední reality a povznést přihlížejícího intimní zkušeností.

FASCINACE: EXPRMNTL.CZ

Exprmntl.cz je soutěžní přehlídka nejnovějších českých experimentálních filmů, které se vztahují ke skutečnosti a neustávají v pátrání po nových výrazech jejího zpracování na filmový materiál i digitální formáty.

Anomálie, Česká republika, 2018, Eva Lammelová / světová premiéra

Metakomentář filmu o filmu, ve kterém režisérka a kameramanka natáčejí zprávu o vymírání motýlů a kolapsu ekosystému, přičemž ve střížně polemizují o způsobech srozumitelnosti sdělení a komentují dramaturgická rozhodnutí, vyjadřuje také frustraci z obtížnosti oslovit televizní publikum komplexnějším sdělením.

Režisérka, scenáristka a producentka Eva Lammelová (1986) vystudovala sociologii a andragogiku na UP v Olomouci a filmovou a divadelní vědu tamtéž. Pro Českou televizi natočila příspěvek do cyklu Nedej se! Jídlo zdarma pro všechny (MFDF Ji.hlava 2015) nebo dokument AsexualLOVE (2018).

Buffer Zone Blues, Česká republika, 2018, Franz Milec / evropská premiéra

Téměř halucinogenní smršť virtuálních pohledů na potenciální cíle jaderného útoku v „nárazníkové zóně“ divákovi podsouvá nepříjemnou blízkost totálního zničení, které hrozilo v 50. letech minulého století také bývalému Československu. Vizuální stránka filmu připomínající zaměřování byla vytvořena pomocí dat z Map Google.

Slovenský multimediální umělec Franz Milec (1993) se věnuje generativnímu umění, které vytváří pomocí dat a programovacího jazyka Python. Svě práce na motivy propojení technologií s člověkem vystavuje v ČR i zahraničí.

Démon slatě, Česká republika, 2018, Magdaléna Kašparová / světová premiéra

Rytina Josefa Váchala a text prozaika Karla Klostermanna autorku inspirovaly k varovné lamentaci nad ohroženou integritou šumavské krajiny, která více než kdy jindy trpí zásahy civilizace. Vizuální evokace starého filmu naznačuje nadčasovou povahu ekologických problémů, které divokou a půvabnou Šumavu sužují dodnes.

Magdaléna Kašparová je studentkou Ateliéru nových médií na Akademii výtvarných umění v Praze, kde pracuje především s grafikou a animací. Zajímá se o vztah mezi digitální a analogovou barevností.

Extrakce, Slovensko, 2018, Kateřina Hroníková / světová premiéra

Metaforické zamyšlení nad sociálním odloučením participační metodou odhaluje vztah mezi mladou Ukrajinkou Elizavetou a její matkou zubařkou. Odvážná analogie extrahovaného zubu, společenské náležitosti a duševní čistoty na plátně rozehrává střet zcizujících detailů a intimního tableau z rodinného života.

Kateřina Hroníková (1998) je studentkou Ateliéru dokumentární tvorby na Vysoké škole muzických umění v Bratislavě. Ve svých filmových esejích rozjímá nad tématy osamocení, prázdnoty a sociálního odloučení.

Insection, Česká republika, 2018, Michal Kindernay / světová premiéra

Pozvolný pohyb různých druhů hmyzu v abstraktním, kontrastně světlém prostředí vytváří sugestivní aluzi neovladatelného chaosu, apatie a rozpadu sociálních struktur. Minimalistické obrazové ztvárnění doplňuje ambientní hudební kompozice pracující i s realistickými ruchy a šumy.

Vizuální umělec Michal Kindernay (1978) ve své tvorbě reflektuje umění, technologie a vědu. Věnuje se interaktivnímu videu, instalacím, performance a experimentálnímu filmu. Působí jako pedagog na CAS FAMU.

Jak přestat sledovat video, co nikdy nekončí, Česká republika, 2018, Jan Martinec / světová premiéra

Filmová esej postavená na střetu dekorativních záběrů z ptáčích perspektivy a tří mechanických, lineárně propojených monologů rozpitvává podvědomí jedince přesyceného množstvím rozličných voleb, názorů a možností v čísly poháněném věku digitálních médií.

Jan Martinec je absolventem pražské akademie umění, architektury a designu. Průřez jeho kariérou odhalí zájem o vztah mezi mechanickou současností a nuznou historií a touhu po prozkoumání křehké mezery mezi dokumentem, experimentálním filmem a narací.

Nevím, kaluže, Česká republika, 2018, Anna Petruželová / světová premiéra

Vyschlá zem, štěrk, praskliny v asfaltu, pohled do mikroskopu nebo meteorologická mapa jako články asociativního řetězce opřené o motiv čekání na déšť. Obrazová báseň ukazuje půdu v blízkém detailu a obohacuje ji o nové vizuální a významové vrstvy.

Anna Petruželová, studentka katedry dokumentární tvorby na FAMU, objevuje v pohyblivých obrazech tvarů, ploch a povrchů abstraktní rozměr hmotné reality.

Nezobrazeno, Česká republika, 2018, Markéta Petříčková / světová premiéra

Blikající ikonky, vyskakující okna, řvoucí budík a cinkání nepřečtených zpráv jsou dnes běžnou součástí našich každodenních rutin. Autorka se k nekonečnému proudu informací obrací zády a pokouší se o únik ze světa moderních komunikačních technologií alespoň na pět minut, které věnuje sama sobě.

Markéta Petříčková (1996) studuje Fakultu umění a designu na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. S Ústím jsou úzce spjaté také její aktivity, od fotografie po divadlo či performance.

Počasí času, Česká republika, 2018, Adéla Součková / světová premiéra

Metaforická předpověď počasí zpodobňuje lidské city a smýšlení v konfrontaci se současnými společenskými debatami. Lehce satirický tón přednesu televizního moderátora doprovází videokoláž s ústředním motivem Země, na nichž Afriku zahalují oblaka existenciálních otázek a Evropu sužují fronty spirituální krize.

Tvorbu výtvarné umělkyně Adély Součkové (1985) charakterizují postupy kresby, práce s videem a performance, s jejichž pomocí se kriticky staví k mocenským strukturám. Výtvarné umění vystudovala v ČR i v Německu, kde také vystavuje.

Pod černým sluncem, Česká republika, 2018, Kilián Kuděla / světová premiéra

Krátká postdigitální meteorologická filmová báseň o černém slunci a jeho světle převážně sestavená z manipulovaných found footage materiálů v kombinaci s originální hudbou. Hlavní dějová linka je odvozená od remixovaného úseku z filmu americké meteorologické společnosti Above the Horizon z roku 1967.

Kilián Kuděla studuje v Centru audiovizuálních studií na pražské FAMU, kde se již od počátku zajímá o hraný film a jeho využití jako umělecké instalace při výstavách v galerijním prostoru.

Prolog k Signum Supra, Česká republika, 2018, Kryštof Brůha / světová premiéra

Umění jako šamanský rituál, jako estetizované zpřítomnění principů, které nelze obsáhnout vědomím. Poutavé struktury připomínající horninu nebo krajinný reliéf se vznášejí v neurčitém prostoru a stávají se odraznou plochou pro úvahy o povaze vzorců vnímání za hmatatelným i viditelným.

Kryštof Brůha (1990), student Ateliéru nových médií na AVU, prozkoumává metafyzickou rovinu přírodních struktur a jevů, které proměňuje v estetické objekty.

Dog days, Česká republika, 2018, Martina Holá / světová premiéra

Vyobrazení záchrannářského týmu, který pátrá po zaběhnutém psu, je ve skutečnosti abstraktní úvahou nad tím, jak člověk propadá emocionálním iluzím díky nedokonalému mediálnímu obrazu. Kombinaci animace se stabilními záběry z lesního terénu provází autorčin komentář o absurditě předkládané situace.

Vizuální umělkyně Martina Holá (1987) na filmu zkoumá různá pojetí pohybu a času. Na minulých ročnících Ji.hlavy uvedla svoje filmy *Zakládám svou existenci na tom, že tě znám* (2012) a *La Photo du colonel* (2015).

Řasokoule, Česká republika, 2018, Anežka Horová / světová premiéra

Ve světě, kde živá příroda ztrácí místo, vzniká potřeba její náhrady. Aluze na reklamní upoutávku na hebkou zelenou řasokouli rozbíjí vzdálenost mezi sterilním životním prostorem člověka a mořskou rostlinou, která je popularizována coby organický prvek do každé domácnosti.

V rámci svých studií v Centru audiovizuálních studií na FAMU se Anežka Horová (1996) věnuje především experimentálnímu videu, fotografii a hudbě. Vytváří spoty pro módní značky i hudební videoklipy.

Sekvence, Česká republika, 2018, Jakub Korselt / světová premiéra

Melancholická metafora zobrazuje transportní řetězec a logistické konstrukce futuristického vzhledu v temném sterilním prostředí. Světélkující stroje a vozidla sloužící člověku žijí svým životem až do posledního momentu, kdy se rozpadnou v kusy materiálu, z něhož byly stvořeny.

Absolvent ateliéru digitálních médií na FUD UJEP Jakub Korselt (1988) experimentuje s videem a grafikou. Na MFDF Ji.hlava prezentoval své filmy *Hoax* (2016), *Save as...* (2015), *Pioneer* (2014) a *Atlas* (2013).

Solar Projection, Česká republika, 2018, Jakub Rajnoch / světová premiéra

Technologie jako tichý svědek permanentního pohybu vesmírných těles. Světelná instalace zpřítomňuje příchod a odchod denního světla jako kontemplaci i dramatický proces. Časovým zhuštěním jednoho dne do několika minut tematizuje plynutí času a cykličnost přírodních procesů.

Jakub Rajnoch (1978), absolvent informatiky na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy a student ateliéru Intermediální tvorba AVU, se zaměřuje na různorodé podoby prolínání umění a exaktních věd.

Spolu sami, Česká republika, 2018, Diana Cam Van Nguyen / světová premiéra

V krátkém emotivním filmu o životě po ztrátě milované osoby autorka podmanivě zpracovává těžké téma pomocí technik hraného i animovaného filmu. Reálné zážitky vyprávěčů doplněné o animované rekonstrukce bolestných situací vytváří truchlivý náhled do myšlenek trojice mladých lidí, kteří jsou předčasně vystaveni problematice smrti.

Česko-vietnamská ilustrátorka a studentka FAMU Diana Cam Van Nguyen (1993) používá k zachycení osobních témat různé techniky animace. Citlivost a individuální perspektivu ztvárnila již ve svém úspěšném debutu *Malá* (2017).

Stav myslí: volný pád, Česká republika, 2018, Andrea Sobotková / světová premiéra

Schody vedoucí odnikud nikam, úzké šachty, mosty, žebříky, z nichž ve snech padáme. Řetězec rozrastrovaných fotografií míst napodobuje proces snění a materializuje tím podvědomé procesy. Do nejniternější oblasti našeho bytí se vkrádají děsivě neznámé obrazy z archivu kolektivní paměti.

Studentka ateliéru mediální tvorby na AVU Andrea Sobotková (1994), která čerpala inspiraci též na stážích v Bulharsku a ve Vídni, zkoumá ve své tvorbě hranice mezi podvědomím a realitou.

Takovéhle jaro snad ještě nebylo, Česká republika, 2018, Tereza Kozáková / světová premiéra

Osobní esej vztahuje vnímání prostoru k mentálnímu vesmíru scenáristy a režiséra Pavla Juráčka, který v Příbrami našel „opravdu ideální místo“. V citlivém propojení deníkových zápisků, intimních poznámek a útržků filmů zkouší rozkládat konvenční vyprávěcí postupy a zbudovat svébytný svět nadčasového myšlení.

Tereza Kozáková (1992) studovala filmovou vědu na Karlově univerzitě v Praze, poté stříhovou skladbu na FAMU. Ve své autorské tvorbě preferuje práci s filmovým materiálem.

The Conglomerate Eternity, Česká republika, 2018, Petr Pololáník / světová premiéra

Archeologicky významné místo rozprostírá svoji paměť rovinami mýtů, rituálů a lidových vyprávění v esejistickém pojednání o podobách historické kontinuity. Absence kontaktního zvuku a minimalistická hudba zdůrazňuje vizuální motivy živoucích i neživých stop v krajině.

Petr Pololáník je studentem Centra audiovizuálních studií na FAMU. Ve své tvorbě zkoumá žánrové konvence a nenarativní způsoby stavby filmu.

Civilizace na rozcestí: Vědeckotechnická revoluce a budoucnost socialismu v naučných filmech 60. let

Projekce předchází výstavě *Sebeuvědomění vědy: Vědeckotechnická revoluce a limity emancipace*, která proběhne od prosince 2018 v pražských galeriích Display a FUTURA. Výstava se zabývá působením interdisciplinárního výzkumného týmu, který měl v šedesátých letech dvacátého století pod vedením filozofa Radovana Richty předložit vizi „nového československého modelu socialismu“. Vzestup kybernetiky a automatizace měl pomoci vytvořit humánnější socialistickou společnost osvobozenou od manuální práce, stejně jako od mnoha dosavadních ideologických autorit a šablon.

Automaty a lidé, Československo 1960, 14 minut

KRÁTKÁ RADOST

Krátká radost nabízí soutěžní výběr nejlepších krátkých filmů – svrchovaných děl, které prozkoumávají na malém a ještě menším prostoru možnosti a sílu dokumentu.

Báječná léta, Ukrajina, 2018, Svitlana Shymko, Galina Yarmanova / mezinárodní premiéra

Ani dnes není Ukrajina příliš vstřícná ke členům LGBT komunity, natož v dobách, kdy byla součástí SSSR. Dokument podkládá archivními záběry výpovědi žen s menšinovou sexuální orientací z posledních třinácti let, čímž spojuje dvě etapy a přispívá tak k diskuzi o současném problému.

Nezávislá ukrajinská filmařka Svitlana Shymko vystudovala dokumentární tvorbu díky programu DOC NOMADS. Pozornost si získala už svým debutem *The Doctor Leaves Last* (2014). Zabývá se společenskými a politickými tématy. Na snímku *Báječná léta* spolupracovala s genderovou teoretičkou Galinou Yarmanovou, pro niž to byla první zkušenosti být režisérkou.

Byla jsem tady, Sýrie, 2017, Zaina Erhaim / evropská premiéra

Režisérka Zaina Erhaimová se rozhodla proniknout do svého rodiště, syrského města Idlib ovládaného protirežimními silami. Autentické záběry ukazují známá sousedství v úpadku. Erhaimová v nich zanechává možná poslední stopu. Ve skrytu natočený snímek je obrazovým prožitkem ztráty domova a setkání s blízkými v nové realitě.

Novinářka Zaina Erhaimová (1985) působí na Institutu pro válečné a mírové zpravodajství a sama vzdělává syrské civilisty pro reportérskou práci. Získala Cenu Petera Macklera za odvážnou a etickou novinářinu.

Čas a láska a já, USA, 2017, J. Ashlee Brady / světová premiéra

Spolu jsou šťastni, ale ona dostává nabídku pracovat v zahraničí, kam on nechce jet. Její rozhodování se pokusí zvíkat ve svůj prospěch nabídkou k sňatku... Formát filmu se asi nejvíc blíží videoklipu, ale kromě hudby vypráví svůj děj i prostřednictvím veršů a tance. Natočeno na iPhone 7 Plus.

Newyorčanka J. Ashlee Bradyová se k filmu dostala prostřednictvím herectví a modelingu. Během studia na vysoké škole ji ale začala zajímat práce za kamerou a v současnosti už má za sebou nejen režijní projekt.

Dort, Polsko, 2017, Małgorzata Goździk / česká premiéra

Observační snímek zachycuje vzájemné počínání dvou seniorek – stoleté Emy a její o šest let mladší sestry Zosie. Objektiv kamery s citem dokumentuje, jak se dvě kdysi vyhlášené hostitelky pokoušejí ve svém pokročilém věku upéct dort. Vnímavě se přitom přibližuje jejich osobám a načrtává jejich vztah.

Małgorzata Goździková (1990) absolvovala Akademii výtvarných umění v Krakově. Ve své tvorbě se zabývá lidskou interakcí a věnuje se tanečním performancím. Zájem o psychologii a pohyb ji dovedl k médiu filmu. *Generál dvakrát popravený*, Rumunsko, 2018, Radu Jude Snímek je konfrontací dvou pohledů na popravu generála Antonesca, lídra Rumunska za 2. světové války. Komparačně vedle sebe staví němé černobílé záběry akce, jak ji v roce 1946 zachytil kameraman Ovidiu Gologan, a výjevy z životopisného filmu, který o Antonescovi v roce 1994 natočil Sergiu Nicolaescu. *Radu Jude* (1977) je respektovaným rumunským tvůrcem hraných filmů. Jeho poslední titul *Je mi jedno, že se zapíšeme do dějin jako barbaři* vyhrál letos v Karlových Varech Křišťálový glóbus pro nejlepší snímek.

Hypotéza, Francie, 2018, Bruno Saboia / světová premiéra

Autor filmu v roli pozemšťana krácejícího ulicemi Paříže si klade věčnou otázku: Jsme ve vesmíru sami? Při snaze nalézt pravdu a zbavit se tak neustálého dumání vede tvůrce rozhovory s astrofyzikem Nicolasem Prantzosem, historičkou vědy Florence Raulin Cerceauovou a sociologem vědy Pierrem Lagrangem.

Bruno Saboia je tvůrce francouzsko- brazilského původu, v současnosti žijící v Rio de Janeiru. Jako scenárista se podílel na filmech *Ódio* (2007) a *Walter do 402* (2016). *Hypotéza* je jeho režijní debut.

Jezdci na koních, Polsko, 2018, Anna Gawlita / mezinárodní premiéra

Pohanský zvyk doprovází velikonoční neděli v polské vesnici Sternalice. Drsně vyhlížející muži odkládají své pracovní náčiní. Osedlají divoké koně a s pokorou před Bohem se vydávají na pouť. Obrazová a zvuková kakofonie zachycující starobyrou tradici dotahuje dokument ve strhující vizuální mýtus.

Anna Gawlitaová (1977) je polská producentka a režisérka. Věnuje se tvorbě autorských dokumentárních snímků. Za svou práci producentky byla oceněna na festivalu Era New Horizons v roce 2008.

Linka důvěry, Velká Británie, 2017, Matt Houghton / východoevropská premiéra

Jediná linka důvěry určená výhradně pro farmáře – gaye. Skrze několik autentických nahrávek a zrekonstruovaných situací poskytuje snímek vhled do problematiky britských gayů z venkova. Pro farmáře je těžké přiznat svou orientaci už jen sobě samým, natož pak svému ne příliš přívětivému okolí.

Matt Houghton je britský tvůrce krátkých filmů a nositel řady ocenění. Velký ohlas měl jeho snímek Dear Araucaria (2015), za který vyhrál cenu publika na festivalu Sheffield Doc/Fest.

Lotus, Írán, 2018, Mohammadreza Vatandoust / evropská premiéra

Po zaplavení vesnice na severu Íránu přehradou zůstal jediný ostrov. Je na něm hrob. Ze svahu nad novým jezerem na něj shlíží stará žena. Intimní pohled na každodenní rutinu Íránky, která v domku na úpatí hory přečkala ve skromnosti už dvanáct let o samotě. Čeká na povolení ostrov navštívit.

Íránský tvůrce Mohammadreza Vatandoust (1978) získal více než 60 filmových cen. Jeho první dokumentární film Red Mountain (2003) vyhrál na Mezinárodním filmovém festivalu krátkých filmů v Teheránu.

Maminko, odpusť mi, Itálie, 2017, Martina Melilli / mezinárodní premiéra

Jediné, co po nich zůstalo, jsou jejich osobní věci. Vypovídají o tom, jací to byli lidé. Co měli rádi. Kdo jim byl blízký. Jaké měli koníčky. Film beze slov. Záběry věcí patřících lidem, již se utopili ve Středozezemním moři na pobřeží ostrova Lampedusa v roce 2013 a 2015 a jejichž životy tak nadobro pohasly.

Mladá Italka Martina Melilliová je vizuální umělkyní, filmařkou, překladatelkou a kurátorkou. V posledních letech se zabývá zejména tematikou migrace. Mezi její snímky patří např. My home, in Libya (2018).

Mimo svět, Velká Británie, 2018, Yanlin Li / světová premiéra

Na pohřbu své babičky se mladá čínská dívka Yanlin dozví, že zemřelá žena byla médium – posedlá duchem jménem Gong. Snímek je osobní zpověď Yanlin, která nikdy nevěřila v existenci přízraků, nyní se však začíná zajímat o svět spiritismu a pátrat po tom, kdo je Gong, aby porozuměla své babičce.

Původem čínská dokumentaristka Yanlin Li v současnosti studuje filmovou režii na Edinburgh College of Art. Ve své tvorbě se zabývá tématy náboženství a víry. Aktuálně pracuje na prvním celovečerním filmu.

Optimismus, USA, Kanada, 2018, Deborah Stratman / východoevropská premiéra

Městečko Dawson City v kanadském Yukonu oplývá zlatými doly a nedostatkem slunečního svitu. Portrét města je audiovizuální koláž o hledání slunce a zlata, historii a každodenní realitě obyvatel. Atmosféra chladného, zasněženého kanadského severu se přenáší do tajemné nálady snímku připomínající Twin Peaks.

Deborah Stratmanová (1967) je filmová režisérka a umělkyně působící v Chicagu. Zabývá se mocenskými vztahy ve společnosti a environmentalismem. Její poslední film Optimismus měl v roce 2018 premiéru na Berlinale.

Pampa del Istmo, Argentina, Mexiko, 2018, Camila Ausente / světová premiéra

(Kde) existují místa, která známe ze svých vzpomínek, ptá se Camila Ausenteová v úvodu svého dokumentu, jehož desetiminutová stopáž představuje pátrání po odpovědi na tuto otázku. Ausenteová jej provádí kombinací opakujících se záběrů z Mexika a orálně podaných vzpomínek na dětství prožité v Argentině.

Momentálně v Barceloně žijící filmařka Camila Ausenteová se narodila v Argentině a dospívala v Mexiku. V její umělecké tvorbě se odráží zájem o filmovou formu a experimentální využití výrazových prostředků.

Poznámky z pobřeží, Kuba, 2018, Luis Alejandro Yero / evropská premiéra

Vhled do života kubánských občanů, již nemají střechu nad hlavou. Film je ukazuje v každodenních činnostech, kdy si chystají jídlo, diskutují o politice, zpívají písně, předčítají staré texty od Fidela Castra či vyspávají opici. Čtrnáct minut detailní pozornosti věnované lidem, které ostatní přehlížejí.

Kubánský filmař Luis Alejandro Yero vystudoval dokumentární režii na EICTV a žurnalistiku na University of Havana. Jeho krátké snímky byly prezentovány na festivalech v Mexiku, Španělsku, Brazílii a na Kubě.

První film, Saudská Arábie, 2018, Bentley Brown / evropská premiéra

Ještě donedávna byla kinematografie v Saúdské Arábii dlouhých pětatřicet let záležitostí undergroundové kultury. Před její legalizací zachytil Bentley Brown na svoji domácí kameru z dob dětství práci filmařů ve městě Džidda. Melancholickou náladu podtrhují voiceovery žen tvořících většinu štábu.

Filmy Bentleyho Browna byly v minulosti uváděny na festivalech typu Berlinale či Rotterdam. V Saúdské Arábii se věnoval výuce filmu a interaktivních médií v prvním pro ženy určeném programu univerzitní úrovně.

Spáchala jsem radostný hřích, Írán, Velká Británie, 2018, Maryam Tafakory / česká premiéra

Filmová esej na pozadí lyrických obrazů draní peří nebo kresby křídou představuje klerikální rady islámským ženám, jak držet na uzdě své nečisté touhy. Jako subverzivní element islámského fundamentalismu předčítá režisérka báseň feministické íránské spisovatelky Forough Farrokhzad.

Íránská režisérka Maryam Tafakoryová (1987) tvořící v Londýně se zabývá tematikou ženské identity v náboženském a politickém kontextu. Experimentuje s možnostmi vizuální narace a oscilací mezi realitou a fikcí.

The Holiday Inn-Side, Austrálie, 2018, Charby Ibrahim / evropská premiéra

Formou jednoduché animace s obrysy postav a prostředí na tmavém obrazu, který evokuje noční mŕu, vypráví anonymní šestnáctiletý mladík, recidivista z nápravného zařízení pro mladistvé, o své kriminální minulosti, k níž vedly traumatické zkušenosti s domácím násilím v rodině.

Charby Ibrahim vystudoval Filmovou a televizní školu na Univerzitě v Melbourne. Absolvoval stáž v Singapuru a nyní v Austrálii řídí produkční společnost dokumentárních filmů Marhaba Films Pty Ltd.

Vypařit se, Argentina, 2018, Cristina Motta / světová premiéra

Co se stane se ženami, které záhadně zmizí? Uvidí je ještě někdy někdo? Postupují státní úřady při vyšetřování vždy tak, jak mají, nebo jsou jedinými skutečně pátrajícími pouze pozůstalí? Kompilační snímek odhaluje několik dějinných období, ve kterých se řada žen za různých okolností ztratila beze stopy.

Kolumbijská filmařka Cristina Mottaová působící v Argentině vystudovala původně práva. Od roku 2012 se začala věnovat natáčení a účastnila se již řady festivalů. Je jednou ze zakladatelek společnosti Gallito Films.

Výzkum / Vzpomínka (Dialogy), Jihoafrická republika, Zimbabwe, 2018, Roger Horn / středoevropská premiéra

Dokument kombinuje rozhovory s účastníky etnografického výzkumu, který sám filmař vedl, a pásmo jeho vlastních osobních úvah a postřehů. Zvukový záznam, nashromážděný během tří let před koncem autoritativní vlády zimbabwského prezidenta Mugabeho, obrazově doprovází záběry Rhodesie z 8mm pásu.

Filmař, vědec i pedagog Roger Horn (1977) přednáší vizuální antropologii na Univerzitě v Kapském Městě. V rámci těchto oborů se profesně věnuje pozici žen, které do JAR emigrovaly ze sousedního Zimbabwe.

Vzpomínkový film, Belgie, 2018, Isabelle Tollenaere / středoevropská premiéra

Skutečnost nám mizí před očima, ale zůstává konzervována v našich vzpomínkách, jejichž přeuvyprávěním ji můžeme přivést zpět k životu. S kamerou v ruce zkoumá experimentující filmařka průběh tohoto abstraktního procesu ve stylizovaném dokumentu s mladými chlapci v bojových uniformách a s příběhy z válek.

Isabelle Tollenaereová (1984) vystudovala dokumentaristiku v Bruselu, v současnosti žije a pracuje v Antverpách. Svými filmy, konfrontujícími skutečnost se vzpomínkami, cíleně rozostřuje hranice mezi dokumentem a fikcí.

Z vrchoviny, Francie, 2018, Pierre Bisson / světová premiéra

Mladý filmař se vydává do neznámé krajiny africké enklávy sbírat pravdivé příběhy jejích obyvatel. Nehybná scenérie unáší fantazii člověka do výšin, kde se odvíjejí nezapomenutelné okamžiky lidského života. Meditativní ráz filmového zobrazení zachycuje jedinečnou atmosféru státu Lesotho.

Pierre Bisson (1996) se narodil v Toulouse ve Francii. O film se zajímá od gymnázia, a proto nastoupil na Ženevskou univerzitu umění a designu. Snímek Z vrchoviny (2018) je výsledkem studentské cesty do Afriky.

Za lepší život, USA, 2018, Yasmin Mistry / světová premiéra

Pětiletého chlapce prodala matka za 100 dolarů francouzské turistce. Sen o lepším životě se ve skutečnosti proměnil v roky trávající fyzické a sexuální zneužívání. Animovaný snímek sleduje cestu mladého Fekriho v nejzranitelnějším období jeho života. Dokáže se uzdravit natolik, aby odpustil své rodině?

Filmařka a tvůrkyně animovaných snímků Yasmin Mistry obdržela za svou tvorbu nominaci na cenu Emmy. Natočila krátkometrážní dokumentární série Feeling Wanted (2015) a My Identity (2016). Snímky získaly více než 20 ocenění.

Zarámovaná, Moldavsko, Rumunsko, Německo, Francie, 2018, Artiom Zavadovsky, Ion Gnatiuc / střeoevropská premiéra

Přes den natírá rámy v dílně jako muž, v noci se převléká do ženské kůže. Oxana je transsexuálka v Moldavsku, kde je i projev tolerance k sexuálním menšinám riskantní. Krátkometrážní dokument je intimní výpovědí nejen o genderu, ale i sociální izolaci jednoho člověka bez práva na vlastní identitu.

Rumunští filmaři Ion Gnatiuc a Artiom Zavadovsky uvedli svůj debut na showcasego East (2018) v sekci OPPOSE OTHERING! zaměřené na filmy s queer tematikou a na filmovém festivalu v Cannes (2018).

Zrození, Nizozemsko, 2018, Jan van IJken / světová premiéra

Minimalisticky koncipovaný šestiminutový snímek tematizující zázračný vznik života zvířat časoběrnou metodou zachycuje vývoj embrya – univerzální proces u všech živočichů i lidí. V mikroskopickém detailu sleduje film zrod čolka horského v průhledném vajíčku – od prvního buněčného dělení až k líhnutí.

Nizozemský dokumentarista a fotograf Jan van IJken se zabývá přírodou a světem zvířat, jak dokazuje jeho raný film Facing Animals (2012) či v Ji.hlavě uváděný snímek o pohybu hejna ptáků Umění letu (2015).

SVĚDECTVÍ O POLITICE

Svědectví o politice vytvářejí prostor, ve kterém se hlasy a vize prolínají s obrazy a rytmem, obsahová naléhavost s formální neústupností. Soutěžní přehlídka nejpodstatnějších letošních dokumentů s politickým přesahem.

Alt-Right: Doba vzteku, USA, 2018, Adam Bhala Lough / výchoevropská premiéra

Zatímco aktivista Antify Daryle Lamont Jenkins během prvního roku působení Donalda J. Trumpa v roli amerického prezidenta bojuje s nárůstem vlivu hnutí alt-right, snahy vůdce tohoto hnutí Richarda Spencera získat uznání vyvrcholí tragickou konfrontací v Charlottesville.

Adam Bhala Lough (1979) je americký filmový režisér, scenárista a dokumentarista. Točí především nezávislé filmy, z nichž některé byly vybrány pro filmový festival Sundance.

Mlčení těch druhých, USA, Španělsko, 2018, Almudena Carracedo, Robert Bahar / česká premiéra

Kronika institucionálního vytěsnění masové genocidy frankistického klerofašistického režimu ve Španělsku. Amnestie a „pakt zapomnění“ (1977) smazaly politické zločiny a zneviditelnily přes sto tisíc obětí teroru. Dobové záběry a desítky svědectví přeživších mapují boj proti kolektivní amnézii.

Almudena Carracedová (1972) je španělskou režisérkou, autorkou ceněného filmu Made in L.A. (2007). S Robertem Baharem (1975), americkým tvůrcem a producentem, v USA šest let připravovali Mlčení těch druhých.

Pořád natáčet, Sýria, Francie, Libanon, Katar, Německo, 2018, Ghiath Ayoub, Saeed Al Batal / česká premiéra

Unikátní dokumentární studie nás zavede do Sýrie, kde sledujeme více než čtyři roky trvající přátelství studentů umění Saeeda a Milada. Přestěhovali se do rebelského města Doumy a natáčejí všechno, co kolem sebe vidí. Prožíváme tak nejen jejich boj s hladem, ale i touhu po umění a tolik chtěné svobodě.

Ghiath Ayoub (1989) vystudoval výtvarné umění na univerzitě v Damašku a podílel se na společném projektu se Saeedem Al Batalem (1988), který je původem novinář, fotograf a rozhlasový hlasatel.

Stezka krve, Velká Británie, 2018, Jonathan Hacker / východoevropská premiéra

Dokument zachycuje terorismus tak, jak zatím nikdy zachycen nebyl. Použitím unikátních záběrů od lidí, kteří jsou součástí hnutí Al-Káida, nebo od složek, které se snaží s terorismem bojovat, se divákovi dostává neuvěřitelně krutá a syrová výpověď o současné síti jedné z největších teroristických organizací na světě.

Jonathan Hacker je známý pro svůj tvrdý a nekompromisní styl vyprávění, na který upozornil již filmem *Britain's First Suicide Bombers* (2006), v němž se zabývá psychologií sebevražedných atentátníků.

Výběrová zbraň, Rakousko, 2017, Fritz Ofner / východoevropská premiéra

Pistole Glock se líbí černošským rapperům, rakouským vojákům i blízkovýchodním tyranům. A úplně nejradši ji má její vynálezce Gaston. Kontroverzní byznys se zbraněmi nám v publicistické zkratce přibližuje rakouský režisér s jasným záměrem: demytizovat příběh zbraně z garáže, která nikdy neselže.

Fritz Ofner (1977) vystudoval žurnalistiku a kulturní antropologii ve Vídni, kde nyní také žije. Diváci v Ji.hlavě mohli vidět už roku 2011 jeho film *Evoluce násilí* (2011).

Waldheimův valčík, Rakousko, 2018, Ruth Beckerman / česká premiéra

Film-vzpomínka na dobu nejhlubší krize identity rakouského národa. Prezidentské volby roku 1986 poznamenala odhalení, že jeden z kandidátů, bývalý generální tajemník OSN Kurt Waldheim, lhal o svých činech za 2. světové války. Kinematografické pojednání o rozchodu minulosti s pamětí jako znaku doby.

Ruth Beckermannová (1952) studovala žurnalistiku a dějiny umění ve Vídni, Tel Avivu a New Yorku. Diváci v Ji.hlavě mohli vidět její filmy *Homemad(e)* (2011) a *Vysnění* (2016).

SVĚDECTVÍ O POZNÁNÍ

Svědectví o poznání jsou soutěžní sekci filmů, které nově definují žánr vědeckého dokumentu. Hranice lidského poznání, hranice zobrazitelného – a možnosti jejich překračování.

Badiou, USA, Francie, 2018, Gorav Kalyan, Rohan Kalyan / světová premiéra

Alain Badiou, narozený roku 1937 v Maroku, prokázal své výjimečné schopnosti v mnoha vědních oborech, ale proslul především jako filozof. Režisérské duo bratří Kalyanů natočilo o Badiouovi první celovečerní film, ve kterém sám filozof vypráví o své práci i osobním životě a představuje své myšlenky.

Gorav Kalyan (1980) studoval filozofii a později filmovou režii. Věnuje se tvorbě dokumentů, videoklipů a filmů kratšího formátu. Rohan Kalyan (1982) je kulturním teoretikem, jako filmař spolupracuje se svým bratrem

Bazinův film, Kanada, 2017, Pierre Hébert / česká premiéra

Filmový teoretik André Bazin toužil realizovat snímek zabývající se kostely francouzské provincie Saintonge. O několik desítek let později přichází Pierre Hébert s rekonstrukcí Bazinova snu pomocí dokumentárně-animovaného filmu, jenž je zároveň filozofickou úvahou o vztahu architektury a filmového média.

Pierre Hébert (1944) je kanadský filmař a vizuální umělec. Spolupracuje s choreografy a hudebníky na tvorbě živých vizuálních performancí, věnuje se filmové a umělecké publicistice a je autorem řady knih.

Blízko i jinde, Rakousko, Německo, 2018, Eduard Zorzenoni, Sue-Alice Okukubo / světová premiéra

Utopickou budoucnost jako cizí území nám ve vložených hraných pasážích ukazuje dokument věnovaný ekonomickým, společenským a politickým hlediskům možného příštího vývoje. Šest osobností z různých sfér kultury a společnosti tu v promluvách reflektuje budoucnost jako otázku času, člověka i světa.

Eduard Zorzenoni a Sue-Alice Okukubo spolu vedou produkční společnost mediart01 films. Okukubo má hudební vzdělání a komponuje. Zorzenoni studoval psychologii a filozofii a věnuje se malířství.

Pravda o vraždících robotech, USA, 2018, Maxim Pozdorovkin / východoevropská premiéra

Tématem filmu je integrace strojů do běžného života. Na jedné straně jsou roboti velmi užiteční, na straně druhé často nahrazují lidi v zaměstnání, ba je dokonce mohou ohrožovat na životě. Snímek je montáží rozhovorů s pracujícími a různými specialisty a záběrů z míst, kde se již běžně roboti využívají.

Maxim Pozdorovkin se narodil v Moskvě, nyní žije v New Yorku. Dokument Pussy Riot: A Punk Prayer (2013), který natočil spolu s Mikem Lernerem, získal roku 2013 zvláštní ocenění na festivalu Sundance.

Říše dokonalosti, Francie, 2018, Julien Faraut / česká premiéra

Film je esejistickou studií o možnostech propojování sportu a filmového média. Pomocí tradice francouzské filmové teorie a filozofie režisér analyzuje sportovní výkony americké tenisové legendy Johna McEnroe zachycené na 16mm filmu. Film nabízí kontemplaci nad vztahem trvání (durée), plynutí času a pohybu.

Francouzský autor Julien Faraut (1978) pracoval patnáct let jako správce filmového archivu ve Francouzském sportovním institutu. Ve své filmové tvorbě propojuje témata sportu, umění a kinematografie.

Téměř nic, Itálie, Francie, Belgie, 2018, Anna de Manincor, ZimmerFrei / východoevropská premiéra

Snímek Almost Nothing představuje zákulisí organizace pro jaderný výzkum CERN. Pomocí rozhovorů s teoretickými fyziky, techniky i dalšími zaměstnanci odhaluje každodenní chod organizace i místní jídelny, zároveň se probírají nejvýznamnější otázky o vesmíru, jimiž se věda v současnosti zabývá.

Umělecká skupina ZimmerFrei vznikla v roce 2000 v Boloni a tvoří ji členové Massimo Carozzi, Anna de Manincorová a Anna Rispoliová. Ve své tvorbě užívají techniky videoartu, dokumentárního filmu, fotografie i performance.

Toulky vidoucího, Kanada, Francie, Haiti, 2018, Aïda Maigre-Touchet / východoevropská premiéra

Dominique Batrville, haitský básník, novinář i herec, sedí ve svém skromném příbytku a čte si. Po minutě si lehne a pokračuje ve čtení. Tento pozvolna vyprávěný, leč působivý dokument nám jeho osobu představí pomocí statických, často detailních záběrů, podložených jeho vlastními monology i citacemi jiných.

Aïda Maigre-Touchetová (1977) vystudovala filmovou produkci ve Francii a Kanadě. Oceněna byla už za svůj první krátký film Kiyoukta (2008) a v současnosti uvádí svůj celovečerní debut.

Všechny slzy, Belgie, 2017, Sarah Vanagt / východoevropská premiéra

Vybavena starodávným mikroskopem, vynalezeným v 17. století obchodníkem s textiliemi Antonim Van Leeuwenhoekem, podniká autorka cestu rodným Bruselem a zkoumá vše, co jí přijde pod ruku. Dlouhá série subjektivních makrodetailů roztodivných tvarů je provázána citáty z Van Leeuwenhoekových dopisů.

Sarah Vanagtová (1976) je autorkou dokumentů, videoinstalací a fotografií, v nichž kombinuje zájem o historii a film. Její předposlední snímek *In Waking Hours* (2015) měl premiéru na festivalu v Rotterdamu.

SVĚDECTVÍ O PŘÍRODĚ

Svědectví o přírodě jsou soutěžní přehlídkou letošních dokumentů, které vytříbenými filmovými prostředky hovoří o zániku a vzniku, o hrozbách a výzvách, o člověku jako součásti i jako úhlavním nepříteli přírody.

Divocí příbuzní, Libanon, Norsko, Německo, 2018, Jumana Manna / střeoevropská premiéra

Observační filmová úvaha o našem vztahu k přírodnímu bohatství se odvíjí od skutečné události týkající se semenných bank, kde je uloženo množství semen různých rostlin pro případ globální katastrofy. Sleduje tři místa s rozdílnými tradicemi vztahu k půdě – Aleppo, Libanon a norské Špicberky. Palestinská multimediální umělkyně Jumana Mannaová (1987) je autorkou dokumentárního filmu o hudební tradici v palestinsko-izraelském prostoru *A Magical Substance Flows into Me* (2015).

Do neznáma, Finsko, 2017, Liinu Grönlund / česká premiéra

Fauna a flóra Madagaskaru fascinují vědce z celého světa. Někteří svým bádáním strávili na ostrově celý život. Vizuálně podmanivý dokument sleduje několik výzkumníků při jejich práci v nehostinných podmínkách lesa. Filmové zamyšlení o nadšení a trpělivosti jednotlivců bažících po objevení neznámého. Tvorba finské filmařky Liinu Grönlundové (1984) tematizuje přírodní vědy a životní prostředí. *Do neznáma* (2018) je zároveň její absolventskou prací v oboru režie dokumentárního filmu.

Klimatický experiment, Švédsko, Čína, Francie, USA, Norsko, Maroko, 2018, Lars Bergström, Mats Bigert / světová premiéra

V roce 2017 byly klimatické změny tématem všech výstav švédské dvojice umělců. Snímek, jenž mapuje jejich roční světové turné, kombinuje edukativní momenty s pozorováním běžného života obou umělců. Záběry na jejich instalace a objekty fungují jako zcizující efekt, jenž umocňuje závažnost globálního tématu.

Švédští výtvarní umělci Lars Bergström (1962) a Mats Bigert (1965) jsou absolventy Královské výtvarné akademie ve Stockholmu a spolupracují od roku 1986. Společně realizovali bezpočet výtvarných děl a devět filmů.

Kyselý les, Litva, 2018, Rugilė Barzdžiukaitė / střeoevropská premiéra

Kurská kosa je cílem turistů a kormoránů. Kamera sleduje návštěvníky z ptačí perspektivy a jejich vjemy se stávají součástí rozmanité biodiverzity místa. Starobylé ptactvo se zatím mění v obávaného ničitele. Observační dokument pohlíží na spektakulární část pevniny, jejíž hlavní atrakcí je mrtvý les.

Litevská režisérka Rugilė Barzdžiukaite (1983) točí o tom, co je mezi reálným a smyšleným. Je autorkou čtyř krátkometrážních snímků *Celebrating the Mask* (2012), *Phelophepa* (2010), *Floating* (2006) a *K City* (2005).

Po Okavangu, Afrika, 2018, Neil Gelinas / východoevropská premiéra

Cestovatelský dokument mapuje čtyřměsíční vědeckou výpravu do tajemné říční krajiny Okavango. Snímek o výpravě, jež spojuje dohromady vědce i domorodce, nabízí úchvatné záběry neprozkoumané přírody a jejich zvířecích obyvatel a přináší environmentální poselství o situaci okolních afrických států.

Američan Neil Gelinas je producentem a režisérem National Geographic. Jeho celovečerní debut Okavango se stejně jako ostatní filmy z Gelinasovy produkce zaměřuje na poslední člověkem nedotčené části planety

Prázdné klece, Norsko, Švédsko, 2017, Teresia Fant / východoevropská premiéra

Krátkometrážní snímek sleduje protizákonné akce aktivistické skupiny „Empty Cages“, která osvobozuje zvířata z nevyhovujících podmínek velkofarem. Film s jasným morálním poselstvím srovnává pohled aktivistů s názory jejich nejbližšího okolí a nabízí zamyšlení nad společenským vnímáním hodnoty života zvířete.

V Norsku studující finská režisérka Teresia Fantová má za sebou zkušenosti z řady skandinávských filmových škol. Do dokumentárního debutu Prázdné klece (2017) se promítl autorčin osobní zájem o práva zvířat.

Stávání se zvířetem, Švýcarsko, Velká Británie, 2018, Emma Davie, Peter Mettler / česká premiéra

Filmově-filozofická esej zkoumá vztah mezi člověkem a přírodou pomocí dlouhých záběrů na hornatou západoamerickou krajinu. Klidnou kontemplací na téma nedokonalého vnímání reality, hledání smyslu života a nacházení harmonie s okolním světem provází voiceover a filozofických názorů autorů filmu.

Emma Davieová je skotská režisérka a vysokoškolská pedagožka na univerzitě v Edinburghu. Švýcarsko-kanadský režisér a dokumentarista Peter Mettler (1958) se ve své tvorbě zabývá experimentální narací ve filmu.

Vítejte v Sodomě, Rakousko, 2018, Christian Krönes, Florian Weigensamer / česká premiéra

Říkají tomu Sodoma. Peklo pro člověka. Ráj pro byznys. Největší skládka elektronického odpadu na světě vibruje hlukem pracujících lidí. Přebírají, sbírají, vykupují a spalují. Působivé apokalyptické tablo o mravenčí práci v novém ekonomickém sektoru. A zneklidňující svědectví o podmínkách života.

Rakouský dokumentarista Florian Weigensamer (1973) točil politické a společenské snímky ze střední a východní Evropy a Asie pro televizi. Je tvůrcem dokumentů Jeden německý život (2016) a Gola Zareen (2010).

ZVLÁŠTNÍ UVEDENÍ

Výjimečné kinematografické události, které nezaměnitelným stylem provázejí hlubokou a kritickou reflexí záhybů žitého světa.

Aquarela, Velká Británie, Německo, Dánsko, USA, 2018, Viktor Kossakovsky / východoevropská premiéra

Aquarela vezme publikum na hluboce kinematografickou pouť po transformativní kráse a syrové síle vody. Film, natočený nezvykle rychlostí 96 snímků za sekundu, je varováním, že lidé se nemohou rovnat síle a rozmarné vůli nejdrahocennějšího živlu na Zemi.

Viktor Kossakovsky (1961), ruský dokumentarista a jeden z nejvýraznějších filmových tvůrců má oprávněně pověst autora schopného zachytit každodenní situace s takřka transcendentní poetikou obrazové a zvukové složky i geniálním citem pro kompozici, vnitřní rytmus a mikrodramata jednotlivých scén.

aw • rah • nyoosh, USA, Ukrajina, Polsko, Německo, 2018, Ben Neufeld / východoevropská premiéra

Společně se svým otcem se mladý dokumentarista pokouší vžít do zkušeností své babičky, která přežila koncentrační tábor. Inscenované výjevy z deníku stírají hranici mezi svědectvím a konspirací a snaha o rekonstrukci událostí otevírá otázku, jestli tváří v tvář smrti může vůbec někdo zůstat hrdinou.

Autorská tvorba amerického režiséra Bena Neufelda se opírá o střet dokumentárního filmu s fikcí a jejich formální konvence. Jeho filmy se často vztahují k moderním dějinám židovské kultury.

Cestou domů, Francie, Itálie, 2018, Eric Baudelaire / mezinárodní premiéra

V roce 2015 se po teroristických útocích ve francouzských ulicích objevily vojenské hlídky. Toho využil autor snímku a začal si natáčet cesty z práce a do práce. Výsledkem je působivá montáž reakcí procházejících vojáků a lidí, kteří jdou kolem nich. Zážitek umocňuje zvuková složka plná typicky vojenských zvuků.

Eric Baudelaire (1973) se narodil v Salt Lake City, v současnosti žije v Paříži, kde se kromě filmu věnuje také fotografii a výtvarnému umění. V Ji.hlavě jste mohli vidět jeho snímek Také známý jako džihádista (2017).

Combat Obscura, USA, Afghánistán, 2018, Miles Lagoze / východoevropská premiéra

Snímek sestává z obrazů každodenního života amerických vojáků na základně v Afghánistánu, rozhovorů a roztřesených záběrů ruční kamery z pole. Kromě nepřikrášleného zobrazení devastujících účinků války odhaluje autor zákulisní scény armádního života plného cynismu, šovinistického humoru i strachu a úzkosti.

Miles Lagoze pracoval jako válečný kameraman americké armády v Afghánistánu. V současné době studuje filmovou režii na Kolumbijské univerzitě v New Yorku. Combat Obscura (2018) je jeho filmovým debutem.

Démon, Holandsko, Turecko, 2018, Gürcan Keltek / východoevropská premiéra

Senzibilka Fethiye Sessiz vzpomíná na život v násilné turecké společnosti a reflektuje politický vývoj konce minulého století na Blízkém východě v kontrastu se svými individuálními zážitky. Abstraktní vizuální koláže a vysoce stylizované záběry doplňují filozoficko-mystické výpovědi hlavní protagonistky.

Gürcan Keltok (1973) je turecký režisér dokumentů, reklam a videoklipů. Diváci festivalu mohli vidět jeho krátkometrážní film *Meteory* (2017), *Přesčas* (2012, MFDF Ji.hlava 2016) a *Kolonie* (2015, MFDF Ji.hlava 2016).

Dopis příteli z Gazy, Izrael, 2018, Amos Gitai / česká premiéra

Snímek o izraelsko-palestinském konfliktu, v němž autor nekompromisně kritizuje blokádu Gazy a snaží se v Izraelcích vyvolat pocit odpovědnosti za všechny jejich činy. Za nástroj si zvolil předčítání tematicky souvisejících příběhů a poezie od spisovatelů, jako byli Albert Camus, Mahmoud Darwish, Yizhar Smilansky aj.

Amos Gitai (1950) natočil svůj první film v roce 1972. Ve své tvorbě se orientuje na izraelsko-arabský konflikt a jeho díla byla uvedena na mnoha festivalech. Na Ji.hlavě byl loni prezentován snímek *Západní břeh Jordánu*.

Jeden den ve Velké mešitě v Mekce, Saudská Arábie, Velká Británie, 2018, Abrar Hussain / česká premiéra

Abrar Hussain strávil více než rok zkoumáním nejrůznějších aspektů svatyně Haram v Mekce. Přináší tak nevšední příběh místa natolik posvátného, že do něj mají nemuslimové navždy zapovězen vstup. Poprvé v dějinách se tak stáváme svědky fungování Haramu zevnitř z pohledu zaměstnanců chrámu na ploše jednoho celého dne.

Abrar Hussain (1978) je britský filmový režisér, scenárista a producent muslimského vyznání. Svou profesní dráhu zahájil jako kreativní producent programu Islam Channel, pro nějž režíroval a produkoval populární cyklické televizní pořady *Model Mosque* (2007) a *Faith Off* (2008).

Kniha obrazů, Švýcarsko, Francie, 2018, Jean-Luc Godard / česká premiéra

Sadismus obrazů-znaků vkrádajících se do naší paměti. Ilustrované lži a falešná morálka, zrozené ze zločinů politiky. Audiovizuální intelektuální deník JLG, kronika myšlení a dekonstrukce obrazů konfrontuje různé projevy ohrožení ducha, kultury, civilizace. Ejzenštejn, Hollywood, youtubeři džihádu. Válka začala.

Filmový režisér a scenárista Jean-Luc Godard (1930), legenda francouzské nové vlny, autor 44 filmů. Ikona radikálního filmového přístupu, permanentní politické kritiky, ikonoklast filmového fetiše.

Král slunce, Španělsko, Portugalsko, 2018, Albert Serra / česká premiéra

Snímek je sestřihem režisérovy instalace, ve které herec Lluís Serrat v roli krále Ludvíka XIV. předváděl agónii před návštěvníky galerie Graça Brandão naživo plných sedm dní. Chroptící monarcha se většinu času válí po zemi ve strohém galerijním interiéru zalitým červeným světlem.

Albert Serra (1975) je uznávaným představitelem tzv. slow cinema. Dokumentární prvky najdeme v jeho filmu *Hospodin činí zázraky ve mně* (2011, MFDF Ji.hlava 2016).

Mrtvý národ, Rumunsko, 2018, Radu Jude

Minimalistický dokument se skládá hlavně z fotografií z rumunského maloměsta 30. a 40. let a úryvků z deníku židovského lékaře žijícího v Bukurešti. Psaný obraz hrůz rumunského fašismu a holokaustu se zrcadlí ve zdánlivě pokojných, stylizovaných fotografických výjevech života v blízkosti války.

Radu Jude (1977) se věnuje především hrané a reklamní tvorbě. Jeho film *Je mi jedno, že se zapíšeme do dějin jako barbaři* (2018) získal hlavní cenu na letošním MFF Karlovy Vary.

Papež František: Muž svého slova, Švýcarsko, Vatikán, Itálie, Německo, Francie, 2018, Wim Wenders / česká premiéra

Dokument věnovaný osobnosti papeže Františka. První papež pocházející z latinské Ameriky ve filmu představuje své mnohdy pokrokové názory na chudobu, smrt, církevní skandály a další společenská témata. Snímek se zároveň vrací k osobnosti Františka z Assisi, jehož jméno papež přijal.

Slavný německý režisér Wim Wenders (1945) byl třikrát nominován na Oscara za dokumenty Buena Vista Social Club (1998, MFDF Ji.hlava 2000), Pina (2011, MFDF Ji.hlava 2011) a Le sel de la Terre (2014).

Povstání 68, Francie, 2018, Andrieu Michel, Jacques Kebadian / východoevropská premiéra

V květnu 1968 zažila Francie svůj další revoluční moment. Studenti a dělníci vstoupili do generální stávky, zakládaly se akční výbory, diskutovalo se před továrnami, v ulicích se bojovalo. Z dobových záběrů se skládá epická freska události, kdy energie utopických ideálů pomohla zatřást společností.

Michel Andrieu (1940) a Jacques Kébadian (1940) jsou francouzští režiséři, kteří se aktivně účastnili událostí roku 1968. Záběry použité ve filmu jsou jejich autentickým záznamem květnových dnů.

Příběhy kolemjdoucích, Írák, Velká Británie, Maďarsko, 2018, Koutaiba Al-Janabi / evropská premiéra

Útěk z Bagdádu, ztráta blízkých a domova, neutuchající stesk po rodné zemi, hledání místa ve světě, tím vším si musel autor snímku projít. Neustálé zprávy o válce, přerušené telefonní konverzace spolu s hlukem letadel a vlaků dokreslují jeho bolestivou cestu. Film je montáží starších záběrů, fotografií a inscenace.

Původem irácký filmař Koutaiba Al-Janabi vystudoval fotografii a kinematografii v Budapešti. Kromě dokumentů se věnuje také hraným filmům a fotografii. K jeho dílům patří Leaving Baghdad (2010) či The Woodman (2018).

Report, Čína, 2018, Wu Fan / světová premiéra

Rozsáhlý dokument provede diváka čínskou undergroundovou hudební scénou, která se v mnoha ohledech podobá té české v době totality. Zároveň umožní nahlédnout do fungování politického režimu, který je pro nezávislé umělce velmi krutý, stejně jako jsou generace umělců k sobě navzájem.

Wu Fan (1994) se sblížila s dokumentárním filmem již na střední škole. Pozoruhodný talent prokázala ve svém prvním celovečerním snímku, kde zobrazila čínskou undergroundovou scénu tak, jako nikdo jiný předtím.

Setkání s Gorbačovem, Velká Británie, USA, Německo, 2018, Werner Herzog, André Singer / východoevropská premiéra

Konfrontační dialog mezi Wernerem Herzogem a posledním sovětským prezidentem je základem portrétu sestávajícího mimo jiné z řady archivních a ilustračních záběrů, na jejichž pozadí Herzogův hypnotický hlas reflektuje Gorbačovovu politickou dráhu, včetně éry perestrojky a glasnosti, až po její tragický konec.

Werner Herzog (1942) se filmu věnuje od konce 60. let a jeho tvorba čítá přes čtyři desítky dokumentárních a více než dvě desítky hraných titulů. André Singer (1945) působí především jako filmový producent.

Svědkové Putinovi, Lotyšsko, Švýcarsko, Česká republika, 2018, Vitaly Mansky

S odstupem času se Vitalij Manskij vrací k obrazovým materiálům, které v osobní blízkosti Vladimira Putina zaznamenal na konci roku 1999, kdy poprvé nastupoval do úřadu ruského prezidenta. Vlastním

komentářem reflektuje tvůrce danou dobu a politikovo jednání a staví je do kontrastu s děním pozdějších let.

Vitalij Manskij (1963) pochází z Lvova. Vystudoval VGIK a dokumentární tvorbě se věnuje od konce 80. let. Ji.hlava uvedla jeho Broadway – Černé moře (2002), Roura (2012) byla oceněna v Karlových Varech.

Tak žijeme – poselství rodiny, Rakousko, 2017, Gustav Deutsch / východoevropská premiéra

Migrace je přirozený proces a od té doby, co známe film, cestují přes hranice i pohyblivé obrazy. Rakouský režisér prostřednictvím found footage a vlastního putování z Holandska do Maroka dekonstruuje home video jako formát i nezáměrný estetický kód propojující domovy přes různé hranice.

Gustav Deutsch (1952) je rakouský režisér pracující s found footage, jeho filmy se pravidelně objevují na Ji.hlavě, např. Film je (1998), Kino zrcadlo světa (2005), FILM JE. dívka a zbraň (2008).

DIRECT VERITÉ

Direct cinema je uragán, který jednou provždy změnil pravidla hry (nejen) dokumentární kinematografie. Je mu vlastní smysl pro nahodilost, krajní empatie a lehkost, se kterou se vzdává dojmu skutečnosti.

Ať žije velryba, Francie, 1972, Mario Ruspoli, Chris Marker / česká premiéra

Dokumentární anti-Moby-Dick je spoluprací s Ch. Markerem – autorem komentáře, střihu a zvuku. Svěží poetická esej o údělu velryb reaguje na odsouzení jejich rybolovu na konferenci ve Stockholmu. V komentáři kombinuje mužský hlas jako tradiční explikativní a hlas ženský, který je intimní a evokuje velrybí myšlení.

Francouz Mario Ruspoli (1925–1986) je klíčová postava hnutí. Enigmatický umělec Chris Marker (1921–2012) přenesl do svých filmových esejí, vynikajících například komentáři, zkušenosti z jiných oborů.

Dřevaři v Manouane, Kanada, 1962, Arthur Lamothe / česká premiéra

Snímek jednoho z nejdůležitějších a nejproduktivnějších kanadských dokumentaristů sleduje sezonní práci rozmanité skupiny dřevařů, mezi nimiž najdeme i zástupce kanadských indiánů. Styl kombinuje přístup direct cinema s lyrickým přístupem ke krajině, která si všechny podmaňuje.

Arthur Lamothe (1928–2013), narozený ve Francii, se v 50. letech přestěhoval do Kanady, kde se k filmové praxi dostal prostřednictvím Radio-Canada a ONF. V celé jeho tvorbě dominuje téma národní identity a vztahu k půdě.

Hitler? Toho neznám., Francie 1961, Bertrand Blier / česká premiéra

Debut B. Bliera je originální antiměšťácký pamflet založený na rozhovorech s několika Francouzi ve věku 15 až 22 let, kteří nepoznali Hitlera. Je unikátní svou formou postavenou na kameře a střihu. Ve své době šlo o natolik provokativní dílo, že bylo zakázáno do 18 let a staženo ze soutěže v Cannes.

Francouzský režisér Bertrand Blier (1939) proslul v 70. letech hranými filmy s G. Depardieum, ale debutoval již v první polovině let 60. filmem Hitler? Toho neznám. (1963), oceněným Stříbrnou kotvou na FF v Locarnu.

Kavárnička, Francie, 1963, François Reichenbach

Reichenbach byl inovativní tvůrce, který točil všechno kolem sebe a nechal pracovat především vlastní intuici. Namísto portréty lidí nabízí snímek portrét kavárničky, kde lidé jsou spíše rekvizity a zápletkou se stává až spontánně zaznamenaný telefonický rozhovor majitele kavárny a zákaznice.

François Reichenbach (1921–1993) byl coby filmař ovlivněn svým mládím, kdy cestoval po celém světě. Ve své tvorbě tak například tematizoval vztah Francie a USA nebo portrétoval slavné zahraniční umělce.

Kronika jednoho léta, Francie, 1961, Jean Rouch, Edgar Morin / česká premiéra

Tato sociologická anketa vznikla v létě roku 1960 jako projekt J. Roucha a E. Morina. Film se stal manifestem tzv. cinéma vérité (film pravda) a ve Francii šlo o první celovečerní snímek natočený s kontaktním zvukem. Mísí se zde postupy cinéma direct s novým pohledem na realitu, jak se začal prosazovat ve Francii.

Francouzský sociolog Edgar Morin (1921) pracoval v 60. letech na jediném, zato zcela zásadním filmu, na Kronice jednoho léta (1960). Kromě teoretické báze dal svým působením projektu i výslednou podobu.

Lidé na sněžnicích, Kanada, 1958, Gilles Groulx, Michel Brault

Klíčový film direct cinema vznikl bez scénáře a bez obvyklých povolení. Původně to měla být krátká čtyřminutová reportáž o tradičním sportu, jejíž výroba byla ale zamítnuta. Cílem bylo odvést diváka od tradičního reportážního dokumentarismu. Film ukázal cestu, jak dokument osvobodit od pravidel. Michel Brault (1928–2013) začínal natáčet pro ONF, později proslul jako kameraman a průkopník techniky ručního snímání za chůze.

Gilles Groulx (1931–1994) se ve své tvorbě zabývá vztahem americké a quebecké kultury.

Lidská pyramida, Francie, 1961, Jean Rouch

Rouch realitu nepronásleduje, on ji vyvolává. Kamera se neskrývá, ale staví se do popředí. Sociologický dokument o střetu kultury bělochů a černochů je založený na improvizaci. Simulace soužití desítky chlapců a dívek je pokusem zachytit podstatu reálně existující skutečnosti a rouchovské koncepce cinéma vérité.

Jean Rouch (1917–2004) byl vizuální antropolog a iniciátor proudu cinéma vérité ve Francii. Jeho filmografie je natolik rozsáhlá, že ji nelze snadno uchopit, ale většinou své tvorby se vztahoval k Africe.

Listy, co vás zlomí v kříži, Kanada, 1959, Terence Macartney-Filgate / česká premiéra

Krátký film z televizní dokumentární série The Candid Eye, která byla obsahově zcela novátorská a měla ukázat nový způsob natáčení. Cílem v tomto konkrétním případě je vizuálně i zvukově zachytit otupující dřinu sezonní práce sběračů tabáku. I přesto v některých momentech spadá režie do jistého estetického ladění.

Původem Angličan Terence Macartney-Filgate (1924) přispěl k proudu cinéma vérité spoluprací na programu Candid Eye, pro nějž natočil sedm filmů. V 60. letech opustil Kanadu a dál pracoval v USA.

Lomelin, Francie, 1965, François Reichenbach / česká premiéra

Okamžikem pravdy nazývají toreadoři svůj první výstup v aréně. Sledujeme takovou chvíli v životě mexického toreadora, následně zařazeného mezi nejlepší toreadory všech dob. Bez jakéhokoliv komentáře se kamera stává součástí reality, pouze zvuková stopa a střih dodávají význam gestům a emocím Lomelina a jeho rodiny.

François Reichenbach (1921–1993) byl coby filmař ovlivněn svým mládím, kdy cestoval po světě. Svou tvorbou tak například tematizoval vztah Francie a USA nebo portrétoval slavné zahraniční umělce.

Na okruhu, USA, 1960, Robert Drew, Richard Leacock / česká premiéra

Další z pilířů direct cinema zachycuje slávu a smrt automobilového jezdce Eddieho Sachse. Kombinuje autentické i archivní záběry, černobílý i barevný film a využívá například zrychlených záběrů, aby dosáhl stejného účinku jako v případě Primárek. Opět jde o hledání logiky událostí a jejich objektivního obrazu.

Robert Drew (1924–2014) byl jedním z průkopníků spojení filmu a novinářiny a zakladatelem Drew Associates. Prozkoumával nové možnosti práce s ruční kamerou a kontaktním zvukem, na jejichž vývoji se i podílel

Námořní pěchota, Francie, 1957, François Reichenbach / česká premiéra

Drsný obraz výcviku dobrovolníků amerického námořnictva je šestým dílem Reichenbachova cyklu Amerika očima Francouze. Skvostná poetizující úvaha o psychickém i fyzickém vyčerpání, kterému jsou tito adepti vystaveni. Dopad snímku pak dokládá i to, že S. Kubrick v Olovené vestě přebírá téměř celou úvodní scénu.

François Reichenbach (1921–1993) byl coby filmař ovlivněn svým mládím, kdy cestoval po celém světě. Svou tvorbou tak například tematizoval vztah Francie a USA nebo portrétoval slavné zahraniční umělce.

Neohlížej se, USA, 1967, Donn Alan Pennebaker / česká premiéra

Pennebakerova tvorba je naprosto zásadní pro pochopení vývoje cinéma vérité mimo Francii. Dokument o Bobu Dylanovi je esencí tohoto stylu. Uveden byl až v roce 1967 a zaznamenal nečekaný divácký úspěch. Následně se stal vzorem pro další hudební dokumenty. Přitom jde pouze o záznam anglického turné v roce 1965. Donn Alan Pennebaker (1925) se v roce 1959 přidal k Drew Associates a podílel se na jí produkované sérii Living Camera, která ovlivnila řadu tvůrců hnutí cinéma vérité. Později založil společně s R. Leacockem vlastní společnost.

Neznámí této země, Francie 1961, Mario Ruspoli / česká premiéra

Natáčelo se ve vesničce Livinière v kraji Lozère. Místní vypovídají o své práci a životě v době, kdy je oblast ohrožena vylidněním a zánikem tradičního pěstitelství. Cílem bylo zachytit názory těchto lidí žijících ve značné izolaci a postihnout tak pravdu o celé situaci.

Francouz Mario Ruspoli (1925–1986) se v 60. letech zasloužil o přechod z termínu cinéma vérité na přesnější, technologii reflektující cinéma direct; v té době zároveň patřil k nejaktivnějším filmařům tohoto hnutí.

Obchodní cestující, USA, 1968, Albert Maysles, Charlotte Zwerin

Američtí tvůrci jsou nejvzdálenější vertovskému pojmu film-pravda. Režisérské duo Mayslových je známé omezováním vlivu montáže. Zde se opírají o koncept living camera – být co nejlíže podstatě událostí a nezbavovat je mnohoznačnosti. Tématem filmu jsou životní peripetie několika podomních prodejců biblí.

Bratři Albert (1926–2015) a David (1931–1987) Mayslesovi postupovali při tvorbě filmů jako impresionističtí malíři snažící se zachytit prchavost bytí. Pracovali pro Drew Associates a později založili vlastní společnost.

Paul Anka, Kanada, 1962, Wolf Koenig, Roman Kroitor / česká premiéra

Na první pohled vypadá vše jako anketa o nadaném zpěvákovi, idolu jedné generace. Ve výsledku jde o unikátní koncept sledování hvězdy prostřednictvím vlastních fanoušků. Zásadní je zde zvuk, díky němuž se dosahuje nebývalého pocitu reality. Novátorský přístup doplňuje snímek o inscenované výjevy.

Kanaďan Roman Kroitor (1926–2012) stál v roce 1958 s W. Koenigem u vzniku televizního programu Candid Eye. Němec Wolf Koenig (1927–2014) emigroval do Kanady, natáčel pro televizní sérii Candid Eye, kterou i produkoval.

Pohled na bláznovství, Francie, 1961, Mario Ruspoli / česká premiéra

Snímek je složený z eponymního středometrážního filmu a krátké Vězeňské oslavy. Režisérovým záměrem bylo, aby divák lépe pochopil každodenní život pacientů i lékařů v psychiatrické léčebně v Saint-Alban, kde se ve své době konaly první pokusy s psychoterapií. Komentář využívá textů A. Artauda o šílenství.

Francouz Mario Ruspoli (1925–1986) se v 60. letech zasloužil o přechod z termínu cinéma vérité na přesnější, technologii reflektující cinéma direct; v té době zároveň patřil k neaktivnějším filmařům tohoto hnutí.

Pro příští pokolení, Kanada, 1962, Michel Brault, Pierre Perrault

Obyvatelé ostrova Île-aux-Coudres se do roku 1924 živilo mimo jiné lovem sviňuch. Filmaři se rozhodli v roce 1962 obnovit tuto tradiční činnost, která dodávala smysl a řád tamějšímu životu. Zpočátku bláznivý nápad se stává zásadním projektem direct cinema a dokonale vystihuje podstatu této metody natáčení.

Pierre Perrault (1927–1999) svými filmy podpořil národní sebeuvědomění obyvatel Quebecu. Michel Brault (1928–2013) proslul jako výjimečný kameraman a průkopník techniky ručního snímání za chůze.

Severní nádraží, Francie, 1965, Jean Rouch / česká premiéra

Kolektivní povídkový film Paříž očima... byl zamýšlen jako manifest nové vlny s cílem o ni oživit zájem. Nestalo se tak, ale vzniklo zajímavé dílo, jehož součástí je příběh Odile, která se pohádá se svým manželem a potkává záhadného muže. Snímek je natočený ve dvou záběrech na 16mm film, následně převedený na 35mm.

Jean Rouch (1917–2004) byl vizuální antropolog a iniciátor proudu cinéma vérité ve Francii. Jeho rozsáhlou filmografii nelze snadno uchopit, ale většinou své tvorby se tematicky vztahoval k Africe.

Sladký venkov, Francie 1963, François Reichenbach / česká premiéra

Aneb jak se stát Francouzem v několika lekcích. Jde především o esenci cinéma vérité, mísí se zde esejistický přístup se snahou zachytit syrovou realitu v její pravdivosti, ale zároveň sledujeme jakousi dokumentární verzi Hoří, má panenko na francouzském venkově.

François Reichenbach (1921–1993) tematizoval svou tvorbou například vztah Francie a USA nebo portrétoval slavné zahraniční umělce. Za film Sladký venkov získal Zlatou palmu v Cannes.

Spatřit Miami, Kanada, 1962, Gilles Groulx / česká premiéra

Ne nadarmo se režisér hlásí k inspiraci tvorbou Jeana Viga. V tomto snímku umně rozvíjí vlastní styl – dialogický komentář, mrtvolky, zpomalené záběry a paralelní montáž. Výsledkem je obraz bělošské a černošské společnosti. Film byl v Kanadě cenzurován kvůli záběrům z Kuby a na řečnického Fidela Castra.

Gilles Groulx (1931–1994) je dodnes znám zejména díky své spolupráci s M. Braultem na filmu Lidé na sněžnicích (1958), který také sestříhal. Ve své další tvorbě se zabýval vztahem americké a quebecké kultury.

Tak jednoduchá hra, Kanada, 1964, Gilles Groulx / evropská premiéra

Režisér sice stvořil ódu na kanadský národní symbol – hokej – a zachytil fascinující baletní kreace, ale vyjádřil také jeho krutost a podřízení se mediální manipulaci. Virtuózní střih a významotvorné střídání barvy a černobílé přispěly k ocenění v Locarnu, avšak obsah přiměl ONF, aby se od snímku distancovalo.

Gilles Groulx (1931–1994) je dodnes znám zejména díky své spolupráci s M. Braultem na filmu Lidé na sněžnicích (1958), který také sestříhal. Ve své další tvorbě se zabývá vztahem americké a quebecké kultury.

Úskoky, Francie, 1963, François Reichenbach / česká premiéra

Skupina francouzských školáků se ptá svých amerických vrstevníků – co to je Far West? Malí Američané odpovídají za pomoci své učitelky. Režisér převádí do obrazu dětské výroky a ukazuje, jak stát vštěpuje oficiální názor na Far West. Sledujeme obrazové básnění, nebo jde o politicky angažovaný dokument direct cinema?

François Reichenbach (1921–1993) byl coby filmař ovlivněn svým mládím, kdy cestoval po světě. Svou tvorbou tak například tematizoval vztah Francie a USA nebo portrétoval slavné zahraniční umělce.

Všechno nejlepší ke Dni matek, USA, 1963, Richard Leacock, Joyce Chopra / česká premiéra

Tento kontroverzní film vyvolal diskuzi ohledně míry manipulace s diváckým názorem. Zdánlivě vypráví objektivní události kolem narození paterčat, ale ve skutečnosti je záznam velmi promyšleně upraven, aby si divák uvědomil absurditu celé kampaně. Nejde tu o ucelenost, ale o angažovanou objektivitu.

Richard Leacock (1921–2011), který v mládí spolupracoval i s Robertem Flahertym, se proslavil nejdříve jako experimentátor a později zejména jako kameraman v Drew Associates praktikující koncepci „živé kamery“.

Zápas, Kanada, 1961, Michel Brault / evropská premiéra

Tvůrci snímku o wrestlingu svým autorským pojetím zcela překonali rozměr pouhé reportáže o zápase. Jednak mají diváci více informací než fanoušci v sále a mohou posuzovat nejen zápas, ale i reakce sportovního publika. Výběr hudby (Bach, Vivaldi) pak upozorňuje na fakt, že jde spíše o divadelní představení.

Čtveřice quebeckých tvůrců, Claude Jutra (1930–1986), Claude Fournier (1931), Marcel Carrière (1935) a Michel Brault (1928–2013), pracovala v 50. letech pro ONF a v roce 1961 se sešla u tvorby dokumentu o wrestlingu.

Zářící zvíře, Kanada, 1982, Pierre Perrault / česká premiéra

Ukázka pozdního dozrívání direct cinema. Zdánlivě jde o záznam tradičního lovu na kanadského losa „orignal“, ve skutečnosti sledujeme cestu do kanadské duše. Suverénně natočený portrét kamarádů je čekáním na Godota a psychoanalytickým ponorem. Bájně zvíře se stává katalyzátorem mezilidských vztahů.

Pierre Perrault (1927–1999) se k filmu dostal díky práci rádiového hlasatele a své zkušenosti se zvukem a hlasem zužitkoval při natáčení s kontaktním zvukem. Svými filmy podpořil národní sebeuvědomění obyvatel Quebecu.

CINEMA VERITÉ V ČESKOSLOVENSKÉM DOKUMENTU 60. LET

Generace bez pomníku aneb Cesty k poezii, Československo, 1964, Rudolf Krejčík Autorovi se podařilo zachytit atmosféru vzniku a tvorby divadel malých forem v Československu. Na příkladu „provinčních“ divadel napříč republikou ukazuje, že v uvolněných 60. letech mohla vznikat svobodná a satirická tvorba v různých koutech naší země i při nuzných podmínkách, které tato divadla měla. Rudolf Krejčík (1934–2014) pracoval především ve studiu populárně-vědeckých filmů a vyznamenal se jako důstojný reprezentant našeho státu, když natáčel dokumenty z exotických míst po celém světě a pro celý svět.

Mlha, Československo, 1966, Radúz Činčera

Uměleckou rozkoš a krásu obyčejných dní v Divadle Na Zábradlí zachytil Radúz Činčera velmi neobvyklou formou. Sledujeme tak výkony herců na jevišti a přitom jsou nám sdělovány technické detaily o divadle. Název Mlha může být narážkou na únik do divadelního světa před hrozícím nebezpečím.

Radúz Činčera (1923–1999) je jeden z prvních tvůrců, kteří se začali věnovat interaktivnímu filmu. Po roce 1968 byl výrazně omezen ve své filmové produkci, a tak začal tvořit díla pro světové výstavy.

Proč, Československo, 1964, Evald Schorm

Proč? To je otázka, kterou si položil Evald Schorm, a vyrazil zkoumat, proč stárne československá populace. Citlivá kamera Jana Špáty nás zavede do bytů rodin s dětmi, ale i do nemocnice, kde se provádí umělé přerušování těhotenství. Pronikavá sociologická sonda odhalila neutěšené životní podmínky hlavně mladé generace.

Evald Schorm (1931–1988) patřil k největším osobnostem české nové vlny a byl považován za mimořádný talent českého filmu. Po roce 1968 mu však byla zakázána činnost a začal se věnovat divadlu.

Pytel blech, Československo, 1962, Věra Chytilová

Ač se divákovi tento film může zdát jako ryze dokumentární, opak je pravdou. Ve své středometrážní prvotině se Věra Chytilová soustředila na život dívek v internátní škole a dokázala využít svůj osobitý styl. Otevřela tak dalším filmařům cestu k prozkoumávání dosud neobjevených témat. Věra Chytilová (1929–2014) patřila k pilířům české nové vlny a je považována za jednu z nejvýznamnějších tvůrčích osobností české kinematografie. Ve většině snímků se věnuje údělu žen a jejich prožitkům v moderní době.

Respice finem, Československo, 1967, Jan Špáta

Dokumentární studie se zaměřuje na život starých osamělých žen na vesnicích. Vzpomínají na své mládí a čekají na smrt, kterou s přehledem berou jako přirozenou součást života. Mají jednu společnou starost – aby svým případným umíráním nikoho neobtěžovaly a nikdo se o ně nemusel starat. Jan Špáta (1932–2006) patřil k předním filmařům, kteří přicházeli s novými a neotřelými myšlenkami v dokumentární tvorbě. Ovlivnil řadu českých a zahraničních dokumentaristů a jejich pohled na film.

Romeo a Julie 63, Československo, 1964, Radúz Činčera

Snímek, jemuž se podařilo zachytit vášeň pro umění. Jeho tématem je představení Romeo a Julie v Národním divadle. Sledujeme nejen herce a režiséra, ale dostáváme se i do zákulisí, které žije svým vlastním životem. Film má i filozofickou rovinu, která reflektuje tendence dané doby. "

Radúz Činčera (1923–1999) je jeden z prvních tvůrců, kteří se začali více věnovat interaktivnímu filmu. Po roce 1968 byl výrazně omezen ve své filmové produkci, a tak začal tvořit díla pro světové výstavy.

Zablácené město, Československo, 1963, Václav Táborský

Poněkud ironizující dokumentární studie se zaměřuje na ambivalenci nových sídlišť. Autor se soustředil na nedomyšlenost nové výstavby: nadšené mladé rodiny s dětmi se sice stěhují do nového, ale okolí paneláků je jedno velké bahniště, jímž se prodírají maminky s kočárky a bezprizorné děti.

Václav Táborský (1928) emigroval v roce 1968 do Kanady, kde založil první filmovou školu specializovanou na filmařskou praxi. Ve svých dílech se věnuje především sociálním problémům tehdejší doby.

Zrcadlení, Československo, 1965, Evald Schorm

Mnohovrstevnatý dokumentární film zavede diváka do nemocničního prostředí, kde se nesetkáváme pouze s pacienty a jejich strastmi, bolestmi i radostmi, ale také s lékaři. Brilantní a citlivá kamera Jana Špáty umožňuje proniknout až do duše jednotlivých aktérů, a tak se v závěru dotýkáme i vážného tématu sebevražd.

Evald Schorm (1931–1988) patřil k největším osobnostem české nové vlny a obecně byl považován za mimořádný talent českého filmu. Po roce 1968 mu však byla zakázána činnost a začal se věnovat divadlu.

CIZINEC HLEDÁ BYT

Emigrace. Vyvolává pocity, jako jsou melan-cholie, smutek, zrada, perzekuce, odloučení a prázdnota. Na druhé straně však stojí naděje, nezávislost, bezpečí, svoboda a zázemí. I když se emigrace obvykle vsazuje do rámu geografic-kých, politických a ekonomických souvislostí, z hlediska samotných uprchlíků sestává právě ze zmíněných pocitů, vnitřní motivace a prožitku změny. Emigraci jako stav myslí svého druhu za-chycuje množství uměleckých děl, příběhů a vý-povědí přímo z úst uprchlíků.

Francie

Československo – číst a porozumět, 1968, 5'

Evelyne Sullerot – čtvrtěční host, 1980, 10'

Hugovo město, 1986, 25'

Hugův návrat, 1990, 26'

Rozhovor s československým uprchlíkem, 1968, 5'

Německo

Azylové právo v Bavorsku, 1979, 4'

Děti jedou za hranice, 1976, 2'

Dva roky poté – Čechoslováci v exilu, 1970, 41'

Masakr na Eppsteinské škole, 1983, 1'

Naturalizace, 1986, 8'

Východ a Západ – Exodus, 1970, 5'

Rakousko

Rakouský uprchlický tábor Traiskirchen, 1969, 4'

Uprchlíci z ČSSR letí do USA, 1968, 1'

Všichni pomáhají rekreatům, kteří u nich uvízli, 1968, 2'

Zrcadlo světa – Situace československých intelektuálů ve Vídni, 1968, 5'

USA

Český imigrant peče sušenky, 1996. 3'

Švýcarsko

Azyl ve Švýcarsku, 1968, 5'

Českoslovenští uprchlíci, 1968, 2'

Hosté z ČSSR se stávají uprchlíky, 1969, 10'

O dva roky později: Uprchlíci z ČSSR ve Švýcarsku, 1970, 13'

Přímý přenos z městského divadla, 1968, 83'

Vpád Rusů do ČSSR, 1973, 15'

Jiná Evropa, Velká Británie, 1988, rež. Tom Robbins

Politický průvodce světem za železnou oponou. Výpravny šestidílný cyklus televizní stanice Channel 4 je dobovou odyseou do zemí sovětského bloku v éře soumraku komunistického režimu. Raritní snímky ze socialistických archivů propojené Rupnikovým komentářem ilustrují vzestup a pád totalitní moci ve střední Evropě.

Francouzský politolog a historik Jacques Rupnik je profesorem College of Europe v Bruggách, ředitelem výzkumu v Centru mezinárodních vztahů SciencesPo. Je autorem knih o střední Evropě a komentátorem řady prestižních médií.

Jiná Evropa ...po 30 letech

Francouzský historik a politolog Jacques Rupnik seznámí diváky s materiálem, ze kterého čerpal, když tvořil svůj cyklus Jiná Evropa. Celý archiv byl převezen do České republiky a v současnosti se pracuje na jeho digitalizaci. Diváci tak budou mezi prvními, kteří materiály z něj uvidí naživo, a to přesně 30 let poté, co byl cyklus poprvé zveřejněn. Jacques Rupnik přiblíží, jaké obtíže při natáčení cyklu měl, a poví nám o přístupu komunistických režimů k těm, kteří přicházeli do zemí „jiné“ Evropy natáčet filmy.

LIBANON: MEZI POPELEM A RŮŽEMI

Čínská tuš, Libanon, 2016, rež. Ghassan Salhab / česká premiéra

Filmový palimpsest, ve kterém se na kinematografickém pergamenu přes sebe přepisují nejen jednotlivá slova, ale i obrazy a emoce. Procitěný komentář k pohnuté libanonské historii skládá ve verších osobně režisér filmu a jeho prostřednictvím i Anna Achmatovová, Paul Celan či Pier Paolo Pasolini.

Ghassan Salhab se narodil v Senegal, s rodiči se přestěhoval do Libanonu. Film vystudoval v Paříži, doma v Libanonu působí jako filmový pedagog. Režíroval několik hraných snímků.

Goyovo zmizení, Libanon, 2018, rež. Toni Geitani / východoevropská premiéra

Kolik už bylo válek? A není to ten samý masakr stále dokola? Postava, která může, ale nemusí být Francisco Goya, provází inscenovanou esejí o válce a o těch, již ji nikdy nezažili. Snímek o svědectví a relativitě paměti se vztahuje k libanonským nepokojům z roku 1983, zaujme artificiální kamerovou kompozicí.

Filmař a hudebník Toni Geitani pochází z Libanonu. Jeho multimedialní snímek Goyovo zmizení vznikl díky grantu Lebanese Association for Plastic Arts a byl uveden na festivalu FidMarseille v roce 2017

Jaro – Řeka & Divoká řeka, Libanon, Indie, 2017, rež. Rola Shamas / světová premiéra

V tomto čistě observačním díle se divákovi naskytne příležitost prozkoumat život u posvátné řeky Gangy, která je v indických védách považována za bohyni a matku všech řek. Malé příběhy, které se u řeky odehrávají, pomohou proniknout do indické každodennosti v různých ročních obdobích.

Rola Shamasová (1971) má bohaté zkušenosti napříč filmovými profesemi, ze všech nejvíc jí ale přirostla k srdci režie. Ve své tvorbě umí působivě zachytit krásu lidské existence.

Léto 2006, ČR, Libanon, 2018, rež. Farah Abou Kharroub / světová premiéra

Třináctiletá Farah natočila dopad bomb na bejrútské letiště. Její otec roky trvající boje v Libanonu točil každý den jako válečný reportér. Záběry města uprostřed války se mísí s obrazy domácí pohody Fařina dětství. Koláž materiálu otce a dcery odhaluje nesnesitelnou délku konfliktu, který zasáhl dvě generace.

Farah Abou Kharroubová (1993) studovala režii na Libanonské univerzitě. V současnosti se věnuje magisterskému oboru režie na FAMU International v Praze. Natočila snímky Nafas (2014) a Florentina (2015).

Nakonec, tragédie, Sýrie, 2017, rež. Maya Shurbaji / východoevropská premiéra

Pomalou plynoucí, melancholií prostoupená zpověď autorky o všepřonikajícím pocitu prázdnoty na sebe kolážovitě vrství obrazy z Damašku a Bejrútu, stará, na VHS natáčená domácí videa z jejího dětství, intimní momentky ze současnosti. Diváky nechává voyeursky nazírat do ženiny SMS konverzace s přítelem.

Maya Shurbajiová (1979) vystudovala kulturní management ve Španělsku. Pracuje pro bejrútskou společnost Bidayyat podporující produkci dokumentů a experimentálních filmů. Její snímky byly uvedeny na Berlinale.

Roucho, Libanon, 2018. rež. Selim Mourad / východoevropská premiéra

Inspirovaný článkem Rogera Salardenna o nudistických experimentech v Německu konce 20. let představuje snímek pěti nahých lidí, jež se společně uzavírá do jednoho domu. Na pomezí performance a dokumentární eseje zkoumá otázku reprezentace lidského těla ve filmu a nabourává tradiční představy o kráse.

Sélím Mourad (1987) vystudoval film na Univerzitě Sv. Josefa v Bejrútu. V roce 2016 debutoval s celovečerním dokumentem *Ta posedlost potomstvem*, v Libanonu zakázaným kvůli tabuizovanému tématu homosexuality.

Ta posedlost potomstvem, Libanon, 2016, rež. Selim Mourad / česká premiéra

Na cestu za nalezením vzdáleného příbuzného se vydá se svým otcem hlavní hrdina i režisér tohoto filmu, který má před sebou jinak jen perspektivu konce – je neplodným homosexuálem, posledním z nejmladší generace své rodiny a jeho rodný dům v Bejrútu má být stržen. Přitom zachycuje různorodými postupy sebe i své okolí.

Sélím Mourad (1987) vystudoval film na Univerzitě Sv. Josefa v Bejrútu. V roce 2016 debutoval s celovečerním dokumentem *Ta posedlost potomstvem*, v Libanonu zakázaným kvůli tabuizovanému tématu homosexuality.

Tshweesh, Libanon, Německo, Španělsko, Katar, 2017, rež. Feyrouz Serhal / česká premiéra

Hraný dokument vypráví příběh Bejrútu jako města s vlastní fyzickou pamětí, kterou nesou stejně tak vlny s televizním přenosem fotbalového utkání, jako se vepisuje do budov z různých epoch vzpínajících se k nebi. Mozaika letmých epizod z ulic a střeš místa, které uvízlo ve svém vlastním čase.

Feyrouz Serhalová (1973) vystudovala film na Londýnské univerzitě a následně pracovala jako režisérka a producentka pro přední arabské televize. Její debut *Tshweesh* měl premiéru v Locarnu roku 2017.

Vzkříšení, Libanon, Sýrie, 2018, rež. Orwa Mokdad / světová premiéra

Bezejmenný filmař se po dvou letech vrací z válkou zničené Sýrie do Libanonu, aby dokončil svůj film. Nakonec se však cítí donucen ke stejně fatálnímu činu jako tisíce syrských uprchlíků. Klaustrofobický výraz filmu podporují metaforické výjevy založené na skutečných postavách z libanonské novodobé historie.

Orwa Mokdad (1985) se narodil v Sýrii. Jako reportér už od roku 2011 informoval o tamních nepokojích. Téma války je obsaženo i v jeho v Locarnu uvedených filmech *Under the Tank* (2014) a *Miles* (2016).

RIOT: 3 hnutí, Libanon, SAE, 2017, rež. Rania Stephan / východoevropská premiéra

Ve třech postupně gradujících aktech, přímo z davu rozzlobených demonstrantů v ulicích Libanonu snímek těkavým obrazem ruční kamery zachycuje bouřlivé pouliční protesty vůči pasivnímu postoji

místní vlády k vlekoucí se krizi s odpadky, které v létě 2015 začaly ve velkém znečišťovat zdejší města a přírodu.

Rania Stephanová (1960) pochází z Bejrútu. Filmovým studiím se věnovala v Austrálii a poté ve Francii, kde žila dvacet let. Ve svých dokumentech nazírá osobní perspektivou na politické události v rodném Libanonu.

Zmizelí, Zjevení neviditelných, Libanon, 2018, rež. Ghassan Halwani / východoevropská premiéra

Během libanonské občanské války zmizely beze stopy tisíce lidí. Vše, co po nich zůstalo, jsou blednoucí fotografie a úřední záznam, který je stále pokládá za živé. Pomalu plynoucí dokument ve statických záběrech a animacích předestírá historii jako společnou existenci živých s těmi absentujícími.

Ghassan Halwani (1979) žije a pracuje v Bejrútu. Největší renomé si získal jako autor animovaných filmů a videí. V současnosti se podílí na ustavení libanonského národního archivu zmizelých osob.

ČESKOSLOVENSKÝ ORIENT

Na divokém východě. Kinematografický „obraz jiného“ v prvorepublikových dokumentech z Podkarpatské Rusi.

Jaro na Podkarpatské Rusi, Československo, 1929, rež. Karol Plicka

Etnografická studie oslavy Velikonoc je poetickým medailonkem zvyků a staveb na jaře v horách. Ve filmu Karola Plicky zazáří staroslovanské lidové kroje a karpatská vesnice ožije třemi dny lidské radosti. Bezstarostnost dětských her se prolíná s rituálem svěcení pasky a dřevěné cerkve se doplňují se stády ovcí, tak jak jim velí montáž Alexandera Hackenschmieda. Části filmu, který doslova spieva, najdeme i v Plickově filmu Zem spieva. Tento němý snímek je tak sugestivní, že v něm zaslechneme zvuk bačovy fujary.

Na Podkarpatské Rusi, Československo, 1932

Turistický průvodce po nejvýchodnější součásti Československé republiky je filmovým katalogem jejích krás a nástrah. Turisté uvidí svérázný barvitý kraj i nepříliš turisticky zajímavá města východu, cerkve, v jejichž architektuře se spojuje styl východní se západním, i hranici polsko-československou, která „nestaví hráze přátelství obou slovanských států“. Filmový Lonely Planet je tím nejlepším bedkrem pro vaši dovolenou na Podkarpatské Rusi v roce 1932!

Píseň o Podkarpatské Rusi, Československo, 1937, rež. Jiří Weiss

Bez konce hory, bez konce mlhy, bez konce pralesy, kde dřevo umírá, kde smrtí voní stín... zní sugestivní hlas Vladimíra Šmerala a kamera Václava Hanuše snímá mlhu hustou, že by se dala krájet. Podkarpatská Rus je ve slově i v obraze – lyrická i divoká, mytická i poetická. Taková je horská příroda i subjektivně snímaná akční jízda dřevařů na voru, zatímco šábes místních židů má až orientální nádech. Básnický cestopis Jiřího Weisse je pozdním vydechnutím avantgardy, v jejímž zákrytu již číhá strašák nové války.

Obrázky z Podkarpatské Rusi, Československo, 1924

Podkarpátí zjizvené velkou válkou, prosycené lidovou zbožností a protnuté silnicemi a mosty. Takové obrázky nabízí Podkarpatská Rus ve snímku z roku 1924. Vynikne v nich černobílá krása lidových krojů

na slavnosti Svěcení zvonů ve vesnici Nevickoje i uniformy hlídkující československé pohraniční stráž, tam kde státní hranici lemují hroby padlých. Stejně jako se zákopy mění na dřevěné kostely a majestátní kláštery, tak horečné napětí války je střídáno každodenním chlebem z ovesné mouky

Podkarpatská Rus, Československo, 1930, rež. Jaroslav Novotný

Komplexní filmový průvodce pro zájemce o poznání Podkarpatské Rusi natočený v roce 1930. Jaroslavem Novotným. Geografii a ukázky slavné historie střídá etnografická pasáž vrcholící obhajobou československé státnosti a úspěchů při modernizaci karpatského východu. Československo zde postavilo hospodářské školy a „cvičení hřebci se naučili tančit i čtverylku“. Osvětový film je přehlídkou krás, potenciálu a rozvoje Podkarpátí po letech maďarského útlaku.

Podkarpatská Rus, 1937, rež. Adolf Lehner

I v roce 1937 je Podkarpatská Rus taková, jakou ji chceme znát. „Karpathorusland“, hlásá německý titul československého filmu, „je jedinečná, romantická země a tvoří most mezi kulturou západní a východní.“ Most, kde vedle sebe tepe moderní duch Mukačeva, zatímco jinde muži svázejí dřevo, zpracovává se len a pasáci dobytka tančí do rytmu vesnické muziky. Záběry polských a rumunských pohraničníků ale už dávají tušit, že po mostech se nejen chodí, ale i dupe a že rytmus místního života budou již brzy udávat děla.

Užhorod a jeho okolí, Československo, 1922

Dokumentární průvodce po Užhorodu je pohledem mladého státu na jeho nejvýchodnější cíp. Oslavy samostatnosti Československa, přehlídka armády, bohoslužba, budovy županátu a gymnázia jsou výmluvným (nejen filmovým) zosobněním připojení Podkarpatské Rusi k Československu. Poté se slavnostní defilé vojska mění na etnografickou přehlídku. Lidovou pouť a dřevaře střídá cikánská kráska, rozesmáté děti a nechybí ani cikánský houslista. Závěrečné hroby jsou mementem velké války, která skončila před čtyřmi lety.

MASTERCLASS

Zevrubné vhledy do metod dokumentární práce a tvůrčích rozhodnutí, do autorských stylů a kinematografického myšlení výjimečných bytostí dokumentárního světa.

Gustav Deutsch: Home Movie Now

Gustav Deutsch (1952) patří k předním rakouským režisérům. Nezabývá se jenom filmem, ale je také architektem a fotografem. Při příležitosti uvedení svého nejnovějšího filmu tak žijeme – poselství rodiny divákům přiblíží termín „home movie“ a podrobí jej zevrubnému zkoumání. V masterclass prezentuje analýzu vlastních, ale i nalezených záběrů na filmových pásech a pro-vede diváky celým vývojem technologie „home movie“ filmu až do digitální formy. Neočekávejte suchou teorii, nýbrž přednášku postavenou na vizuálním a smyslovém požitku.

Krzysztof Zanussi: Filmový debut

Krzysztof Zanussi (1939) patří k pilířům polské kinematografie. Společně s Kiesłowskim a Wajdou tvoří trojici nejuznávanějších polských režisérů, kteří sklízeli úspěchy doma i v zahraničí. Ve své masterclass představí divákům práci s mladými debutanty a studentskými filmy, na kterých se jako pedagog několika prestižních filmových škol podílí, a podělí se o zkušenosti, které má například z Lodže, New

Yorku nebo z Moskvy. Poodhalí i závoj tajemna, který zakrývá polský film, a představí možnosti, jak se v Polsku jako mladý filmař prosadit.

Mike Bonanno: Historie vtipu

Andy Bichlbaum a Mike Bonanno (1968) tvoří dvojici aktivistů známou jako the Yes Men, která již po dvě desetiletí plní stránky amerických novin. Natočili několik hraných filmů. Založili internetovou stránku Action Switchboard, která byla nedávno spuštěna, aby sloužila jako platforma pro participativní přímou akci. Vnášením humoru do smrtelně vážných témat vyvolávají mezi diváky smích a diskuzi.

Radu Jude: Tajemství archivu

Rumunský režisér Radu Jude (1977) patří k nejpozoruhodnějším filmařům naší doby. Vítěz Stříbrného medvěda za režii z Berlinale vás během své masterclass seznámí s pozoruhodnou prací v archivech, v nichž provádí důkladné výzkumy, které se stávají předpoklady jeho filmových děl. Pro dnešní dobu není tento přístup nic neobvyklého, ale právě Jude ho dovedl až k mistrovské dokonalosti. Jeho brilantní práci s archivy můžete na letošním ročníku vidět hned dvakrát, a to ve filmu Mrtvý národ a v krátkém snímku Generál dvakrát popravený.

Sean McAllister: Návrat domů

Sean McAllister obdržel za své dokumentární filmy řadu ocenění a je považován za jed-noho z nejvýraznějších současných britských talentů. Ve své masterclass nám autor před-staví svůj jedinečný přístup k režii a natáčení dokumentárních filmů. Dozvíme se, jaké to je, natáčet ve své rodné zemi a domovském městě po tolika letech věnovaných tématům a protagonistům z jiných částí světa. Rovněž nám poví o svém nejnovějším filmu. Sean McAllister (1965) přináší ve svých filmech portréty lidí z různých koutů světa, kteří svádějí boj o přežití, a přestože jsou v něm úspěšní, zůstávají polapeni v konfliktech politického i osobního rázu a zároveň se snaží dopátrat smyslu světa, v němž žijeme.

Susanna Baranzhieva: Pocta Rastorguevovi

Tato přednáška je věnována nedávno zavražděnému režiséru Alexandru Rastorguevovi (1971 - 2018), který se proslavil především svým dokumentárním snímkem Období (2014), jenž mapuje ruskou opozici proti Putinovi. Alexander byl zavražděn společně s dalšími dvěma ruskými novináři ve Středoafričské republice, kde podle zpráv předních mediálních agentur sledoval ruskou soukromou vojenskou společnost s vazbami na Kreml.

Vitalij Manskij: Portrét Ruska

Dokumentární snímek Svědkové Putinovi (2018) z dílny tohoto ruského autora je portrétem Ruska z jedinečné a netradiční perspektivy. Skládá se výlučně z archivních záběrů natočených režisérem Vitalijem Manským (1963) na samém počátku Putinovy prezidentské éry. Režisér nás seznámí s postupem, jakým tyto materiály skládal jako díly mozaiky, aby v této detailní filmové případové studii vytvořil širší obraz celku.

ZKOUŠKA SIRÉN

Kontakt s aktuálním světovým hudebním dokumentem a experimentem. Co z dnešní záplavy hudby skutečně funguje? Existuje ještě dnes umění zvuku (a umění naslouchat!), které má sílu mytických Sirén.

Arcadia, Velká Británie, 2017, rež. Paul Wright / východoevropská premiéra

100 let archivních záběrů v gestu experimentálního filmu. Magie, půvab a neklid venkovského života. Narušené filmové vzpomínky na lidové slavnosti, maskované přehlídky, setí i sklizně. Elektroakustická hudba pomáhá vymezit filmovou esej, která zachycuje krásu, brutalitu a šílenství venkovské Británie.

Paul Wright (1981) je skotský režisér a scenárista. Za snímek Believe získal Zlatého leoparda v Locarnu 2009, Until the River Runs Red získal v roce 2011 cenu BAFTA a 2012 hlavní cenu na Festivalu krátkých filmů Praha.

MATANGI / MAYA / M.I.A., Srí Lanka, USA, Velká Británie, 2018, rež. Stephen Loveridge / česká premiéra

Hvězda srílanského původu M. I. A., producentka a zpěvačka, udržuje ve svém popu témata migrantů, nezápadního pohledu na západní společnost, rovnosti pro menšiny. Dokument využívá její osobní videokroniky a komentuje i častá obvinění, že identita Mayi Arulpragasam je zčásti vykonstruovaná.

Steve Loveridge je bývalý Mayin spolužák. Snímek je jeho celovečerní prvotinou. Vytvářel jej především ze 700 hodin videoarchivů, které mu Maya předala v roce 2013 – výsledek vyústil v kontroverzi mezi jím a protagonistkou.

Rjúiči Sakamoto: CODA, Japonsko, 2017, rež. Nomura Schible / východoevropská premiéra

Portrét skladatele, který v Japonsku zakládal moderní pop – legendy světové filmové hudby (Poslední císař, Malý Buddha, REVENANT Zmrtvýchvstání). Křehkost světa tu připomíná jak rakovina umělce, tak zničená místa po havárii atomové elektrárny Fukušima. Film se pohybuje mezi velmi osobním a velmi společenským.

Japonský režisér a producent Stephen Nomura Schilbe (1970) byl jedním z koproducentů snímku Ztraceno v překladu (2003). Natočil také záznam Sakamotova koncertního programu Async v New Yorku.

Podivný showbyznys: Normalizace, pop a propaganda v ČSSR 1969–1979

Workshop Pavla Klusáka je výletem do normalizačního desetiletí 70. let, především za tou částí tehdejší popkultury, kterou formovaly propagandistické a agitační potřeby režimu. Tato kapitola dějin moderního Československa je jako historická zkušenost, varování i jako groteska, aktuální dodnes. Audiovizuální archivy uvádí Pavel Klusák.

Jako hudební publicista se Pavel Klusák tématem československé normalizační pop-kultury zabývá dlouhodobě. Seriál Podivný showbyznys vznikl v roce 2018 pro Český rozhlas. Workshop na seriál navazuje.

FASCINACE: DOMOV

Vězení, zázemí, láska, chybění – různé tváře domova zachycené v dějinách avantgardní kinematografie. Dějiny filmu jsou příběhy v množném čísle a „domov“ je jedním ze způsobů jejich vyprávění.

38/79 Sentimental Punk, Rakousko, 1979, rež. Kurt Kren

Autor v roce 1978 emigroval do USA. V San Franciscu na punkovém festivalu nafotil 36 fotografií, které pak snímal v domácí projekci z diaprojektoru a poskládal podle rytmického plánu vytvářejícího dojem křehkého záznamu frenetického dění.

Člen vídeňského akcionistického hnutí Kurt Kren (1929 — 1998) vytvářel filmové koláže, které byly útokem na smysly diváků výjevů na plátně posílenými rapidmontážemi.

Déjá vu, Kanada, 2018, rež. Atefeh Khademolreza / světová premiéra

Narativně vynalézavý obraz příprav na stěhování z dočasného domova do vlasti tematizuje vnímání času hraničních situací a odkazuje na příběh kurdských imigrantů, z nichž se mnozí vrátili do Iráku po pádu Saddama Husseina, avšak jedna rodina, která se vydala na cestu, do svého domova nikdy nedorazila.

Íránka Atefeh Khademolreza (1983) vystudovala filmovou režii v Íránu. Natočila dva celovečerní filmy a množství krátkých dokumentárních i experimentálních snímků.

Domáci příběhy, Německo, 1990, rež. Matthias Müller

Demaskování narativních vzorů v precizní choreografii gest, pohybů a výrazů tváří z hollywoodských melodramat 50. a 60. let 20. století upozorňuje na způsoby budování napětí a formální vzorce i na to, jak se ženy staly předmětem voyeuristického (na)zírání, zatímco zvuková skladba zdůrazňuje vyprávěcí stereotypy.

Se znalostí fotografie i filmu Matthias Müller (1961) kombinuje stylistický vývoj německé experimentální tvorby s vlivem estetiky Hollywoodu a výtvarné avantgardy.

DOMOV, Bangladéš, 2018, rež. Muhammad Anwar Hossain / světová premiéra

Domov zpřítomňovaný jako soubor zkušeností, pocitů a pohledů. Může se nalézat i na cestě; pevnost místa není nevyhnutelnou podmínkou. Vnitřní pohnutí jako východisko definice se promítá do observací lidí a mraků na místě i na cestě.

Bangladéšský fotograf a kameraman Muhammad Anwar Hossain (1982) postupy narušování vyprávění zkoumá povahu spolupráce vizuální a narativu. Inspirován také západní reklamní estetikou nachází způsoby kritického vymezení vůči ilustrativnosti obrazu.

Domov, USA, 1973, rež. Steina Vasulka, Woody Vasulka / česká premiéra

Předměty každodenního používání v domácnosti se stávají objekty neběžného užití pro analogové zobrazovací aparáty a následné pokusy s elektronickými efekty je proměňují ve výbuchy až psychedelické obraznosti připomínající Magrittovy malby.

Autorský pár Steina (1940; původně Island) a Woody Vasulka (1937; původně Československo), původně houslistka a dokumentarista, se od 80. let 20. století věnuje videoartu. V New Yorku založili výstavní a komunitní prostor pro tvorbu a prezentaci videa the Kitchen.

Domov nikdy nebyl takovýto, Kanada, 1983, rež. Midi Onodera

Domek na předměstí ve statických obrazech, jemně provokativně doplněný vyprávěním pohádky, se stává kritickým zamyšlením nad konceptem domova jako místa vztahů a kotvení, ale také nad možností jejich proměn.

Vizuální ilustrace poezie, provokativní koláž erotických motivů, internetová videa. Tvorba kanadsko-japonské autorky Midi Onodera (1961) rozpouští kategorie identity.

Farma Windy Ledge, USA, 1929, rež. Elizabeth Woodman Wright / východoevropská premiéra

Výrazná amatérská filmařka zaznamenávala v působivých obrazech život na rodinné farmě, přičemž si všímá subtilních situací a detailů, jimiž s neskrývanou touhou po věčnosti i básnivosti kreslí všednodějí cyklického času ročních dob na venkově.

Američanka Elizabeth Woodman Wrightová (1885 – 1961) natáčela obrazy ze života své rodiny a z okolí rodinné farmy. Patří mezi ojedinělé osobnosti rané amatérské kinematografie, které se bez umělecké průpravy povedlo zachytit rolnický život svébytnou poetikou.

Filmy Stana Brakhagea: Avantgardní rodinný film / česká premiéra

Všednodějí jednoho týdne ve spontánních víceexpozicích bylo natáčeno na materiál, který předtím odolal ohni. Režisér tedy natáčel s vědomím, že film možná žádné obrazy nezachytí. Ukazuje privátní prostředí, v němž pak natočil mnoho dalších filmů, přičemž důrazy v tomto případě vytváří převážně v kameře.

Američan Stan Brakhage (1933 – 2003) se soustředil na materiál filmu. Různorodým fyzickým či chemickým narušováním emulze nacházel nové způsoby zobrazování skutečnosti. MFDF Ji.hlava v roce 2015 uvedl Oheňvod (1965).

Happy End, Rakousko, 1996, rež. Peter Tscherkassky

Veselá found footage koláž, v níž žena s mužem oslavují, smějí se a tančí mezi šampaňským a sacher dortem. Seřazení a manipulace s obrazem vytvořily idylickou radost ze spolubytí. Materiál uspořádaný od konce k začátku vyúsťuje do roztančovaných filmových políček.

V důmyslných found footage kolážích odhaluje Rakušan Peter Tscherkassky (1958) konstruovanost filmu, omezení děrovaným rámečkem.

Imigranti přijíždějící na Ellis Island, USA, 1903, rež. Alfred Camille / evropská premiéra

Na místě, které bylo mezi lety 1892 a 1954 hlavní vstupní branou pro miliony imigrantů do Ameriky, vystupují z lodě lidé různých národností z Evropy. Ve čtyřech záběrech vidíme honosně i skromně oděné ženy, muže a děti, jak s malými batožinami vcházejí na vysněnou půdu nového domova.

Američan Alfred C. Abadie (1878 – 1950) začínal jako asistent Thomase Edisona, společnost opustil a pokračoval s natáčením vzdělávacích filmů. V jeho průkopnickém Birth (1917) se poprvé na plátně objevilo narození dítěte.

Kde původně stála, Kanada, 2010, rež. Lindsay McIntyre / východoevropská premiéra

Poklidný obraz osady Baker Lake, která je jediným vnitrozemským sídlem kanadské Arktidy, v úběžníku ohromující nehostinné krajiny v geografickém středu Kanady, teritoriu Nunavut, rozprostírá stopy přítomnosti člověka skrze jednotlivosti i jejich uspořádání.

Kanadská dokumentaristka a experimentální filmařka Lindsay McIntyrová (1977) portrétuje osoby a místa. Soustředí se především na materiál filmu a chemické manipulace s emulzí.

Lvi, Kanada, 2018, rež. Mike Hoolboom / světová premiéra

Miniatura prostírá rozlehlou úvahu o způsobech sledování a vnímání a vzdoru vůči poučování a ovládání. Rozhodování o životních volbách jako paralela ke způsobu dívání se, interpretace a zážitku, který může znamenat i zapomenutí vlastního těla.

Mike Hoolboom (1900) je předním kanadským filmařem a myslitelem o filmu. Od 80. let ve svých esejistických experimentech prozkoumává otázky identity a vnímání a fyzických i politických vlivů na ně.

Nový život, Německo, Švýcarsko, 1930, rež. Hans Richter / česká premiéra

Dílo vzniklo na objednávku výstavy architektury a interiérového designu v Basileji, aby ukázalo progresivní stránky moderních přístupů v protikladu ke konzervativní architektuře. Uvnitř montáže s důrazem na geometrii, tvary a rytmus zobrazovaného film také ukazuje, že mnohá díla meziválečné avantgardy vznikala na zakázku.

Němec Hans Richter (1888 - 1976) věřil, že povinností umělce je protestovat proti válce a podporovat revoluci. Ve své tvorbě se postupně odvrátil od klasického výtvarného umění a svými abstraktními filmy podrýval dobové konvence.

Psík pro Rogera, Velká Británie, 1967, rež. Malcolm Le Grice / světová premiéra

Mámvivý výjev z procházky autora a jeho matky se psem u řeky se odehrává v políčkách filmu, který vidíme i s jeho okraji důmyslně kopírovanými do viditelného pole tak, aby byl rozeznatelný 9,5 mm formát a konce (začátky) průběhu obrazů.

Britský filmař, pedagog a teoretik experimentálního filmu Malcolm Le Grice (1940) začínal s found footage a optickým kopírováním. Zabývá se vztahy mezi projekcí, filmem a procesy divácké percepce.

V mém autě, Kanada, 1998, rež. Mike Hoolboom

Sugestivně intimní vyprávění v cizích obrazech a úlomcích příběhů v jedné z klasik kanadského experimentálního filmu. Prchavý pocit domova a uvědomování si tvůrčí síly konfrontovaný s invazivními rámci kolektivního vědomí vyúsťují v imaginární při s představivostí.

Mike Hoolboom (1900) je předním kanadským filmařem a myslitelem o filmu. Od 80. let ve svých esejistických experimentech prozkoumává otázky identity a vnímání a fyzických i politických vlivů na ně.

Vormittagsspuk, Německo, 1928, rež. Hans Richter / česká premiéra

Legendární film meziválečné avantgardy je mistrovskou přehlídkou experimentálních postupů od zpětného chodu kamery či časosběrného snímání přes práci s obrazy v negativu a podivných rakurzech po různé postupy animace. V rozličně narušovaných symetriích zde vystupují dům, strom, zbraně, muži a klobouky.

Němec Hans Richter (1888 - 1976) věřil, že povinností umělce je protestovat proti válce a podporovat revoluci. Ve své tvorbě se postupně odvrátil od klasického výtvarného umění a svými abstraktními filmy podrýval dobové konvence.

Záblesk zahrady, USA, 1957, rež. Marie Menken / česká premiéra

Kořeny zahradních radostí v lyrickém průzkumu, jakých se pak v avantgardní kinematografii urodilo mnoho. Jemné detaily rostlin, květů, listů a ptačího zpěvu se hromadí v tu divoké, tu poklidně plynoucí montáži s důrazem na kapky vody a světla.

Americká výtvarnice a filmařka Maria Menkenová (1909 – 1970) svojí 16 mm kamerou tvořila koláže rozpořbováním každodenních statických objektů.

KONFERENCE FASCINACE

Retrospektiva prozkoumává málo známá území evropské experimentální tradice. Letos představuje filmové krystalizace času v jemných i radikálních experimentech natočených baltskými tvůrci v období sovětské okupace.

Ahoj, Moskvo!, Lotyšsko, 1966, rež. Gunārs Binde / česká premiéra

První fotografický film v historii lotyšské kinematografie ožívuje prostřednictvím dynamické stříhové koláže černobílých fotografií a mnohvrstevnaté zvukové stopy portrét Moskvy poloviny 60. let. Pod symboly moci, které se děsivě tyčí v ulicích města, bezstarostně a vítězně proudí všední každodennost.

Přední lotyšský fotograf Gunārs Binde (1933) vytvořil celkem tři fotografické filmy – Ahoj, Moskvo! (1966), Hands (1967) a Salute (1975). Nalézá v nich soulad mezi viditelným světem a vlastním nitrem.

Baltská vlna, Litva, 1990, rež. Audrius Stonys, Arūnas Matelis

Dva miliony lidí se chytly za ruce a dne 23. 8. 1989 vytvořily skoro 700 kilometrů dlouhý lidský řetěz, který se pnul přes Litvu, Lotyšsko a Estonsko. Poklidný protest proti paktu Ribbentrop–Molotov, který byl uzavřen o padesát let dříve, přerostl v monumentální gesto a projev morální síly okupovaných pobaltských národů.

Film je výsledkem spolupráce dvou výrazných litevských tvůrců, Arūnase Matelise (1961) a Audriuse Stonyse (1966). Mateliseva observace a Stonysův meditativní rytmus vyzdvihly společenský význam události.

Čas, Estonsko, 1983, rež. Mark Soosaar / česká premiéra

Propast mezi mikrosvětlem lidí a makropohledem času všehomíra ukazuje asociativní montáž, která využívá rytmus a tempo jako významotvorný prvek. Na pozadí plynutí a zastavení v přírodě se freneticky hemží lidské mraveniště, které pulzuje v cyklu probuzení a usínání, zrodu a smrti, úsvitu a soumraku.

Estonský režisér, scenárista a kameraman Mark Soosaar (1946) se soustředí na vztah filmu, antropologie a historického i subjektivního času. V deseti dokumentech například časosběrně zachycuje obyvatele ostrova Kihnu, ze kterého pochází.

Deset minut před letem Ikarovým, Litva, 1990, rež. Arūnas Matelis

Observační snímek, který vyhrál velkou cenu na festivalu v Oberhausenu, je považován za manifest postsovětské generace dokumentaristů využívajících metodu pozorování. Snímek bez komentáře svou pohlcující obrazovou poetikou vtahuje diváka do života prostých lidí v historické části Vilniusu.

Litevský režisér Arūnas Matelis (1961) nejdříve vystudoval aplikovanou matematiku a hudební, divadelní a televizní fakultu, než svým krátkometrážním debutem předznamenal vývoj celé generace dokumentaristů.

Idyla v Kirtimai, Litva, 1991, rež. Artūras Jevdokimovas / česká premiéra

Observační antropologická studie sleduje život obyvatel v největší romské osadě v Litvě. Místo tendenčního upozorňování na chudobu, nedostatek vzdělání nebo diskriminaci se soustředí především na ideologicky nezatížené ztvárnění všednodenních rituálů.

Litevský režisér, scenárista, herec a producent Artūras Jevdokimovas (1966) se inspiroje dílem Jonase Mekase. V současnosti stojí v čele mezinárodního festivalu krátkých filmů Tinklai.

Jediná cesta, Lotyšsko, 1990, rež. Viesturs Graždanovics / středoevropská premiéra

Společensko-politická realita lotyšské republiky před tím, než se osvobodila od sovětské nadvlády. Černobílá koláž podvrací symboly totalitní moci, tříští a rozkládá propagandistické obrazy dělníků a někdejší politické reprezentace a zpřítomňuje tak prázdno jejich ideologické křeče.

Lotyšský režisér a producent Viesturs Graždanovičs (1965), zakladatel jednoho z nejvýznamnějších festivalů experimentálních filmů v Pobaltí ANNAS, ve svých stříhových snímcích z archivních materiálu s důrazem na estetické kvality objevuje skryté významy.

K pramenu, Lotyšsko, 1979, rež. Peeter Tooming / česká premiéra

Zamořená mluvící studánka, bezradný slepec a bloudící lidstvo, tři sudičky a velkolepý pohanský rituál. Temně poetickou vizuálně uhrančivou estonskou baladu lze vnímat jako oslavu archaického světa, ekologickou moralitu i jako politickou alegorii o rituální očištění k zániku spějící společnosti.

Legendární estonský fotograf a kameraman Peeter Tooming (1939 – 1997), vůdčí osobnost inovativní fotografické skupiny Stodom a vítěz ceny za nejlepší kameru na festivalu v Tallinnu, proslul modernistickou obrazností svých děl.

Moje Riga, Lotyšsko, 1960, rež. Alois Brenčs / česká premiéra

Osobní rozměr příběhu o lotyšské metropoli a jejích obyvatelích v době svého vzniku radikálně překračoval ideologickou rétoriku dobových děl. Představoval jeden z prvních projevů proudu poetického dokumentárního filmu, který se svými stylistickými experimenty bouřil proti režimu.

Před tím, než se lotyšský režisér Alois Brenčs (1929 – 1998) proslavil kasovně úspěšnými hranými detektivkami, natočil v letech 1954–1964 přes patnáct dokumentů a sto filmových týdeníků.

Nekonečný den, Estonsko, 1971, rež. Jaan Tooming, Virve Aruoja / česká premiéra

Hravá groteska o jednom dobrodružném dni v Estonsku čtrnáct let svou spontánností, živelností a neotřelým filmovým jazykem vyděsila dobové cenzurní orgány natolik, že snímek nejen zakázaly, ale nařídily jej rovnou zničit. Tuto „hrozbu režimu“ se však podařilo ukrýt a po roce 1990 vypustit do světa.

Estonský divadelník a filmový režisér Jaan Tooming (1946) natočil celkem čtyři filmy, dva z nich v režijní spolupráci s Virve Aruojovou (1922–2013), než vzdal boj se státními orgány a vrátil se k divadlu.

Otevři dveře všem, kdo přicházejí, Litva, 1989, rež. Audrius Stonys

Meditativní krajina litevské vesnice naplněná tichou modlitbou. Koruny stromů, střecha kostela nebo venkovská usedlost představují ztišené útočiště odolávající tlakům totalitního režimu. Svým režijním debutem Stonys předznamenal svoji kinematografickou liturgii všednosti.

Audrius Stonys (1966) jako jediný litevský režisér vyhrál Cenu Evropské filmové akademie, jež ocenila jeho *Zemi slepých* (1992, MFDF Ji.hlava 2001). O deset let později reprezentoval Litvu v soutěži o Oscary svým snímkem *Ramin* (2011, MFDF Ji.hlava 2011).

Rodná vesnice, Estonsko, 1969, rež. Peeter Tooming, Peep Puks / česká premiéra

Prosluněné obrazy kolchozníků při sklizni se mísí s komentářem oslavujícím kolektivizaci a modernizaci venkova. Přesto se do ideologicky podbarveného snímku dostávají silně lyrické tóny mizejícího světa, stáří a samoty. Staří vesničané a polozbořená stavení symbolizují mizející vesnice, zakořeněnost a lásku k půdě.

Estonský režisér Peep Puks (1940), který spolurežiroval snímek Domáci vesnice s Peeterem Toomingem (1939 – 1997), natočil pro estonskou televizi od roku 1971 desítky dokumentů, mísících realismus s lyrismem.

Tallinnská mozaika, Estonsko, 1967, rež. Andrei Dobrovolski / česká premiéra

Městská symfonie skládá obrazovou koláž estonského hlavního města. S důrazem na rytmus dává do pohybu proud kompozic zobrazujících městská zákoutí a stavby. Soustředí se však především na lidský element jako nositele akce a vitality a zachycuje dobu politického tání, bezstarostné zábavy a radosti ze života.

Režisér a fotograf ruského původu Andrei Dobrovolsky (1936) v rámci fotografické skupiny Stodom, kterou založil Peeter Tooming, experimentuje s fotografickým filmem.

REALITY TV

Reality TV otevírá oči diváků novými televizními formáty a v nejširším světovém záběru představuje aktuální podoby zkřížených žánrů, jako jsou dokudrama, docusoap, reality show nebo mockument.

Dovolená v éře páry, ČR, 2018, rež. Zora Cejnková

Unikátní dokureality zavede diváky do doby průmyslové revoluce, kdy nic nebylo zadarmo, kapitalismus byl v začátcích a ve společnosti panovala velká sociální nerovnost. V jedinečném experimentu Zory Cejnkové jsou tři skupiny lidí odříznuty od výtvarných moderní civilizace a začne hon za penězi u továrníka Kohoutka.

Tvůrčí skupina Lenky Polákové v ČT se zaměřuje především na televizní formáty. Mezi nejvýznamnější patří *Dovolená v Protektorátu*, dokumentární série *Život se smrtí* (2012) nebo *Na dovolenou ve dvou – dítě v ceně* (2015).

Pandemie, Velká Británie, 2018, rež. Danielle Peck

Hannah Fry se svým týmem podnikla masivní experiment, v němž využila mobilní aplikaci k simulování epidemie na území Velké Británie. Simulace může zpřesnit předpověď šíření nemoci a lépe organizovat pomoc.

Antony Fraser, Belinda Cherringtonová a jejich tým 360Production produkují populárně naučné i odborné vzdělávací pořady. Spolupracují s nezávislými filmaři s cílem vytvořit vizuálně i narativně strhující díla.

Transformation Street, Velká Británie, 2018, rež. Sally Benton

Soukromá klinika na Wimpole street v Londýně, kde tým lékařů pomáhá lidem stát se tím, kým se cítili celý život být. Tři díly sledují tři osoby v procesu změny pohlaví, zakončené operací. V průběhu jednoho roku nám umožňují pohled na svoji proměnu, problémy, se kterými se potýkají, a také na reakce svých blízkých.

Firma Renegade Pictures sdružuje zapálené filmaře. Bez ohledu na žánr či médium se zaměřuje na aktuální témata a nové nápady. Vyrábí jak televizní formáty, tak celovečerní dokumenty pro kinodistribuci.

Utajený šéf, ČR, 2018, rež. Petr Kocián

Ředitelé a vysoce postavení manažeři významných českých firem proniknou v přestrojení mezi své zaměstnance a pracují na nejnižších pozicích, aby zjistili, co mohou dělat lépe. Po týdnu se vrátí ke své skutečné identitě a vyvodí z experimentu důsledky. Mezinárodně úspěšný formát v českém provedení.

Nova vznikla v roce 1994 jako první česká komerční televizní stanice. Kromě tvorby vlastních seriálů, zpravodajství a dokumentů produkuje i licenční reality show, například Česko hledá SuperStar, Výměna manželek či Big Brother.

Vlogglebox, Velká Británie, 2017, rež. Tania Alexander

Gogglebox ukazuje televizní diváky v jejich domovech, jak reagují na televizní události. Vlogglebox je nový formát pro mladší publikum. Účastníci ve věku 16 – 24 let komentují virální obsah internetových platforem. Nový formát ukazuje přesun zábavy z televize na internet a z obývacího pokoje kamkoliv, kde je smartphone.

Mottem sdružení dvaceti osmi společností All3Media je inkluze a diverzita. Tvorba pokrývá formáty od televizních dramát po zábavní reality TV. Programy jsou distribuovány na mnoha platformách a stanicích.

Výběr tajného agenta: Druhá světová válka, Velká Británie, 2018, rež. Garfield Carrott, Jules Endersby

Čtrnáct vojáků prochází výcvikem, který absolvovali tajní agenti v roce 1940. Kromě autentického výcviku jsou použité i skutečné historické mise a reálie. Takto je nekonvenční reality show ještě víc svázaná s faktickou historií.

Společnost Wall to Wall Media produkuje od roku 1987 fikční seriály, série i nonfikční pořady pro televizní stanice jako BBC, ITV, HBO a další. Jejich seriály nesou různá ocenění, včetně ceny BAFTA.

DOC ALLIANCE SELECTION

Doc Alliance Selection Award je cena udělovaná nezávislou platformou **Doc Alliance**, sdružující 7 evropských dokumentárních festivalů: **CPH:DOX**, **Docs Against Gravity FF**, **Doclisboa**, **DOK Leipzig**, **FIDMarseille**, **MFDF Ji.hlava** a **Visions du Réel**. Spolu s online dokumentárním kinem **DAFilms.cz** představuje cena klíčový projekt tohoto sdružení.

Jížanská krása, Francie, 2017, rež. Nicola Peduzzi / východoevropská premiéra

Citlivý portrét šestadvacetileté Taelor nabízí sondu do mentality americké vyšší třídy za vlády Donalda Trumpa. Absurdní majetkové spory a dysfunkční rodinné vztahy s příměsí alkoholismu, závislosti na drogách a lásky ke zbraním zrcadlí realitu současného amerického jihu s dávkou kruté upřímnosti.

Francouzský herec a dokumentarista Nicolas Peduzzi je tvůrcem krátkometrážních snímků *Mikado* (2014) a *Death on the Basketball Court* (2015). Za film *Jížanská krása* byl oceněn na festivalu v Marseille.

Okamžité sny, Nizozemí, 2017, rež. Willem Baptist / středoevropská premiéra

Filmová esej o obsesi uchovávání vizuální paměti pomocí polaroidu funguje jako historický exkurz, technický manuál i filozofická kontemplace. Za doprovodu hypnotického soundtracku odhaluje snímek kouzla instantní fotografie v podmanivě nostalgické estetice doby, jež neznala digitální fotoaparáty.

Nizozemský režisér Willem Baptist (1979) se věnuje tvorbě dokumentárních i fikčních filmů. Za svou práci byl mnohokrát oceněn, včetně San Francisco IFF, kde uspěl se svým snímkem *I'm Never Afraid!* (2010).

Srbenka, Chorvatsko, 2018, rež. Nebojša Slijepčević / středoevropská premiéra

Pomocí rozhovorů a záběrů z divadelních zkoušek film reflektuje vznik divadelní inscenace chorvatského režiséra Olivera Frljiće o zavraždění dvanáctileté dívky za války v Jugoslávii. Co se může zdát jako historie, je pro chorvatské Srby každodenní realita plná nenávisti a strachu.

Chorvatský režisér Nebojša Slijepčević (1973) vystudoval filmovou režii na záhřebské univerzitě. Je tvůrcem mezinárodně oceňovaných dokumentů i autorských filmů. Za film *Srbenka* získal cenu v Cannes.

FAMU UVÁDÍ

FAMU uvádí výběr nejpozoruhodnějších dokumentárních filmů, které v uplynulém roce vznikly na různých katedrách akademie.

inscenacEno.1948, ČR, 2018, rež. David Daenemark / světová premiéra

Snímek o inscenaci divadelního představení po 70 letech od událostí roku 1948, stejně jako o reálné inscenaci, kterou celý komunistický puč byl. Loutky zdánlivě bez loutkáře, loutky hýbající se o své vlastní vůli, takovými byli komunističtí soudruzi a přesně takové je doslova představuje i tento film.

David Daenemark (1994) v současnosti studuje obor animované tvorby na pražské FAMU. Zasažen rodinným odkazem loutkářství a řezbařiny zařezává dláto do citlivého materiálu filmové suroviny.

Padesát let poté, ČR, 2018, rež. Ekaterina Bessonova / světová premiéra

Aktuální snímek vytvořený k výročí okupace Varšavskou smlouvou nabízí zdařilé propojení D animace a reálných archivních záběrů. Hlavním hrdinou filmu je ruský voják, který vzpomíná na invazi a dospívá k paradoxním závěrům, jak jinak by mohl vypadat jeho život.

Ekaterina Bessonova pochází z ruského města Joškar-Ola. V současné době je studentkou animované tvorby na pražské FAMU, kde se zabývá především D animací. Veřejnost zaujala již v prvním ročníku na výstavě City City.

Šumavský kůrovec, ČR, Francie, 2018, rež. Dimitri Martin Genaudeau / východoevropská premiéra

Dokument s výraznými prvky animace nás zavede na českou stranu Šumavy, kde se již na začátku nového tisíciletí uchytil brook kůrovec. Snímek se zabývá nejen politickou situací, která kolem této katastrofy nastala, ale především ekologickou stránkou věci - vztahem člověka a přírody.

Dimitri Martin Genaudeau (1994) vystudoval Sorbonnu, kde absolvoval obory historie a filozofie. Nyní je studentem pražské FAMU International a zaměřuje se na dokumentární tvorbu.

Vyrazit ven, ČR, 2018, rež. Lumír Košař / světová premiéra

Film o mladém muži, jenž poznává sám sebe skrze transsexualitu. Zatímco je většinu dnů Víťou, někdy se z něho stává Aurélie. Nabízí se tak jedinečný pohled do jeho fyzické i mentální přeměny, které se účastní i fotografka Libuše. Snímek je složen z jejích fotografií a rozhovorů mezi oběma protagonisty.

Lumír Košař (1990) navštěvoval divadelní vědu na FF UK a v současnosti studuje na katedře dokumentární tvorby na FAMU. K jeho dalším počínům patří *Návštěva* (2013) a *Televizní oslava* (2013), jež byla uvedena na Ji.hlavě.

DOKUMENT ČT

Archa světla a stínů, ČR, 2017, rež. Jan Svatoš

V pátek se seznámili, v neděli měli svatbu. Před hněvem rodičů museli utéct z domova, a tak se na líbánky vydali raději k lidožroutům. Ti je připravili o iluze, o kameru a málem i o život. Tam, kde by se jiní vzdali, nasadili američtí filmaři Martin a Osa Johnsonovi život, aby odvyprávěli svědectví o mizející divočině. Jejich příběh je autentickým otiskem doby, kdy samotné filmování v Africe bylo nebezpečnější než šelmy a malárie. Jejich práce fascinovala širokou veřejnost, ale i osobnosti jako Ernesta Hemingwaye, Charlieho Chaplina nebo britskou královskou rodinu. Naše doba na ně ale zapomněla...

Bratři za hrob, ČR, 2015, rež. Martin Jazairi

Jejich rodiče přijeli do ČSSR v srpnu 1986 s okupačními vojsky. Dnes se „milovické děti“ ocitají na opačných stranách fronty v rusko-ukrajinském konfliktu. Tito „bratři“ předurčení k „přátelství na věčné časy“ po sobě dnes střílejí. Jak vnímají naši zemi a současné Rusko děti někdejších důstojníků z Milovic?

Češi zachraňují: Antilopy v Senegalu, ČR, 2017. rež. Zdeněk Suchý

Antilopa Derbyho západní – největší antilopa světa žijící v senegalské savaně – je na pokraji vyhynutí. Její počty se pohybují kolem posledních dvou stovek kusů. Tým inženýrky Karolíny Brandlové dokázal něco nevídaného: v rezervaci Bandia, pár kilometrů od hlavního města, rozmnožil díky pečlivě řízenému chovu, za pomoci senegalských ochránců přírody a provozovatelů tamního safari, tuto antilopu z pouhých šesti zvířat na stádo čítající několik desítek jedinců. Druhý díl dokumentárního cyklu s průvodcem Danem Bártou o ohrožených druzích zvířat z různých částí planety.

Češi zachraňují: Mořské želvy na Borneu, ČR, 2017, rež. Zdeněk Suchý

První díl dokumentárního cyklu s průvodcem Danem Bártou o ohrožených druzích zvířat z různých částí planety a jejich přátelích, českých přírodovědcích, kteří se mnohdy tisíce kilometrů od domova zabývají jejich záchranou. Úvodní část série je věnována práci mladé biologky Hany Svobodové, která na několika ostrovech Bornea ochraňuje mořské želvy. Přestože tady existují i jiné chovné stanice, její hluboké znalosti života želv umožňují pomáhat mnohem efektivněji, přesněji.

Druhá republika, ČR, 2017, rež. Aleš Koudela

Druhá republika měla relativně krátký život. Těch několik měsíců ale bylo jedním z nejdramatičtějších a nejzásadnějších období naší historie vůbec. V Mnichově se v roce 1938 zhroutily všechny ideály a hodnoty, na kterých stálo Československo. Česká společnost přestala věřit v demokracii, začala obdivovat autoritářské fašistické vlády, z obsazeného pohraničí do vnitrozemí prchaly statisíce uprchlíků, které ale nikdo nechtěl přijímat, začala se uplatňovat tisková cenzura, v Čechách se probudil agresivní antisemitismus. A k tomu tlak nacistického Německa, Polska, Maďarska a separatistické snahy Slovenska.

Infiltrace: Obchod se zdravím, ČR, 2017, rež. Šárka Maixnerová

Česká televize natočila po patnácti letech pokračování úspěšného cyklu Infiltrace. Tentokrát se autoři zaměřili na psychosomatickou léčbu po česku. Řada pacientů je nespokojená se zdravotnickou péčí, s nedostatkem empatie a času mnoha lékařů. Spousta z nich se pak rozhodne pro „alternativní“ léčbu. Pokud ale „alternativní“ léčbu provozují lékaři a psychologové, jsou pak svými akademickými tituly odpovědní v nelékařských zařízeních stejně jako ti v ordinacích a nemocnicích? Dokument odhaluje skandální léčebné praktiky jednoho pražského zařízení, které se podařilo natočit v průběhu jednoho roku skrytou kamerou.

King Skate, ČR, 2018, rež. Šimon Šafránek

Přilepit se k betonu. Svištět prostorem. Mít to všechno v pohybu. Skateboard! V šedi ČSSR 40. a 50. let něco úplně jiného, úplně nového. Láska na první pohled. Nekonečné mejdan. Adrenalin. Kultovní postavy českého a světového skateboardingu v přibězích zlámaných kostí, nezlomných přátelství a divoké jízdy za svobodou uprostřed komunismu.

Klackovitý architekt Martin Rajniš, ČR, 2016, rež. Roman Vávra

Dokument o architektu Martinu Rajnišovi, „enfant terrible“ české architektury, který se odmítá smířovat se současným stavem nejen ve svém oboru, ale i ve společnosti jako celku. Je „zlobivým dítětem“ stejně jako francouzský architekt L'Enfant, který ve službách Thomase Jeffersona navrhoval město Washington. Spolupráce s ním byla tak vyčerpávající, že se jeho jméno pro takovouto „zlobivce“ užívá podnes. V současnosti však už toto označení často vnímáme spíš jako poklonu něčí originalitě, odvaze a upřímnosti. Snímek zachycuje jeho inspirativní postoje i proces tvorby – jak v ateliéru v Praze, tak i na chalupě na Maxově v Jizerských horách.

Lidové milice, ČR, 2017, rež. Jan Rousek

Film se zabývá jednou z doposud opomíjených kapitol našich novodobých dějin. Takzvaná „ozbrojená pěst dělnické třídy“ vznikla na popud Komunistické strany Československa z jednotek závodních stráží a pod vedením Ústřední rady odborů působila již od května roku 1945. Po nástupu komunistů k moci v roce 1948 na základě rozkazů KSČ postupně Lidové milice zasahovaly při tzv. ochraně hranic nebo proti studentům, sedlákům, církvi nebo demonstracím v souvislosti s měnovou reformou. Jejich nasazení při protirežimních shromážděních v roce 1969 si vyžádalo oběti na lidských životech. Brutálně si počínaly také při pražských demonstracích v letech 1988 a 1989.

Narozena 1918, ČR, 2018, rež. Eva Tomanová

Paní Vlasta Šrůtková zažila vzestupy a pády nejen své, ale i své země. Na svůj věk je mimořádně vitální, žije na pražské Kampě, místě stvořeném k zamyšlení nad českou historií, identitou, národem. Její osud je mimořádně silný příběh, v němž jsou zlomové okamžiky našeho státu zároveň zlomovými okamžiky jejího života.

Nedej se: Každé kolo má dvě duše, ČR, 2018, rež. Martin Hofman

Charitativní projekt Kola pro Afriku funguje v České republice od roku 2012. Jeho posláním je umožnit africkým dětem cestu ke vzdělání. Je založen na principech dárcovství, dobrovolnictví, spolupráce a vlastní iniciativy lidí. Zajímavým paradoxem je, že se na něm podílejí také lidé z okraje společnosti (vězni, bezdomovci), kteří tak dostávají „druhou šanci“, a projekt samotný tím získává, kromě humanitárního rozměru, také rozměr ekologický v podobě tzv. ekologie duše. To vše odkrývá dokument na pozadí cesty konkrétního kola darovaného českou holčičkou její gambijské vrstevnici.

Nedej se: Naděje pro Arhuaky, ČR, 2018, rež. Iva Tereza Grosskopfová

Arhuakové jsou indiánským kmenem, který odolával nepřízni osudu více než čtyři sta let, ale dnes kvůli vyspělé technice důlních společností, aroganci politické moci a stále více se rozmáhajícímu turismu je jejich existence ohrožena. Jejich domy jsou srovnávány se zemí obřimi bagry. Během července 2017 bylo z domovů vyhnáno na sto osmdesát rodin, které nyní žijí v parku města Puerto Bello ve špatných podmínkách. Jejich posvátná místa jsou vypalována. V České republice proto vznikla organizace, která se snaží pomoci indiánům tohoto kmene výkupem původních indiánských pozemků, na něž se posléze mají indiáni navrátit...

Nedej se: V zajetí lesů, ČR, 2018, rež. Tomáš Netočný

Současná kůrovcová kalamita ohromných rozměrů to ukazuje jasně: smrkové mono-kultury v krajině jsou problém. Přesto je lidé znovu vysazují i tam, kde lesy vůbec být nemají. Nelegální vysazování lesa je trend, který lidé zabývající se ochranou přírody a krajiny sledují několik posledních let. Majitelé půdy v kategorii luk a pastvin ji v rozporu se zákonem zalesňují především smrkovými porosty. Vytlačují tak z krajiny ohrožené druhy rostlin a živočichů, mění tradiční ráz krajiny a ničí její přitažlivost pro návštěvníky.

Nedej se: Vše kolem mne jako já žije, cítí, ČR, 2017, rež. Karel Čtveráček

Malíř, dřevorytec, sazeč, tiskař, spisovatel a básník Josef Váchal patřil mezi nejosobitější umělce 20. století. Zanechal po sobě rozsáhlé dílo, v němž pozoruhodné místo zaujímá monumentální autorská kniha, jakýsi novodobý kodex věnovaný Váchalově veliké lásce – Šumavě. Josef Váchal, bytostný tulák a poutník, vydal v knize Šumava: umírající a romantická trvalé svědectví o prastaré tváři Šumavy, o její neopakovatelné mizející kráse.

Neptun, ČR, 2017, rež. Adéla Babanová

Černobílý snímek kombinuje hrané i původní záběry z operace Neptun, jednoho z prvních pokusů československé Státní bezpečnosti o mediální mystifikaci, kdy reportéři narazí na dně jezera na tajné dokumenty z dob nacistického Německa. Zdůrazňuje ovšem souboj skeptické novinářky s důstojníkem policie a marnou snahu odhalit státem podporovanou dezinformaci.

(Polo)ostrov Krym, ČR, 2018, rež. Jaroslav Kratochvíl

Dokumentární film na aktuální politické téma přináší unikátní záběry ze života na tomto anektovaném území, kam mají cizí televizní štáby i novináři zakázaný přístup. Snímek je mozaikou portrétů několika žen a mužů, do jejichž obyčejných životů zasáhla politická krize mezi Ukrajinou a Ruskem. Stejně jako se díky mezinárodnímu tlaku a sankcím z poloostrova Krym stal de facto odříznutý ostrov, tak i odpůrci či příznivci ruské anexe, složitě hledající svou identitu, jsou svým způsobem osamělými (polo)ostrovky v moři rozdělené společnosti.

Poslední naděje Věry Bílé, ČR, 2017, rež. Roman Santúr, David Vondráček

Věra Bílá patřila k největším celebritám české hudební scény. Se skupinou Kale podnikla řadu velkých turné po Evropě, USA a Japonsku. V roce 2006 kapelu opouští, od té doby veřejně nevystupuje. Vášně k hracím automatům ji přivádí do dluhové pasti. V roce 2013 umírá její jediný (adoptivní) syn, krátce poté i manžel. Vánoce 2016 tráví v malém pokojíčku úplně sama. Dárky nedostává žádné. Vzpomíná na babičku, která byla v Osvětimi, a na pády i křivdy posledních let. Přesto se dívá dopředu. Věří v nový projekt, novou energii, v naději...

Rodina Aloise Rašína, ČR, 2018, rež. Jiří Svoboda

Alois a Ladislav Rašínovi, kteří za své vlastenecké úsilí zaplatili životy, se uznání od svého národa nedočkali. Jejich jména byla po roce 1948 vymazána z paměti. Tyto zapomenuté osudy nyní připomene historické dokudrama, jímž nás provede pravnučka Aloise Rašína Karolína Breitenmoser.

Švéd v žigulíku, ČR, 2017, rež. Petr Horký

Kdysi největší a nejlepší automobilka v bývalém Sovětském svazu, dnes finanční katastrofa. Ostřílený švédský manažer, který má znovu přinést zlaté časy. Setkávají se ve městě Toljatti, hluboko v srdci Ruska. Každý se svou představou o budoucnosti, ze které nechce ustoupit. Švéd v žigulíku je příběh o velkých plánech a ještě větší absurditě.

Ten okamžik: Spolužáci mezi tanky, ČR, 2018, rež. Zdeněk Tyc

Před padesáti lety zažili okupaci Československa, teď se vracejí do okamžiku, v němž je zachytil fotoaparát. Věra Křesadlová s malými syny narychlo emigrovala za Milošem Formanem do Paříže a Petr Semerád byl svědkem střelby do lidí u pražského rozhlasu. Dokumentární cyklus k padesátiletému výročí srpnové invaze vznikl podle populárního izraelského formátu Capturing the Moment, který se dočkal adaptací už v osmi zemích světa.

V Mosulu, ČR, 2018, rež. Jana Andert

Šoková terapie reportáží z válečné fronty. Dokumentaristka Jana Andert strávila osm měsíců s elitní jednotkou irácké armády v prvních liniích bitvy o Mosul, od roku 2014 do června 2017 okupovaný bojovníky Islámského státu. Nebojácné svědectví o městu v ruinách, které jedna z největších katastrof dnešní doby obrala o duši.

Z lásky nenávist 2: Domácí násilí na mužích, ČR, 2018, rež. Romuald Štěpán Rob

Po úspěšném dokumentárním filmu, který zaznamenal zpovědi pětice týraných žen, přichází Česká televize s dokumentem, který se věnuje dalšímu fenoménu domácího násilí. Příběhy čtyř mužů dokazují, že i když jsou metody násilí obdobné, postavení obětí je zcela odlišné. Násilí na mužích je totiž obecně spíše zpochybňováno a partnerky mají v roli manipulativních agresorek výhodnější postavení, neboť mužům, kteří jsou vnímáni jako zástupci silnějšího pohlaví, se obecně nevěří. Jde vůbec o první větší dokument zabývající se tímto společensky tabuizovaným tématem.

MY STREET FILMS

Vidiš, Praha, ČR, 2018, rež. Barbora Šimková / světová premiéra

Osobní dokument o (ne)možnosti bydlení v centru Prahy. Autorka a její pětiletý syn dostali výpověď z magistrátem vlastněného jednopokojového bytu, jenž téměř třicet let obýval její děda. Film ilustruje dopady masového turismu a bytové politiky magistrátu na život obyvatel hlavního města.

Barbora Šimková (1989) je absolventkou ateliéru Digitální média FUD UJEP. Nyní studuje v ateliéru Intermédia na FaVU VUT v Brně. Ve své tvorbě reflektuje sociální a politická témata.

Pár slov k neposlušnosti, ČR, 2018, rež. Tereza Langrová, Míša Weingartová / světová premiéra

V českém prostředí, kde demokracie je na ústupu a vládne populistické hnutí, se zdá být klimatická změna v pozadí. Ekologické hnutí Limity jsme my na ni upozorňuje metodou občanské neposlušnosti, při které účastníci vědomě porušují zákon. Neposlušnost, tradičně nesoucí negativní význam, je cestou k emancipaci a změně.

Tereza Langrová (1994) a Míša Weingartová (1990) si téma Klimakempu a občanské neposlušnosti vybraly především ze zvědavosti, ale v průběhu natáčení se z nich kromě filmařek staly také aktivistky.

Dům bez domu, dům bez Boha, ČR, 2018, rež. Kateřina Tisová, Sára Englišová / světová premiéra

Pár kroků od hlavního nádraží se pod magistrálou nachází sociální centrum Naděje pro lidi bez domova. Už pětadvacátým rokem se tam každý týden koná bohoslužba pod vedením kazatele Petra Ševčíka. Ten se označuje za misionáře, jehož Bůh seslal, aby šířil víru mezi lidmi, na něž společnost pohlíží se směsí soucitu a opovržení.

Sára Englišová (1998) a Kateřina Tisová (1998) jsou studentky politologie na Univerzitě Karlově. Spoluzaložily projekt „Poezie ve městě žije“, v němž na Instagramu uveřejňují úryvky z básní vyfocené v Praze.

Diorama, Ukrajina, 2018, rež. Zoya Laktionová / světová premiéra

Melancholický snímek vypráví příběh opuštěné ukrajinské pláže, jež je v současné době podmínována a kvůli výbušninám ukrytým pod vodou smrtelně nebezpečná pro všechny příchozí. Obrazy postapokalypticky působící krajiny doplňuje voiceover s osobními vzpomínkami místních obyvatel i názory odborníků.

Zoya Laktionova (1984) je ukrajinská režisérka a fotografka žijící a tvořící v Kyjevě. Se svým debutovým snímkem Diorama (2018) vyhrála soutěž MyStreetFilms na Mezinárodním festivalu filmu a urbanismu „86“.

Ji.HLAVA OffSCREEN

INSPIRAČNÍ FÓRUM

Inspirační fórum je diskuzní platforma. Staví na důležitosti fyzického setkávání a sdílení společného prostoru jako nenahraditelné zkušenosti v éře instantní elektronické komunikace. V šesti dnech fórum otevře šest témat, která se v soudobé společnosti rezonují. Vystoupí inspirativní zahraniční i čeští myslitelé a myslitelky, vědci a vědkyně, reformátoři a reformátorky a další významné postavy veřejného života. V debatách, diskuzích a přednáškách se budeme zabývat novými fenomény, promýšlet podstatné souvislosti, vést dialog a společně přímo iniciovat nová témata pro dokumentární filmy, novinářské a literární texty či další umělecká díla. Fórum propojuje obory lidské činnosti, vědní obory a specializace v zájmu multidisciplinarity, bez níž nelze složité problémy dnešního světa pochopit.

VÍRA A NÁBOŽENSTVÍ VE TŘETÍM MILÉNIU

Čtvrtek, 25. října 2018

Navzdory prognózám teorie sekularizace počty věřících ve světě rostou. Je to projev potřeby hledat a nalézat společnou řeč na srozumitelném a sdíleném půdorysu náboženské symboliky? Víra ve třetím tisíciletí jako reflexe témat moderní společnosti, proměn vzorců soužití, vzájemného pohybu tříd a kultur. A nové projevy boha v digitálních technologiích.

Proč věřím v Boha a co jsem s ním zažil

17:30–19:00, rozhovor

Beseda se známým knězem o jeho knihách („Stopařem na této zemi“ nebo „Exotem na této zemi“), o jeho cestě za Bohem, o lidech z disentu i z okraje společnosti, o emigraci i o současné situaci v Česku.

Ladislav Heryán

Český kněz, pedagog, překladatel a spisovatel. Během vysokoškolských studií na VUT v Brně v 80. letech tajně studoval teologii a stal se salesiánem. V roce 1987 emigroval do Itálie, kde vystudoval filozofii a teologii. Po sametové revoluci se vrátil do vlasti a v roce 1994 byl vysvěcen na kněze. Od 90. let vyučuje biblistiku, řečtinu a hebrejštinu na vyšších odborných a vysokých školách.

Moderuje: Petr Vizina

BUDOUCNOST ŽURNALISTIKY

Pátek, 26. října 2018

Stejně jako nepřišel slibovaný konec dějin, nepřijde ani konec žurnalistiky. Éra jaké novinářiny se ale otevírá s rozvojem digitálních technologií, umělé inteligence a propojením se sociálními sítěmi a jak v

ní médiím rozumět? Budou nám stačit tradiční kategorie pravdy, objektivitu, vyváženosti, důvěryhodnosti, ověřování zdrojů a profesionality i profesní etiky v novém miléniu?

Vnitřní svět Michala Hvoreckého

10:00–11:00

Má blízko k žurnalistice a psaní je pro něj způsob vnímání a chápání světa. Poputujeme vnitřní krajinou v deseti textech, které jej inspirují.

Michal Hvorecký

Slovenský spisovatel. Debutoval v roce 1998 titulem *Silný pocit čistoty*. Následovalo deset dalších knih, sbírek povídek a románů. Podle jeho novely vznikl film *Wilsonov*. Jeho zatím poslední titul *Troll* vyšel v českém překladu letos. Překládá z němčiny. Pracuje v Goethe Institutu.

John Tusa a hosté o žurnalistice

12:00–14:00, úvodní řeč a rozhovor mezi hosty

Britský historik, novinář a bývalý ředitel BBC World Service českého původu sir John Tusa se narodil jako Jan Tůša, v roce 1939 jeho rodina odešla do Velké Británie. Tusa pracoval v nejrůznějších pozicích BBC, v 80. letech byl hlavním moderátorem zpravodajsko-publicistického pořadu BBC Newsnight, poté ředitelem zahraničního vysílání BBC World Service. Dnes lituje zrušení polské-ho, maďarského a českého vysílání BBC. „Tehdy převládá názor, že jsou to svobodné země, mají nezávislá média a BBC už nepotřebují. Bylo to krátkozraké. Podívejte, kam jsme se dostali.“ Po úvodní řeči Johna Tusy s ním povedou rozhovor o budoucnosti žurnalistiky, novinářské odpovědnosti a nezávislosti médií, ale i o vlivu médií na Brexit publicista a šéfredaktor Britských listů Jan Čulík a reportér, zahraniční zpravodaj a šéfredaktor Aktuálně.cz Josef Pazderka.

John Tusa

Česko-britský novinář a historik. V roce 1939 emigroval do Velké Británie. Od 60. let pracoval v BBC, mezi lety 1986 až 1993 působil jako šéf zahraničního vysílání BBC World Service. Byl také výkonným ředitelem uměleckého centra Barbican v Londýně. V roce 2003 byl královnou Alžbětou uveden do šlechtického stavu.

Jan Čulík

Český novinář a spisovatel. V 80. a 90. letech pracoval prostřednictvím vlastní produkční společnosti pro britskou celostátní televizi Channel Four. Působil také jako komentátor a reportér pro české vysílání BBC, rozhlasovou stanicí Svobodná Evropa a Český rozhlas. Od roku 1996 rediguje internetový kulturně-politický deník *Britské listy*. Na University of Glasgow ve Skotsku vyučuje o české literatuře, historii a filmu.

Josef Pazderka

Český novinář a reportér, dlouholetý zahraniční zpravodaj České televize (v letech 2006 až 2010 v Rusku a v letech 2012 až 2016 v Polsku). Od listopadu 2016 byl zástupcem šéfredaktora webu *Aktuálně.cz*, od dubna 2018 je jeho šéfredaktorem.

Moderuje: Ivo Bystřičan

Nezávislý producent, filmař a lektor. Soustředí se na dokumentární filmy se společenskými a historickými tématy, jako dramaturg dokumentárních filmů spolupracuje s Českou televizí a v různých platformách vede filmové workshopy a lekce. Kromě autorských filmů natočil desítky televizních

dokumentárních filmů, mnohé mimo Evropu. V současné době se soustředí na možnosti mezinárodních dokumentárních koprodukcí.

Co nás čeká v médiích?

14:30 – 16:00, panelová diskuze

Současná žurnalistika se utká s novými výzvami: konkurencí bezplatných dezinformačních webů a fake news, poklesem předplatitelů tištěných novin, vstupem politicky angažovaných vlastníků do vydavatelských domů, nedostatečnými prostředky pro investigativní žurnalistiku či tlakem konzumentů na rychlost a zkratkovitost. Jaké má nástroje pro přežití svého étosu? O budoucnosti žurnalistiky budou diskutovat novináři Robert Čásenský, Tomáš Etzler a Ján Simkanič, novinářka Apolena Rychlíková a výzkumník Václav Štětka.

Robert Čásenský

Český novinář a komentátor, šéfredaktor a majitel reportážně-investigativního magazínu Reportér. V letech 2006–2013 byl šéfredaktorem deníku Mladá fronta DNES, v roce 2013 odešel z mediální skupiny MAFRA poté, co ji koupila společnost Agrofert Andreje Babiše. V roce 2009 patřil mezi hlavní iniciátory novinářských protestů proti tzv. náhubkovému zákonu.

Tomáš Etzler

Český novinář. Jako reportér CNN a České televize pracoval ve více než šedesáti zemích. Připravoval zpravodajství z válek v Afghánistánu, Iráku a z jiných konfliktů. Sedm let působil v Číně a Asii. Jeho práce se objevila také v BBC, ITN, Channel 4 nebo českém tisku. V roce 2007 získal cenu Emmy.

Apolena Rychlíková

Česká dokumentaristka a novinářka. Věnuje se sociálně kritickému dokumentu. Za snímek Hájek na zámku, Petr v podzámčí (2011) získala Cenu Karla Vachka Anime. Její dokument o fenoménu levné práce Hranice práce (2017) získal na 21. Mezinárodním festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava cenu Česká radost za nejlepší český dokument a cenu filmové kritiky v kategorii Mimo kino. Držitelka Novinářské ceny 2017 Nadace OSF v kategorii „Nejlepší komentář“.

Ján Simkanič

Český novinář a vydavatel, který v současné době rozjíždí nezávislý Nový deník. Do roku 2018 vedl dvanáct let vydavatelství Internet Info, které stojí za weby jako Lupa.cz, Měšec.cz, Podnikatel.cz, pořádá anketu Křišťálová Lupa – Cena českého internetu. Připravil sborník vzpomínek Mé dětství v socialismu, sestavil knihy České nesvědomy, Přelud svobody a Mediální revoluce.

Václav Štětka

Výzkumný pracovník a vedoucí výzkumné skupiny PolCoRe na Institutu sociologických studií FSV UK. Mezi jeho odborné zájmy patří politická komunikace a její proměny pod vlivem nových médií, transformace mediálních systémů a problematika globalizace a mediálního vlastnictví.

Moderuje: Jan Motal

Český filozof, dramaturg a režisér. Zaměřuje se na problematiku filozofie dialogu, o níž publikoval knihu Dialog uměním (2016). Je aktivní i jako publicista a komentátor, letos vyšel výbor jeho textů Průhledné zrcadlo. Natočil několik dokumentárních filmů. Na Masarykově univerzitě vyučuje etiku médií, učí i na Divadelní fakultě JAMU.

Dokumentární dialog s Davidem D Omni

16:30 – 18.00, rozhovor

O svobodě a poezii, domovu, Kubě, životě a exilu.

Hudební tvorba Davida D Omního je nezávislá na režimu a úzce spjatá s havanským „jižákem“, panelovým sídlištěm Alamar postaveným sovětskými inženýry pro „nového člověka“ (hombre nuevo). David D Omni tvoří samostatně i v rámci multižánrového projektu Omni-Zonafranca. Poté, co s ostatními členy tohoto uskupení odešel za svobodou do Miami, rozhodl se pro návrat na Kubu, kde přes všechny překážky, zákazy a omezení nadále káže o meditaci a životě v pravdě. David sám sebe označuje za experimentálního básníka, free hopera, konceptualistu, který se pohybuje daleko od specifických hudebních standardů.

David D Omni

Kubánský hudebník. Stojí za interdisciplinárním hudebním projektem Omni-Zonafranca. Jeho hudba je na rozhraní art rocku, new age, experimentální hudby nebo world music. Inspiruje se i městskými žánry, jako je hip hop, reggae nebo elektronická hudba.

Moderuje: Marek Hovorka

Ředitel Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava. Festival založil v roce 1997. V letech 1998–2005 studoval katedru dokumentární tvorby pražské FAMU. Je spoluzakladatelem sítě evropských dokumentárních festivalů Doc Alliance, filmového trhu East Silver, online platformy pro distribuci dokumentárních filmů DAFilms.

Moderuje: Filip Remunda

Český režisér, kameraman a producent. Vystudoval katedru dokumentární tvorby na FAMU. Je spoluzakladatelem Institutu dokumentárního filmu, který pomáhá prosazení českého filmu v zahraničí. Do širšího povědomí veřejnosti se vryl spolu s Vítem Klusákem kontroverzní filmovou reality show o fiktivním hypermarketu Český sen. Je držitelem Ceny Pavla Kouteckého za film Pulec, králík a Duch svatý.

Kopou současná česká média ve společnosti příkopy, nebo je zasypávají?

18:30–20:00, panelová diskuze

V říjnu si připomínáme 100 let od vzniku samostatného Československa. Mnozí lidé se ptají, co ze společných ideálů republiky nám vlastně zbylo. Najdeme v současné silně polarizované české společnosti ještě nějaký malý základ, který nás spojuje? Dokážeme se o něm bez emocí a útoků bavit? Pomáhají současná média v Česku takové debatě, nebo ji spíše vyostřují? Beseda s hosty online deníku Aktuálně.cz, jednoho z mediálních partnerů MFDF. Ve spolupráci s Aktuálně.cz

Martin Fendrych

Český novinář, spisovatel a bývalý politik. Byl redaktorem týdeníku Respekt, kde krátce zastával i funkci šéfredaktora. Působí jako komentátor Aktuálně.cz a deníku Insider. Po roce 1989 byl mluvčím federální-ho ministra vnitra Jána Langoše či náměstkem ministra vnitra Jana Rumla.

Josef Pazderka

Český novinář a reportér, dlouholetý zahraniční zpravodaj České televize (v letech 2006 až 2010 v Rusku a v letech 2012 až 2016 v Polsku). Od listopadu 2016 byl zástupcem šéfredaktora webu Aktuálně.cz, od dubna 2018 je jeho šéfredaktorem.

Kateřina Šafařiková

Česká novinářka. Působila v redakci Respektu, nejprve jako redaktorka zahraniční rubriky a poté ekonomiky, kterou i vedla. Pět let působila jako zpravodajka Lidových novin v Bruselu. Trvale se věnuje zahraniční po-litice ČR, Evropě a tématům se společenským rozměrem. Zahraniční novinářskou obcí byla zvolena jedním z deseti nejlepších zpravodajů v Bruselu v období 2004 až 2009. Od října 2012 pracuje v České televizi v sekci Nová média. V roce 2017 obdržela Cenu Karla Havlíčka Borovského.

Saša Uhlová

Česká novinářka. Vystudovala romistiku, po studiích se živila terénním výzkumem v sociálně vyloučených lokalitách. Čtyři roky učila na Romské střední škole sociální v Kolíně, od té doby pracuje jako novinářka (Deník Referendum, Romano Vodi, Alarm). V roce 2017 zmapovala pracovní podmínky nekvalifikovaných a nízkopříjmových skupin obyvatel. V rámci projektu vydala reportáže v internetovém deníku Alarm a vy-stupovala i v dokumentu Apoleny Rychlíkové Hranice práce.

Moderuje: Petr Vizina

Český novinář a hudebník. Absolvent Katolické teologické fakulty UK. V současnosti je vedoucím kulturní redakce zpravodajství České televize. V minulosti svými články přispíval do Lidových novin, Hospodářských novin, Respektu či Reflexu. Dříve působil jako bubeník v kapelách Otcovy děti, Traband a Šarközi.

VZDĚLÁVÁNÍ A ŠKOLA ZÍTRKA

Sobota 27. října

Není školou budoucnosti nakonec ta, která se zruší? Školství se chce vyrovnat se strnulostí frontální výuky a vévodí mu termíny jako kompetence, měkké dovednosti, kreativita, projektová výuka, spolupráce, práce s informacemi. Škola minulosti je pryč. Bude mít však škola budoucnosti ještě něco společného se vzdělaností? A k čemu, jak a komu by vlastně měla sloužit?

Vnitřní svět Magdalény Platzové

10:00 – 11:00

„Když nepíšu, rozpadá se mi svět“, říká Magdaléna Platzová. Vydejme se na ranní procházku s deseti autory a autorkami, kteří a které jí inspirují.

Magdaléna Platzová

Česká spisovatelka a novinářka. Je autorkou románů Návrat přítelkyně (2004) a Aaronův skok (2006), povídkových sbírek Sůl, ovce a kamení (2003), Recyklovaný muž (2008) a dětské knížky Toník a jeskyně snů (2010). V roce 2013 vydala knihu Anarchista a v roce 2018 zatím nejnovější román Druhá strana ticha. Působí také jako redaktorka v Literárních novinách a Respektu.

Emiliana Rodríguez Morales a hosté o vzdělávání

12:00–14:00, úvodní řeč a rozhovor mezi hosty

Emiliana Rodríguez Morales více než 14 let zkoumá techniky duševního výcviku a zasazuje se o reformu školství. V Mexiku spoluzaložila projekt AtentaMente, který učí děti vědomému přístupu k životu. Mexiko dlouhodobě čelí sociálním a politickým problémům způsobeným drogovými kartely a násilím. AtentaMente v boji proti těmto problémům zavádí do mexických škol nový typ občanské výchovy. Nejedná se však o klasické společenskovední znalosti, mediální nebo finanční gramotnost. Děti se učí sociálním a emočním dovednostem, samostatnosti, autonomii, empatii a spolupráci, umění

rozhodovat se a za svá rozhodnutí nést zodpovědnost. V projektu už bylo vyškoleny přes 300 000 učitelů a prošlo jím přibližně 30 milionů žáků a studentů. Ti by měli umět odolat lákadlům, ať už v podobě drogového kartelu, úvěru nebo fake news, díky vědomému rozhodování. Po úvodní řeči Emiliany Rodríguez Morales s ní budou o žácích a učitelích, jejich potřebách, o tom, jak dosáhnout změny ve školství či jaké dopady může mít taková změna na společnost, hovořit Dagmar Goldmannová, která propojuje projekty ze světa mezinárodních firem a filantropie, a rektor Masarykovy univerzity Mikuláš Bek.

Emiliana Rodríguez Morales

Mexická spoluzakladatelka organizace AtentaMente, která se zaměřuje na vzdělávací programy pro dospělé a děti. Získala magisterský titul na prestižní Harvardově univerzitě. Odborně se zabývá především kognitivní funkcí mozku. Je členkou výzkumného týmu Research Schools International.

Dagmar Goldmannová

Řídí aktivity Nadačního fondu Via Clarita, v rámci svých pracovních zkušeností propojuje projekty ze světa mezinárodních firem a filantropie. Věnovala se oblasti HR, společenské odpovědnosti, humanitárním a rozvojovým projektům v Africe a Asii a dlouhodobě i tématu dobrovolnictví a globálního vzdělávání.

Mikuláš Bek

Český muzikolog. Zaměřuje se na hudební sociologii, dějiny novější hudby 19. a 20. století a metody hudební analýzy. Je spoluautorem projektu Český hudební slovník osob a institucí. Od roku 2011 je rektorem Masarykovy univerzity v Brně a místopředsedou České konference rektorů pro oblast vzdělávání.

Moderuje: Tomáš Feřtek

Český publicista, novinář a spisovatel. Věnuje se ekologii, vzdělávání a tematice venkova. Pracoval pro týdeník Reflex. S Českou televizí spolupracoval při přípravě série Případy 1. oddělení. Věnuje se propagaci vzdělávání v obecně prospěšné společnosti EDUin.

Co nás čeká ve školství a vzdělávání?

14:30 – 16:00, panelová diskuze

Školství a vzdělávací systém průmyslové éry přestávají vyhovovat povaze nových forem modernity. Neodpovídá jim frontální výuka s pasivní rolí žáků, brzký tlak na výkon, způsoby klasifikace. Jak reformovat školství, aby podporovalo tvořivost a zájem o svět? Jaké máme k dispozici zahraniční vzory, neotřelá řešení, použitelné modely a nástroje pro stvoření školy budoucnosti? Diskutovat budou pedagog Vlado Burjan, reformátorka Lenka Mikletičová, bývalá předsedkyně České středoškolské unie Lenka Štěpánová a česká profesorka a odbornice na vzdělávání Eliška Walterová.

Vladimír Burjan

Slovenský pedagog. Absolvent MFF UK. V listopadu 1989 spoluzaložil Učitel'ské fórum a po sametové revoluci působil na ministerstvu školství. V současnosti vede firmu EXAM testing, kterou založil roku 1994, a je šéfredaktorem časopisu Dobrá škola. Každoročně organizuje konferenci Cesty k dobré škole. Znepokojují ho dnešní školské systémy, které podle něj musejí projít výraznou reformací.

Lenka Mikletičová

Věnuje se vzdělávání, kultuře, sportu, managementu, produkci, realizaci projektů, veřejně prospěšným aktivitám. Podílí se na organizaci vzdělávacích kurzů pro odbornou i neobdobnou veřejnost a na každoroční konferenci „Jihlava mluví o vzdělávání“. Skoro 14 let pracovala v odpadovém odvětví, kde byly jejími hlavními tématy kvalita, udržitelnost a environmentální osvěta.

Lenka Štěpánová

Členka České středoškolské unie. Usilovala o zapojení středoškolských studentů do diskuze o školství a právech studentů. Vedla několik studentských kampaní za zohlednění studentských hodnocení výuky a za zvýšení veřejných výdajů do školství. Tato snaha vyústila v příslib dodatečných 30 miliard korun ze státního rozpočtu pro rok 2019. V současné době pracuje pro Teach Live, kde se zaměřuje na změnu vzdělávacího systému skrze lepší přípravu učitelů a poradců pro vzdělání.

Eliška Walterová

Česká profesorka, odbornice na vzdělávání. Zaměřuje se na srovnávací, vysokoškolskou a školní pedagogiku, vzdělávací politiku a metodologii pedagogického výzkumu. Působila jako ředitelka Ústavu výzkumu a rozvoje školství Pedagogické fakulty UK v Praze.

Moderuje: Bob Kartous

Bob Kartous je vedoucím komunikace a analytikem think tanku EDUin. O vzdělávání publikuje v českých médiích a také například v knize 2036 Tomáš Sedláček a hosté: Jak budeme žít za 20 let. Je autorem konceptu Auditů vzdělávacího systému v ČR. Pomáhal rozjíždět vzdělávací start-up Education Republic, v roce 2015 se podílel na obsahu a realizaci Fóra 2000. Působí jako editor Britských listů.

Dokumentární dialog s Tadatoshi Akibou

16:30 – 18:00, rozhovor

O míru a matematice, odpovědnosti a změnách, čistém ovzduší i čisté duši

Tadatoshi Akiba, muž mnoha profesí a aktivit, mimo jiné tvůrce transparentní městské i státní správy, ochránce životního prostředí, dlouholetý starosta Hirošimy a bojovník proti jaderným zbraním. Jako starosta Hirošimy se zasazoval o vyčištění řek a ekologickou likvidaci odpadů. Obyvatelé tak dnes mohou v řekách plavat, třídí odpady do osmi kategorií a Hirošima produkuje výrazně méně odpadů než srovnatelně velká japonská města. Hirošima navíc patří mezi města s nejvíce rozvinutou místní samosprávou v Japonsku. Akiba se také výrazně angažoval v oblasti mezinárodního obchodu a míru. S využitím své široké sítě zahraničních kontaktů a znalosti angličtiny se setkával s lídry světové politiky a obchodu a posílil hospodářskou a kulturní interakci Hirošimy se světem. V komunitě zasazující se o jaderné odzbrojení se Akiba stal světově uznávaným odborníkem.

Tadatoshi Akiba

Japonský matematik a politik. V letech 1999 až 2011 byl starostou města Hirošima. Devět let působil také v japonském Národním kongresu. Je spolupředsedou Hiroshima Council Against Atomic & Hydrogen Bombs a dlouhodobě se zabývá problematikou míru a jaderných zbraní. Za svou činnost získal ocenění Ramon Magsaysay Award (také známé jako asijská Nobelova cena) a medaili Otto Hahn Peace Medal in Gold od United Nations Association of Germany v Berlíně.

Moderuje: Marek Hovorka

Ředitel Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava. Festival založil v roce 1997. V letech 1998–2005 studoval katedru dokumentární tvorby pražské FAMU. Je spoluzakladatelem sítě evropských dokumentárních festivalů Doc Alliance, filmového trhu East Silver, online platformy pro distribuci dokumentárních filmů DAFilms.

Moderuje: Filip Remunda

Český režisér, kameraman a producent. Vystudoval katedru dokumentární tvorby na FAMU. Je spoluzakladatelem Institutu dokumentárního filmu, který pomáhá prosazení českého filmu v zahraničí. Do širšího povědomí veřejnosti se vryl spolu s Vitem Klusákem kontroverzní filmovou reality show o fiktivním hypermarketu Český sen. Je držitelem Ceny Pavla Kouteckého za film Pulec, králík a Duch svatý.

Laskavci

18:30 – 20:00, prezentace a rozhovor s hosty

Je vědecky podloženo, že laskavost prodlužuje život. Činí nás šťastnějšími a vytváří kvalitnější mezilidské vztahy. Je dobrá pro naše zdraví a hlavně je nakažlivá. Nadace Karla Janečka se proto od roku 2017 rozhodla vyhledávat a oceňovat příběhy obyčejných lidí, kteří dělají neobyčejné věci pro své okolí. Celkem už ocenili 24 inspirativních osobností. V rámci festivalu se můžete seznámit s Olgou Štrejbarovou, zakladatelkou projektu Ježíškova vnoučata, Liborem Hořením a jeho DobroKávou či s oceněnou Michaelou Mikulenkovou, která pořádá benefiční akci Životní příběhy známých i neznámých. Dominika Trčková vám představí, jak funguje projekt #laskavec.

Libor Hořením

Český podnikatel. Část svého zisku investuje do zlepšení prostředí kolem sebe. Založil projekt DobroKáva, stánek s kávou umístěný na brněnském Zelném trhu, kde lidé neplatí penězi, ale dobrými skutky. A za tento počín získal ocenění #laskavec. Pojízdna kavárna inspirovala v loňském roce více než 12 000 lidí.

Michaela Mikulenková

V rámci maturitního projektu uspořádala benefiční akci Životní příběhy známých i neznámých, na kterou pozvala lidi s handicapem, aby se podělili o své nelehké osudy. Na tomto projektu pracuje již čtvrtým rokem ve svém volném čase a bez nároku na honorář.

Olga Štrejbarová

Zakladatelka facebookové skupiny Ježíškova vnoučata. Za velmi krátkou dobu nasbírala mnoho členů, kteří se rozhodli přidat k tomuto projektu. Senioři si tak díky této skupině mohli přát téměř cokoliv – knížky, předplatné oblíbeného časopisu, dobroty, návštěvu muzea, rotoped nebo jízdu na harleyi.

Dominika Trčková

Koordinátorka projektů #laskavec, #jsemLaskavec a PR manažerka Nadace Karla Janečka. Dříve působila jako PR manažerka gastronomické události Prague Food Festival a také spolupracovala na zimním internetovém Grand Restaurant Festivalu.

Moderuje: Petr Vizina

Český novinář a hudebník. Absolvent Katolické teologické fakulty UK. V současnosti je vedoucím kulturní redakce zpravodajství České televize. V minulosti svými články přispíval do Lidových novin,

Hospodářských novin, Respektu či Reflexu. Dříve působil jako bubeník v kapelách Otcovy děti, Traband a Šarközi.

KRIZE LEVICE

Neděle, 28. října 2018

V řeči manažerů krize znamená příležitost. Ta je přitom v případě politické levice v nedohlednu. Sociální demokracie vládne už jen v několika posledních státech EU a její tradiční témata na rozdíl od populistických konkurentů nerezonují. Najde se ještě někdo, koho by levice dokázala oslovit? Společné hledání ideí, vizí, témat, hodnot a východisek, které by levici umožnily přežít příští dekádu.

Vnitřní svět Pavla Sterce

10:00 – 11:00

Nechme se unést všemi smysly do světa umění Pavla Sterce a seznámme se s deseti umělci, uměleckými směry nebo díly, které ho inspirují a dělají podle něj lepší svět.

Pavel Sterec

Český umělec. Vede Ateliér intermédií na FaVU v Brně. Ve své práci se formou videa, instalace a performance věnuje především sociálním, politickým a environmentálním tématům, která charakterizují i jeho pedagogickou, kurátorskou a životní praxi. Na projektech často spolupracuje v interdisciplinárních a anti-expertních kolektivech, je spoluzakladatelem kolektivu pro ukončování úzké specializace.

Robert Misik a hosté o krizi levice

12:00 -14:00, úvodní řeč a rozhovor mezi hosty

Rakouský novinář a spisovatel Robert Misik se již po desetiletí zabývá sociální demokracií v Evropě. Ve sborníku Velký regres publikoval mezi patnácti dalšími mysliteli stať Odvaha k činu, ve které s ostatními autory pátrá po příčinách a souvislostech znepokojivého stavu současné společnosti. Hledá cesty z deziluze a prozření z historického optimismu, kdy se dlouhou dobu zdálo, že ideály liberální demokracie již definitivně zapustily kořeny a jejich šíření v čím dál větší části světa už nic nezastaví. Hlavní příčinu neúspěchu levice vidí Misik v tom, že je často příliš městská, elitářská a zapomíná na pracující třídu, kterou vnímá v zastaralých sociálních kategoriích, které se však v éře tekuté modernity rozpustily. Po úvodní řeči Roberta Misika s ním budou o levici, důvodech a výzvách po-klesu její politické síly, nejistotě současného světa a de-stabilizaci společnosti hovořit politik Karel Schwarzenberg a spisovatelka a feministka Alena Wagnerová.

Robert Misik

Rakouský spisovatel, novinář a kurátor výstav. Píše pro vídeňský týdeník Falter, jako sloupkař působí v berlínském listu Die Tageszeitung. Na rakouském serveru derStandard má svůj videoblog FS Misik, v němž se vyjadřuje k dění v politice. Jeho poslední knihou je Liebe in Zeiten des Kapitalismus (2018). Je držitelem několika ocenění za literaturu a publicistiku.

Karel Schwarzenberg

Český politik. Jako předseda Mezinárodního helsinského výboru pro lidská práva se v 80. letech zasazoval o dodržování lidských práv v Evropě. Na podzim roku 1989 byl jmenován kancléřem prezidenta republiky. Byl ministrem zahraničí ČR a prvním místopředsedou vlády. Kandidoval na prezidenta České republiky v historicky první přímé volbě konané roku 2013.

Alena Wagnerová

Česko-německá spisovatelka a publicistka. Od roku 1969 žije střídavě v Saarbrückenu a Praze. Dlouhodobě se zabývá životem publicistky Mileny Jesenské, vydala její životopis Milena Jesenská (1994). Je autorkou knihy Hrdinové naděje (2008), v níž publikovala rozhovory s odsunutými sudetskými Němci. Působila v představenstvu Nadace Heinricha Bölla, je členkou Mezinárodního PEN klubu.

Moderuje: Anna Pospěch Durnová

Česká politoložka a novinářka. Ve Vídni získala doktorát z politologie, v Brně pak doktorát v oboru komparatistiky. Studovala také na Sorbonně v Paříži. V současnosti působí na Vídeňské univerzitě, od roku 2008 také píše jako zahraniční zpravodajka pro česká média.

Co nás čeká na levici?

14:30 – 16:00, panelová diskuze

Poválečné evropské státy se vyznačovaly státem řízenou redistribucí a solidaritou napříč sociálními skupinami. Vznikl silný sociální stát, který ve třetím tisíciletí koroduje. Levice se potýká se svou legitimitou a ve volbách zažívá propad. Jakým způsobem může levice znovu oslovit veřejnost? Jak najít své voliče při postupném zániku tradičních dělnických skupin? O krizi levice budou diskutovat kunsthistorička Milena Bartlová, britský politický komentátor Neal Lawson, sociolog Daniel Prokop a expremiér Vladimír Špidla.

Milena Bartlová

Česká historička umění a publicistka. Zabývá se hlavně středověkým uměním, o němž mimo jiné napsala publikaci Pravda zvítězila: výtvarné umění a husitství 1398–1490 (2015). Věnuje se také současnému umění, teorii a metodologii dějin umění či otázce identit a historické paměti.

Neal Lawson

Britský politický komentátor. Předsedá levicovému labouristickému think tanku Compass. Je členem poradního orgánu spolku We own it!, který se snaží zastavit privatizování veřejných služeb ve Velké Británii. Na pozici editora působí v levicovém magazínu Renewal. Sociolog Zygmunt Bauman Lawsona označil za „jednoho z nejbystřejších a nejdůvtipnějších mozků britské politické scény“.

Daniel Prokop

Český novinář, sociolog a mediální analytik. V současné době je ředitelem výzkumu společnosti Median. Coby novinář působil v redakci iDNES.cz. Absolvent bakalářského oboru Sociologie a magisterského oboru Mediální studia na Fakultě sociálních věd UK.

Vladimír Špidla

Český politik. V letech 2002 až 2004 byl premiérem České republiky a také předsedou ČSSD. Od roku 2004 byl šest let evropským komisařem pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti. Od října 2011 působí jako ředitel sociálnědemokratického think tanku Masarykova demokratická akademie.

Moderuje: Kateřina Smejkalová

Česká politoložka. Věnuje se tematicce spjaté s digitalizací práce, genderovou problematikou a také sociologií technologického vývoje. Komentuje společenské i politické dění v Německu. Pracuje jako vědecká pracovnice u českého zastoupení německého think tanku Friedrich-Ebert-Stiftung a působí také jako publicistka.

Dokumentární dialog s Alexandrem Rodionovem

16:30 – 18:00, rozhovor

O divadle, síle slova i síle státního aparátu

Aleksandr Rodionov a jeho tvorba jsou neodmyslitelně spjata s ruským dokumentárním divadlem TEATR.DOC, které založili jeho rodiče a které v poslední době čelí tlaku státní moci, mj. právě i kvůli hrám, které reagují na současné dění v Rusku a neváhají ho kritizovat. Rodionovovo psaní je založeno na technikách dokumentárního divadla, shromažďuje dialog o reálném životě a přizpůsobuje jej dramatickým účelům. Jeho styl je ovlivněn technikou dokumentárního dramatu Verbatim, opírající se o reálné dialogy, začleňující slova skutečných lidí do hry, jako například ve hře vytvořené z rozhovorů s rostoucí populací migrantů v Moskvě Válka Moldavců o kartonovou krabici.

Aleksandr Rodionov

Ruský dramatik, scenárista a spisovatel. Absolvoval Literární institut Maxima Gorkého, spolupracoval s festivalem mladé dramatiky Ljubimovka a dokumentárním divadlem TEATR.DOC. Patří k představitelům tzv. nové-ho dramatu. Je autorem dokumentárních her i filmových scénářů. Film Borise Chlebnikova Svobodná volba podle jeho scénáře zvítězil na benátském festivalu v roce 2006 a krátký film Všichni umřou, jen já ne podle jeho scénáře zvítězil v roce 2008 na filmovém festivalu v Cannes.

Moderuje: Marek Hovorka

Ředitel Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava. Festival založil v roce 1997. V letech 1998–2005 studoval katedru dokumentární tvorby pražské FAMU. Je spoluzakladatelem sítě evropských dokumentárních festivalů Doc Alliance, filmového trhu East Silver, online platformy pro distribuci dokumentárních filmů DAFilms.

Moderuje: Filip Remunda

Český režisér, kameraman a producent. Vystudoval katedru dokumentární tvorby na FAMU. Je spoluzakladatelem Institutu dokumentárního filmu, který pomáhá prosazení českého filmu v zahraničí. Do širšího povědomí veřejnosti se vryl spolu s Vitem Klusákem kontroverzní filmovou reality show o fiktivním hypermarketu Český sen. Je držitelem Ceny Pavla Kouteckého za film Pulec, králík a Duch svatý.

Nová republika: Vybudují mladí Češi lepší zemi?

18:30 – 20:00, panelová diskuze

Sto let nezávislosti už máme za sebou. Co ale pro naši zemi chystá zítřek? A jak by chtěli budovat stát mladí Češi? Redaktor Radia Wave Dalibor Zíta bude s nejvýraznějšími osobnostmi nejmladších českých generací debatovat o současných problémech Česka, evropanství a národní identitě, ale hlavně o jejich představách o budoucnosti země.

Jan Lukačevič

Český vědec. Působí v kosmickém výzkumu a spolupracuje jak s americkou NASA, tak Evropskou kosmickou agenturou. V současnosti na oddělení kosmické fyziky ÚFA AVČR konstruuje zařízení detekující elektrické výboje na Marsu pro misi ExoMars 2020. Za svůj výzkum již získal prestižní ocenění British Interplanetary Society Award a byl vybrán e Financial Times a Google do New Europe 100: seznamu 100 Středoevropanů s největším vlivem na naši budoucnost.

Johanna Nejedlová

Česká novinářka a aktivistka. Jedna ze zakladatelek spolku Konsent, který se věnuje prevenci sexuálního násilí. Je členkou výkonného výboru České ženské lobby a Observatory on Violence against Women při Evropské ženské lobby. Dlouhodobě se věnuje prosazování ženských práv. Přispívá texty do online deníku Alarm.

Filip Sedlák

Český kněz. Působí jako pomocný duchovní ve vinohradském Husově sboru Církve československé husitské. V teologii se zabývá převážně otázkami náboženské svobody a vztahu náboženství a násilí. V současnosti se zaměřuje na pojetí duchovenské služby a výchovu ke kněžství.

Moderuje: Dalibor „Dála“ Zíta

Český novinář a hudebník. V Českém rozhlasu začínal v legendárním Rádiu Česko, pohrobku české redakce britské stanice BBC, postupně prošel několika redakcemi a nyní připravuje pořady a příspěvky pro Radio Wave a Český rozhlas Plus a kromě toho spravuje sociální síť stanice Český rozhlas Jazz. Sám hraje východo-evropskou lidovou hudbu a autorské neofolkové písně.

Chudé Česko

20:30 – 22:00, panelová diskuze

Česká republika stále bohatne. Problémem ale je, že velké množství lidí to nepociťuje. Příčina je jasná – dluhy, exekuce, malá šance na oddlužení. Velký projekt Aktuálně.cz a HN „Chudé Česko“ nedávno zmapoval obří rozměry exekučních pastí i dalších problémů, které řeší každý desátý obyvatel ČR. Kudy z toho ven? Mají tito lidé ještě šanci? Jak silně tato armáda milionu frustrovaných lidí ovlivňuje společenské dění v zemi? Odpovědi nabídne veřejná debata s autory projektu Chudé Česko Martinem Bibenem, Nikitou Poljakovem, fotografem Jakubem Plíhalem a novinářkou Sašou Uhlovou.

Ve spolupráci s Aktuálně.cz.

Martin Biben

Český novinář. Reportér Aktuálně.cz a Hospodářských novin. Zabývá se mimo jiné tematikou sociálně vy-loučených lokalit. Píše reportáže, příběhy s tematikou lidských práv, kriminální story i texty na téma doprava, armáda, životní prostředí. Téměř dvacet let působil v MF DNES, ve vydavatelství Economia je dva roky.

Jakub Plíhal

Český fotoreportér. Pro zpravodajský server Aktuálně.cz fotí od roku 2014. Za sérii snímků ze severního Iráku získal ocenění v soutěži Czech Press Photo. V letošním roce fotograficky zpracoval projekt Chudé Česko.

Nikita Poljakov

Český novinář. Zástupce šéfredaktora Hospodářských novin. Akademické znalosti v oboru několik let prohluboval na londýnských univerzitách, naposledy na London School of Economics and Political Science. Dlouhodobě se věnuje průmyslovému sektoru, energetice, finančním skupinám a private equity fondům. Ve vydavatelství Economia pracuje více než šest let.

Saša Uhlová

Česká novinářka. Vystudovala romistiku, po studiích se živila terénním výzkumem v sociálně vyloučených lokalitách. Čtyři roky učila na Romské střední škole sociální v Kolíně, od té doby pracuje jako novinářka (Deník Referendum, Romano Vodi, Alarm). V roce 2017 zmapovala pracovní podmínky nekvalifikovaných a nízkopříjmových skupin obyvatel. V rámci projektu vydala reportáže v internetovém deníku Alarm a vystupovala i v dokumentu Apoleny Rychlíkové Hranice práce.

Moderuje: Josef Pazderka

Český novinář a reportér, dlouholetý zahraniční zpravodaj České televize (v letech 2006 až 2010 v Rusku a v letech 2012 až 2016 v Polsku). Od listopadu 2016 byl zástupcem šéfredaktora webu Aktuálně.cz, od dubna 2018 je jeho šéfredaktorem.

STŘEDNÍ EVROPA MEZI DVĚMA SVĚTY

Pondělí 29. října

Zda střed patří víc na Západ či na Východ, je těžko řešitelná otázka, která si nemůže vystačit s konstruktem, že Západ představuje liberální demokracii a Východ autoritativní režimy. Může ale střed sloužit jako spojnice odlišných kulturních tradic a historie? Můžeme být mostem mezi složitými světy Východu a Západu? Nové perspektivy a příležitosti, jež s sebou nese role Středoevropanů v měnící se Evropě.

Vnitřní svět Andrzeje Jagodzińskiego

10:00 – 11:00

Vypravme se na cestu vnitřním světem Andrzeje Jagodzińskiego, který představí deset textů a literárních děl, které jej inspirují v životě i tvorbě.

Andrzej Jagodziński

Polský publicista, bohemista a překladatel. Přeložil desítky autorů (Václav Havel, Josef Škvorecký, Milan Kundera). Před rokem 1989 patřil k polské opozici, působil jako zprostředkovatel mezi Chartou 77 a polským disentem, byl činný v polském samizdatu. V letech 1989 až 1996 byl redaktorem deníku Gazeta Wyborcza, byl i jeho dopisovatelem v Praze. Za svou práci obdržel polská a česká státní i literární vyznamenání.

Jacques Rupnik a hosté o střední Evropě

12:00 – 14:00. úvodní řeč a rozhovor mezi hosty

Francouz Jacques Rupnik má k České republice silnou vazbu nejen jako novinář a politolog specializující se na středoevropské teritorium. Syn francouzské matky a slovinského otce žil do svých patnácti let v Praze a hovoří česky. V září tohoto roku vyšla v češtině jeho kniha Střední Evropa je jako pták s očima vzadu, v níž nahlíží českou minulost a přítomnost ve středoevropském i evropském kontextu. Rupnik vystudoval Sorbonnu a Harvard, působil jako odborník na východní Evropu v BBC World Service, poradce Václava Havla či profesor na Institutu politických studií v Paříži. Po úvodní řeči Jacquese Rupnika s ním povedou rozhovor o současné střední Evropě, nových interpretacích jejích historických kořenů a souvislostí, křížovatkách, na nichž se ocitá, její turbulentní politice, rozdělených a rozdělovaných společnostech, ale i o Francii historik a pedagog Jiří Hanuš a filmový režisér Robert Sedláček.

Jacques Rupnik

Francouzský politolog a historik, který se zabývá střední a východní Evropou. Je profesorem na belgické College of Europe v Bruggách a ředitelem výzkumu na Fondation des Sciences Politiques v Paříži. V letech 1977 až 1982 byl redaktorem BBC World Service v Londýně, v letech 1990 až 1992 pracoval jako poradce prezidenta Václava Havla.

Jiří Hanuš

Český historik. Zabývá se dějinami 19. století, dějinami historiografie a dějinami křesťanství. Působí v Historickém ústavu a také v Centru pro studium demokracie a kultury. V roce 2010 byl jmenován profesorem. Učí na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně.

Robert Sedláček

Český režisér a scenárista dokumentárních i hraných filmů. Debutoval celovečerním filmem Pravidla lži (2006), za jehož scénář získal Českého lva. Pro Českou televizi natočil podle scénáře spisovatele Pavla Kosatíka seriál České století o dějinných událostech mezi lety 1918 až 1992.

Moderuje: Petr Fischer

Český novinář. Za novinářskou činnost byl oceněn Cenou Rudolfa Medka (2010) a Cenou Ferdinanda Peroutky (2012). Byl hlavním komentátorem Lidových novin, působil v české redakci BBC, tři roky vedl kulturní rubriku Hospodářských novin a stejně dlouho i kulturní rubriku ČT. V České televizi měl také pořad Konfrontace Petra Fischera.

Co nás čeká ve střední Evropě?

14:30 – 16:00, panelová diskuze

Historicky složitý geopolitický prostor střední Evropy se začal opět intenzivně zabývat sám sebou pod vlivem výrazných politických změn a sociálních i politických konfliktů napříč svými společnostmi. Nejednoznačný vývoj jednotlivé země spojuje. Jak vnímat a budovat svou pozici v Evropě a ve světě? O tom, jaký má střeoevropský prostor potenciál a jak jej využít a kam se jazýček vah vychýlí, budou diskutovat socioložka Olga Gyáršáfová, kurátorka a pravnučka T. G. Masaryka Charlotte Kotíková, politolog Szilárd István Pap, lite-rární historik Martin C. Putna a žurnalistka a kritička Agata Pyzik.

Olga Gyáršáfová

Slovenská socioložka a politoložka. Od roku 2016 je ředitelkou Ústavu Európskych štúdií a medzinárodných vzťahov. Věnuje se právům menšin, politické kultuře i analýzám populismu a pravicového extremismu.

Charlotta Kotíková

Česká teoretička výtvarného umění, která od roku 1970 žije v USA. V současnosti působí jako nezávislá kurátorka, v letech 1983–2007 pracovala v Brooklynském muzeu v New Yorku. Byla také předsedkyní Společnosti Jindřicha Chalupického. Je pravnučkou T. G. Masaryka.

Szilárd István Pap

Maďarský novinář, antropolog a politolog. Doktorského titulu dosáhl na Střeoevropské univerzitě v Budapešti, kde studoval sociologii a sociální antropologii. Spoluzaložil nezávislý maďarský zpravodajský server Mérce, který se soustředí hlavně na sociální spravedlnost, nerovnost a diskriminaci. Sám píše především o nacionalismu a národní identitě ve střední a východní Evropě.

Martin C. Putna

Český literární historik a kritik. Vystudoval klasickou filologii, slavistiku a teologii, přednáší na UK v Praze. Vedl Knihovnu Václava Havla. Zabývá se především vztahem kultury a náboženství. Vydal tři svazky České katolické literatury (1998–2017), tři svazky Obrazů z kulturních dějin – Amerika, Rusko a Střední Evropa (2010–2018) či Duchovní portrét Václava Havla v rámu české kultury (2011).

Agata Pyzik

Polská novinářka a kulturní teoretička. Píše o kultuře, umění a politice. Je autorkou knihy Poor but Sexy, ve které se zabývá pohledem Západu na Východoevropany. Publikuje v polském a britském tisku.

Moderuje: Martin Ehl

Český novinář a politolog. Od roku 2001 pracuje v Hospodářských novinách, dvanáct let byl vedoucím zahraniční rubriky, nyní je hlavní analytik HN. V českých médiích pracuje od roku 1992. Je autor knih Globalizace: Pro a proti a Třetí dekáda: O životě, politice a lidech mezi Bruselem a Gazpromem.

Dokumentární dialog s Adamem Michnikiem

16:30 – 18:00, rozhovor

O demokracii, Polsku, společnosti i politice a populismu

Spoluvytvářel dějiny Polska a s ním i střední Evropy. Jeden z lídrů Solidarity a polské demokratické opozice před rokem 1989, poradce polského prezidenta Lecha Wałęsy, který se účastnil polského kulatého stolu, u něhož v roce 1989 probíhaly první diskuze komunistické moci s opozicí.

Adam Michnik

Polský novinář, historik a spisovatel. V současné době je šéfredaktorem polského deníku Gazeta Wyborcza. V roce 1976 spoluzaložil Výbor na obranu dělníků (KOR). V 80. letech byl jednou z předních postav Solidarity. Kvůli výstupům proti komunistickému režimu strávil v polských věznicích celkem šest let. V letech 1989 až 1991 působil jako poslanec.

Moderuje: Marek Hovorka

Ředitel Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava. Festival založil v roce 1997. V letech 1998–2005 studoval katedru dokumentární tvorby pražské FAMU. Je spoluzakladatelem sítě evropských dokumentárních festivalů Doc Alliance, filmového trhu East Silver, online platformy pro distribuci doku-mentárních filmů DAFilms.

Moderuje: Filip Remunda

Český režisér, kameraman a producent. Vystudoval katedru dokumentární tvorby na FAMU. Je spoluzakladatelem Institutu dokumentárního filmu, který pomáhá prosazení českého filmu v zahraničí. Do širšího povědomí veřejnosti se vryl spolu s Vítem Klusákem kontroverzní filmovou reality show o fiktivním hypermarketu Český sen. Je držitelem Ceny Pavla Kouteckého za film Pulec, králík a Duch svatý.

Neziskovky: Zachránci demokracie?

18:30–19:45, prezentace a debata

Proč jsme svědky současného nástupu populistických hnutí napříč západním světem? Hrají v tomto znepokojivém vývoji roli politicky aktivní neziskové organizace? Prezentace a debata se pokusí

zmapovat situaci a význam politicky aktivních neziskovek (nejen) ve střední Evropě. Ve spolupráci s pražskou kanceláří Heinrich Böll Stiftung.

Petr Lebeda

Český politický analytik a sociální podnikatel. Zakladatel a ředitel neziskového think tanku Glopolis, který se snaží zlepšovat politickou kulturu v ČR a podporovat hledání nových cest ke zlepšení ekonomické situace a životního prostředí.

Moderuje: Ivo Bystřičan

Nezávislý producent, filmař a lektor. Soustředí se na dokumentární filmy se společenskými a historickými tématy, jako dramaturg dokumentárních filmů spolupracuje s Českou televizí a v různých platformách vede filmové workshopy a lekce. Kromě autorských filmů natočil desítky televizních dokumentárních filmů, mnohé mimo Evropu. V současné době se soustředí na možnosti mezinárodních dokumentárních koprodukcí.

UMĚLÁ INTELIGENCE A PROMĚNA LIDSTVÍ

Úterý, 30. října

Software komentuje fotbal, samořiditelné auto navazuje oční kontakt s chodci na přechodu, nerozpoznaný konverzační robot baví osamělé lidi. Které domény budou v budoucnosti náležet člověku? Blíží se nové třídní rozdělení společnosti na vývojáře a údržbáře chytrých robotů? Dělicí linie mezi lidskou a umělou inteligencí, vzájemné průniky a proměna statusu člověka ve světě umělé inteligence.

Vnitřní svět Federica Díaze

10:00–11:00

Prozkoumejme vnitřní svět Federica Diaze a poznejme deset uměleckých děl, která jsou jeho životní inspirací.

Federico Díaz

Umělec česko-argentinského původu. Proslul svou ikonickou zlatou kapkou LacrimAu, která byla představena na EXPO v Šanghaji v roce 2010. Sedm let působil jako vedoucí Ateliéru supermédií na UMPRUM, přednášel na Kolumbijské univerzitě a spolupracoval s Univerzitou v Cambridgi.

Aleksandra Przegalinska a hosté o umělé inteligenci

12:00 – 14:00, úvodní řeč a rozhovor mezi hosty

Umělá inteligence je podle Aleksandry Przegalinské považována za hrozbu z pohodlnosti. Je pohodlné svádět lidskou hloupost, neštěstí nebo třeba osamělost na umělou inteligenci. Tyto myšlenky pouze idealizují svět před dobou nových technologií. „Jako kdybychom dřív byli moudří a nádherní. Postoj, podle kterého je technologie, a zejména umělá inteligence, zlo, a co víc, funguje proti lidskosti, je stále populárnějším hlasem, který nemá nic společného s tím, na čem vědci pracují.“ Po úvodní řeči Aleksandry Przegalinské s ní budou o umělé inteligenci hovořit režisérka a scenáristka Viera Čakányová a vědec Ivan M. Havel.

Aleksandra Przegalinska

Polská vědkyně. Získala doktorát ve filozofii umělé inteligence na Varšavské univerzitě. Zajímá se o vývoj nových technologií, umělé inteligence a jejich vliv na lidský život. Působí na bostonském Massachusetts Institute of Technology.

Ivan M. Havel

Český vědec. Působí v Centru pro teoretická studia při UK a AV ČR, kde se zabývá kybernetikou, umělou inteligencí, robotikou, kognitivními vědami a filozofickými otázkami, které s těmito obory souvisejí. Je také šéfredaktorem časopisu Vesmír.

Viera Čákanyová

Slovenská režisérka a scenáristka. Za své školní filmy byla oceněna na mezinárodních filmových festivalech (Nyon, Kassel a Krakov). Bakalářský film Alda (2009) získal ocenění za nejlepší debut na Visions du Réel, dokument Olda (2011) byl zařazen do Doc Alliance Selection. Její tvorba je specifická prolínáním dokumentu a hraného filmu a výrazným filmovým jazykem.

Moderuje: Petr Koubský

Český novinář, publicista, informatik a pedagog. Pracoval v Československé akademii věd, byl programovým ředitelem společnosti Internet Info. Od roku 2001 vyučuje na Vysoké škole ekonomické v Praze a podniká jako analytik IT trhů. V roce 2013 zvítězil v anketě Křišťálová Lupa v kategorii Osobnost roku.

Co nás čeká v umělé inteligenci?

14:30 – 16:00, panelová diskuze

Vývoj umělé inteligence je mnohem překotnější než přemýšlení o jejích formách, důsledcích a rizicích pro lidské společnosti. Sféry politiky, práva, etiky a managementu se nedostatečně zabývají scénáři možného vývoje. Kam vývoj umělé inteligence směřuje a jakými politickými a právními nástroji ji využít pro dobro společnosti? Jak se promění výrobní vztahy a jak se na to připravovat? O vývoji UI, užitečnosti i hrozbách budou diskutovat ekonom a sociolog Marek Havrda, právnička Alžběta Krausová, vědec Michal Pěchouček a filozof a kybernetik Jan Romportl.

Marek Havrda

Český ekonom a sociolog. V Evropské komisi se věnoval socioekonomickým analýzám a behaviorální ekonomii. Dříve působil v think tancích a privátním sektoru. Nyní pracuje na start-upu propojujícím společenské vědy a informační technologie.

Alžběta Krausová

Česká právnička a vědkyně. Absolventka Právnické fakulty Masarykovy univerzity. V současnosti je doktorandkou na zdejším Ústavu práva a technologií. Působí na oddělení soukromého práva Ústavu státu a práva AV ČR, ve výzkumu se specializuje na právní aspekty umělé inteligence, robotiky, brain-computer interface a propojování organického života a technologií.

Michal Pěchouček

Český profesor a vědec se zaměřením na umělou inteligenci, aplikace a přenos technologií. Spoluzakladatel několika start-upů z oblasti umělé inteligence a také vědecko-technologicky orientovaného studijního programu Otevřená informatika na ČVUT. Vedl také vědecké projekty

financované americkými agenturami FAA a NASA. V roce 2015 byl zařazen na seznam výjimečných inovátorů New Europe 100.

Jan Romportl

Český filozof a kybernetik. Do roku 2015 působil na Západočeské univerzitě v Plzni, kde vedl oddělení interakce člověka a stroje ve Výzkumném centru nových technologií, věnoval se aplikovanému výzkumu umělé inteligence na Fakultě aplikovaných věd a vyučoval filozofii umělé inteligence na Fakultě filozofické. Od roku 2015 buduje na pozici Chief Data Scientist v O2 analytický tým zaměřený na využívání a rozvoj pokročilého strojového učení v oblasti telekomunikačních dat.

Moderuje: Ondřej Trhoň

Český novinář. Věnuje se videoherní a kulturní publicistice, na technologie nahlíží ve společenském a politickém kontextu. Publikuje od roku 2012 pro různá média: Finmag, A2 nebo ArtZóna České televize. Poslední dva roky se podílí na přípravě rubriky Děrné štítky na stanici Radio Wave Českého rozhlasu.

Umělá inteligence: Nahradí roboti lidskou práci?

18:30 – 20:00, panelová diskuze / Malá scéna, Horácké divadlo

Podle údajů Světového ekonomického fóra mohou v příštích deseti letech nové technologie ohrozit 75 milionů pracovních míst. Dvojnásobek jich ale může ze stejného důvodu vzniknout. Rizika spojená s robotizací budou záležet na připravenosti jednotlivých odvětví. Studie OECD přitom naznačila, že český pracovní trh patří mezi nejohroženější. Nahradí roboti lidskou práci? To bude tématem veřejné debaty Plusu o umělé inteligenci. Jak rozvoj technologií a umělé inteligence promění trh práce? Jak ovlivní rozdělení společenských tříd? Jsou více ohroženy dělnické a manuální, nebo kreativní profese? Jaké příležitosti robotizace nabízí a která pracovní místa kvůli nim vzniknou? Jaké sociální problémy s sebou může robotizace přinést?

Milena Jabůrková

Viceprezidentka Svazu průmyslu a dopravy České republiky a členka vedení IBM Central Region. Ve své funkci zodpovídá za vztahy IBM s veřejnou správou v Česku a na Slovensku. Svoji kariéru začala v sociálních službách, později pracovala jako ředitelka Odboru sociálních služeb na Ministerstvu práce a sociálních věcí. Působila také ve Svazu měst a obcí ČR.

Bob Kartous

Bob Kartous je vedoucím komunikace a analytikem think tanku EDUin. O vzdělávání publikuje v českých médiích a také například v knize 2036 Tomáš Sedláček a hosté: Jak budeme žít za 20 let. Je autorem konceptu Auditů vzdělávacího systému v ČR. Pomáhal rozjíždět vzdělávací start-up Education Republic, v roce 2015 se podílel na obsahu a realizaci Fóra 2000. Působí jako editor Britských listů.

Vladimír Mařík

Expert na robotiku, zakladatel a donedávna ředitel Českého institutu informatiky, robotiky a kybernetiky Českého vysokého učení technického v Praze. Od roku 2010 je předsedou výzkumné rady Technologické agentury ČR. V odborné praxi se zaměřuje zejména na umělou inteligenci a její využití v automatickém řízení a systémech pro podporu rozhodování, zejména s ohledem na potřeby průmyslové praxe.

Tomáš Sedláček

Český ekonom a vysokoškolský pedagog, autor knihy *Ekonomie dobra a zla*. V minulosti byl mimo jiné poradcem prezidenta Václava Havla, členem Národní ekonomické rady vlády nebo Světového ekonomického fóra zasedajícího v Davosu. V současné době působí jako hlavní makroekonomický stratég ČSOB. Přednáší filozofii a ekonomii na Univerzitě Karlově.

Vladimír Špidla

Český politik. V letech 2002 až 2004 byl premiérem České republiky a také předsedou ČSSD. Od roku 2004 byl šest let evropským komisařem pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti. Od října 2011 působí jako ředitel sociálnědemokratického think tanku Masarykova demokratická akademie.

Moderuje: Michael Rozsypal

Novinář a moderátor. Na Českém rozhlase Plus moderuje ranní vysílání a převážně politické rozhovory v rámci pořadu Interview Plus. Na podzim 2017 s tvůrčím týmem rozjel projekt Veřejných debat Plusu v regionech. Předtím pracoval v Asociaci pro mezinárodní otázky, vystudoval politologii na FSV UK a semestr strávil na ULB v Bruselu.

Ji.HLAVA DĚTEM

Ji.hlava dětem je festivalem pro nejmladší návštěvníky MFDF Ji.hlava s vytříbenou nabídkou vzdělávacích, zábavných a kreativních aktivit, které mohou navštívit děti samy nebo v doprovodu rodičů. Pro děti od 3 do 14 let je připraven bohatý a pestrý program každý den od 9 do 19.30 hodin včetně dětského koutku, mobilního planetária, výtvarných dílen pro nejmenší, workshopů pro starší, průchozích dílen, divadel, hudebních vystoupení a filmových projekcí. Veškerý program bude probíhat v jediné budově a děti tak mohou po skončení jednoho programu navázat jinou aktivitou nebo si odpočinout při filmové projekci či v dětském koutku. A zatímco se vaše děti budou vzdělávat i bavit při vlastním tvoření, můžete vy sami navštívit některou z dokumentárních festivalových projekcí. O vaše děti se postarají osvědčené lektorky z Dětského lesního klubu Hájenka. Až se s dětmi za-stavíte v polední přestávce na oběd, dětský program pokračuje od 14.00 koktejlem dalších aktivit, zatímco vy si třeba můžete dát v kavárně Paseka kávu přímo v místě dění. Ji.hlava dětem je zcela zdarma pro neakreditované i akreditované návštěvníky. Děti dostanou v rámci programu festivalovou akreditaci zdarma a zažijí svůj vlastní festival.

(Oblastní galerie Vysočiny na Masarykově nádraží.)

Mobilní planetárium

Filmové projekce z oblasti astronomie a přírodních věd. Netradiční promítání vzdělávacích filmů nejen o hvězdách a vesmíru na planetární kupoli. Mobilní planetárium je digitální přístroj, pomocí kterého je divákům demonstrován například podmořský svět, lety do vesmíru či třeba krajina na Marsu.

Průběžné dílny ČT:D

Průběžná dílna nabídne každý den možnost kreativní-ho vyžití i těm, kteří se předem nepřihlásí na program workshopů nebo dílen. Umíte složit Večerníčkovu čepici? Víte, co je praxinoskop a jak ho použít? Nebo máte chuť si jenom něco vymalovat?

Ropáci, Československo, 1988, rež. Jan Svěrák

Dokumentární mystifikace o novém živočišném dru-hu, kterému vyhovují životní podmínky, jež jsou pro nás smrtelné.

Fotka reklama manipulace

Svět kolem nás tvoří obrazy. Ty s námi komunikují a my je nejenom vidíme, ale také „posloucháme“. Pro-zkoumáme svět obrazů, které vznikly s cílem předat nám myšlenky svých tvůrců – svět novinářské fotografie, reklamy i festivalového plakátu.

Mgr. Andrea Průchová Hrůzová učí vizuální komunikaci na FSV UK a Prague College a vede platformu pro studium vizuální kultury Fresh Eye. Zaměřuje se na výuku základů vizuální gramotnosti a vztah vizuální kultury a paměti.

Ztracená kina jsou zpátky – ve fotoalbu!

Kam zmizela jihlavská kina? Zkusíme vracet stará kina zpátky na místa, která už na ně možná zapomněla. Obrázky a vzpomínky potom vložíme do vlastnoručně vyrobeného originálního fotoalba.

Mgr. Silvie Čermáková je animátorkou a lektorkou Muzea Vysočiny, kde vede výukové programy a přednášky pro školy i veřejnost. Realizuje krátkodobé výstavy a doprovodné programy.

Buchty a loutky: Zlatá husa

Ó, ta zlatá husa, jak se leskne a jak je cenná, všechny si přivábí a přilepí. Jen nejmladší ze tří bratrů, které-ho mají všichni za hloupého, ji raději vezme ukázat princezně, to proto, že se mu princezna líbí a chce ji rozesmát. A vlastně by si ji klidně i vzal za ženu. Jenže pan král je proti, a tak musí přijít na pomoc i jedna hodná obryně.

Buchty a loutky je nezávislé alternativní loutkové divadlo, hrající pro děti i dospělé, které svým neobvyklým způsobem tvorby vytváří unikátní divadelní poetiku.

Fotoalbum je, když...

Fotoalbum je knížka obrázků a vzpomínek. V dílně se naučíme základní postup, jak si vyrobit vlastní originální kus. Základní verzi jednoduché japonské vazby zvládne úplně každý, šitá knižní vazba je možná pro trochu šikovnější děti (a trpělivější rodiče), ale radost z výsledku budeme mít na konci určitě všichni!

Mgr. Silvie Čermáková je animátorkou a lektorkou Muzea Vysočiny, kde vede výukové programy a přednášky pro školy i veřejnost. Realizuje krátkodobé výstavy a doprovodné programy.

Slávek Janoušek, Luboš Vondrák a Láďa Zítka

Koncert laskavých folkových bardů, kteří zahrají nejenom dětem, ale i starým velkým dětem, protože „kdo si hraje, žije líp“.

ZOO, Nizozemsko, 1962, rež. Bert Haanstra

Krásná alegorie podobnosti chování člověka a zvířat. Návštěvníci zoo sledující zvířata zavřená v kleci jsou sami sledováni skrytou kamerou, která díky stříhu dovolí přímou konfrontaci jejich tváří a gest s tvářemi a gesty zavřených zvířat.

Co je na hlavě?

Co je v Ji hlavě na hlavě? Vznáší se nám nad ní bublina s obrázky z filmů, kousky příběhů, naše přání? Nebo na ní trůní pestrobarevná čepice? S bambulí, nebo bez? A co je potom pod čepicí?

Mgr. Pavlína Pitrová je vystudovaná etnoložka. V současné době je edukátorkou vzdělávacích programů v Oblastní galerii Vysočiny v Jihlavě a zabývá se propojením výtvarného umění a historie s výukovými metodami školního vzdělávání.

Camera obscura

Už jste někdy fotili krabičkou od keksů nebo plechovkou od limonády? Vezměte ji s sebou a vyrobíme z ní fotoaparát – cameru obscuru. S ním pak zachytíme festivalové dění a v černobílé fotokomoře zažijeme kouzlo vzniku fotografického obrazu. Nezapomeňte: dvě uzavíratelné krabičky či plechovky s sebou! Gabriela Kolčavová v roce 2004 dokončila studium fotografie na University of North Texas. Pracuje přede-všim s černobílou fotografií, která využívá klasické či historické techniky.

Kašpárek a drak aneb nechutná princezna nebo taky, jak se Franta dočkal

O tom, jak si Kašpárek dělal ze všech kašpárky, o tom, co všechno Franta zvojtíl, a také o tom, že není všech-no rytíř, co je plechové.

Divadlo De Facto Mimo je jihlavské nezávislé divadel-ní studio považující sebe sama za poloprofesionály, protože se snaží o profesionální divadlo v amatérských podmínkách.

Co je v hlavě?

Dílna Co je v hlavě seznámí malé návštěvníky se stálou expozicí Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě. Pokusíme se přijít na to, co mají zobrazené postavy a postavičky v hlavě, z čeho mají radost a co je trápí. A jestliže ne-zjistíme, co je v hlavě, určitě přijdeme na to, co je na hlavě.

Mgr. Pavlína Pitrová je vystudovaná etnoložka. V současné době je edukátorkou vzdělávacích programů v Oblastní galerii Vysočiny v Jihlavě a zabývá se propojením výtvarného umění a historie s výukovými metodami školního vzdělávání.

Anička a letadýlko: Království

Květinový muzikál nejen pro děti. Kapka rosy podávaná s kostkou léta a půlnoční vytí vlčích máků. Ema na stopě tajemství přírody. První jarní pryskyřník hlídá Severní bránu. Pohádkový kabaret s autorskými písně-mi a bleskovými převleky.

Divadlo Anička a letadýlko je novou vizí budoucnosti. Vůně, hudba, květy a indigové destičky. Napojit se na vesmír a vzlétnout. Očekávejte průtrž mraků a příval svěžích dešťů. O vaše blaho se bude starat Anička Ducháčková a všichni stálí i nestálí členové posádky.

Dokonalý člověk

Dokonalý muž a dokonalá žena, vybraní zástupci lidského druhu, jsou umístěni v prázdném bílém prostoru a vydáni na pospas zkoumavému pohledu člověka, který kamerou pozoruje a komentuje jejich počínání. Vykánávají běžné lidské úkony – jedí, chodí, tancují, přesto zvědavý pozorovatel ani na okamžik nevychází z údivu. Režie Jørgen Leth, Dánsko 1967, 13 min.

Podzimní landartová dílna

Přijďte si zařadit a tvořit z přírodních materiálů. Kaštiny, žaludy i barevné listí vybízejí k hrám. Stanou se součástí společného podzimního landartového díla? Kaštan okem, šiška nosem a úsměv vykoulí zoubky ze zrnku kukuřice!

Mgr. Dominika Pokorná vystudovala kombinaci oborů výtvarná výchova, vizuální tvorba a galerijní pedagogika a zprostředkování umění na Masarykově univerzitě v Brně. Pracuje jako grafička a ve volném čase se ráda v rámci výtvarných dílen a kurzů věnuje tvůrčí práci nejen s dětmi.

Audioškola: Zvukové dobrodružství

Vydejte se s námi do světa zvuků! Se sluchátky na hlavě a mikrofonem v ruce vyzkoušíme, co se stane, když okolní svět vnímáme ušima. Budeme hádat zvukové hádanky, vypravíme se na lov zvuků a společně si vyzkoušíme, jak dělat a nahrávat rozhovory. Těší se na vás Brit a Jiří.

Brit Jensen a Jiří Slavičinský jsou audiodokumentaristé. Pracují v Českém rozhlase, kde založili cyklus dokumentů pro mladé posluchače DokuVlna.

100 opic: Pes a drak

Pohádka o pejskovi, kterého všude vyháněli. Nezdálo se totiž, že by byl normální. A také že nebyl. Byl totiž kouzelný, což nikdo netušil. Než to však pejsek zjistil, musel odhalit záhadu létajícího čaroděje, najít krále a zatančit si s drakem.

Divadlo 100 opic pěstuje kromě jiného kulturu pohádek. Opice se nerady uzavírají v prostředí společenských vymezení. Tato smečka paviánů je asociální, živá a temperamentní. Společný však mají jeden hlavní zákon: nadšení těch, kteří si rádi hrají.

Vzpomínky

Jakou máte nejkrásnější vzpomínku z letních prázdnin? Zalovíme v paměti a zachytíme naše veselé vzpomínky pomocí kombinované výtvarné techniky a společně vyzkoušíme, co se skrývá za technikou se zvláštním názvem „asambláž“.

Mgr. Dominika Pokorná vystudovala kombinaci oborů výtvarná výchova, vizuální tvorba a galerijní pedagogika a zprostředkování umění na Masarykově univerzitě v Brně. Pracuje jako grafička a ve volném čase se ráda v rámci výtvarných dílen a kurzů věnuje tvůrčí práci nejen s dětmi.

100 opic: Chytej ušima

Divadelní kapela pro děti a jejich rodiče. Vystoupení hudební skupiny s texty pro děti, komponované do loutkového příběhu skřítky, který se vydal na cestu do světa. Tam potkává přátele a s nimi zažívá dobrodružství, jež jsou obsahem textů písní.

Divadlo 100 opic pěstuje kromě jiného kulturu pohádek. Opice se nerady uzavírají v prostředí společenských vymezení. Tato smečka paviánů je asociální, živá a temperamentní. Společný však mají jeden hlavní zákon: nadšení těch, kteří si rádi hrají.

František svého druhu

Bývalý úředník František ochraňuje a zkoumá ptáky, vyrábí pro ně budky a snaží se jim být co nejbliž. Ptactvo eviduje s matematickou přesností, záznamy archivuje a důsledně třídí všechny informace, které získá. Františkovu preciznost dotváří a jemně zlehčuje mluvený komentář, který se zaměří na drobná fakta a výkladový způsob, na jaký jsme zvyklí z tradičních dokumentů o přírodě. Režie Jan Gogola ml., Česko 2014, 26 min.

Výtvarný experiment

Díla Zdeňka Šplíchala vystavená v Oblastní galerii Vysočiny v Jihlavě jako inspirace k vlastnímu výtvarnému experimentu. Shluky linií, čar či geometrických obrazců. Kde je konec a kde začátek? Co vlastně znamená tento obrázek? Barvy i tvary nesou svá sdělení. Svobodná jako abstraktní malba, kresba i hra s čarami. Dita Nováková je pedagožkou výtvarného oboru v ZUŠ Jihlava, absolventkou SUPŠ Uherské Hradiště s doplňujícím pedagogickým vzděláním na Pedagogické fakultě MU.

Zvuková dílna s Kreatonem

Zkusili jste někdy skládat elektronickou hudbu? Společně s Kreatonem budeme vytvářet neobvyklé zvuky na nových elektronických nástrojích i aplikacích na iPadu. Martin Tvrdý a Mary C vás se-známí s nástroji, na kterých si vytvoříte vlastní filmový soundtrack.

Martin Hůla, známý pod pseudonymy Martin Tvrdý a Bonus, je český hudebník, grafický designer a kurátor. Marie Čtveráčková alias Mary C je hudební publicistka, moderátorka a kurátorka Post-Labelu.

Divadlo Líšeň: Spoutaný trávou

Jevištní meditace na motivy starých buddhistických příběhů. V inscenaci zpracované texty se týkají úcty k životu v jeho nepatrných a přehlížených podobách i obecněji smyslu života. Výtvarně originální tvar vzniká souběžným použitím loutek a stínohry před i za papírovým paravanem.

Divadlo Líšeň experimentuje s různými divadelními formami. Využívá loutky, masky a objekty, pracuje s pohybovou a zvukovou stylizací. Inscenace jsou výsledkem dlouhého hledání mnohdy přesahujícího oblast divadla.

Frotáž

Frotáž není froté a ofrotovat neznamená ofritovat. Fritovat se dá kde co a ofrotovat vlastně také! Zábavná „kopírovací“ technika i pro „nenadané“. Tohle s chutí zvládne každý, kdo má rád pastelky, pastely a věci schované po kapsách.

Dita Nováková je pedagožkou výtvarného oboru v ZUŠ Jihlava, absolventkou SUPŠ Uherské Hradiště s doplňujícím pedagogickým vzděláním na Pedagogické fakultě MU.

Hudba s otevřenýma očima: promítání videoklipů s Kreatonem

Mary C, DJka a redaktorka Radia Wave, představí pozoruhodné hudební projekty skrze obraz. Podíváme se do lesů, galerií, rozpálených ulic, na jiné planety i do animovaných světů. Prozkoumáme prostor, pohyb a čas, jak si ho představují tvůrci populární i experimentální hudby ve formě videoklipů, které v poslední době přerůstají spíše do rozměrů filmů.

Planeta Česko

Naše příroda je pestrá jako málokde na světě. Krásu a dobrodružství máme na dosah ruky – stačí se jen dobře dívat! Seznamte se s tetřevem tokajícím za úsvitu, se vzácnými sysly, s nimiž na louce laškují děti, s lososy putujícími z českých řek do moře a zpátky. Prožijte vzrušující výpravu za muflony, bobry, modrajícími žabáky a desítkami dalších hrdinů. Některé z nich možná ani neznáte – divočina přitom začíná hned za vašimi dveřmi! Režie Marián Polák, Česká republika 2017, 81 min.

Vypravěčský workshop Popaměti

Vyprávět umí každé malé dítě! Přijďte, zkusíme si společně vyprávět příběh o síle vzpomínky. Impulzem pro odšpuntování paměti může být obraz, vůně, barva. Živé vyprávění příběhů je příležitost sdílet vlastní zkušenost a také prostor pro zábavu bez hranic!

Mgr. Michala Šíma Piskačová, Ph.D., je koordinátorka kulturně-společenských projektů a matka tří slečen. Jejím velkým koníčkem je fenomén vypravěčství, o němž napsala knihu Vypravěčství jako případ současné slovesné tvorby.

PŘEKRÁSNÉ NOVÉ SVĚTY

VR KINO

Between Petrov and Vodkin, Rusko, 2017, rež. Natalia Severina, Denis Semionov

První část trilogie Kulturní revoluce se zabývá událostmi roku v Rusku. Malířská díla vystupují z rámů a stávají se součástí dobových výjevů. Skrze výrazné momenty kulturního dění předrevolučního Ruska ukazuje i významné dějinné momenty.

Beyond the Wall, Dánsko, 2018, rež. Mikkel Keldorf, Mikkel Cantzler

Dokumentární film ukazuje životní podmínky, z nichž sta tisíce migrantů utíkají před gangy, drogovými kartely a kriminalitou ze Střední Ameriky. Drsná vyprávění podávají konkrétní svědectví, například mladé ženy v Hondurasu, jejíž dvě dcery byly uneseny a zavražděny gangem.

Bloodless, Jižní Korea, USA, 2017, rež. Gina Kim

Příběh jde po stopách prostitutky, která byla brutálně zavražděna americkým vojákem. Natáčený v blízkosti americké armádní základny, kde se zločin opravdu stal, v Dongducheon Camptown v Jižní Koreji, ukazuje místa posledních hodin jejího života.

Borderline, Izrael, Velká Británie, 2018, rež. Assaf Machnes

Vycházejí ze skutečných vzpomínek a událostí, divák sleduje úvahy a dilemata mladého izraelského vojáka Abrahama, původem etiopského Žida, strážícího hranici uprostřed pouště.

Chasing Coral, USA, 2017, rež. Jeff Orlowski

Korálové útesy mizí ze světa dosud nevídaným tempem. Podívanou pod hladinu oceánu díky týmu vědců, kameramanů a potápěčů doprovází vyprávění výzkumníka, který zdokumentoval dosud neviděné změny v oceánech, rozkrývá jejich svět a způsob existence i zániku.

Deep Bolivia, Argentina, Bolívie, 2018, rež. José Celestino Campusano

Antropologické vyprávění sleduje životní a pracovní rutiny, architekturu, rituály a různé způsoby společenského života v Bolívii.

Dinner Party, USA, 2017, rež. Angel Manuel Soto

Hybridními vyprávěcími postupy zpracovaný skutečný příběh Betty a Barneyho Hillových, manželů různé barvy pleti, kteří podali zprávu o prvním známém údajném únosu UFO. Nadpřirozené události líčí během večeře s přáteli, jimž pouští vyprávění na-točené během hypnózy.

Dolphin Man, Francie, 2017, rež. Benoit Liché

Ponořením do hloubek oceánu a prostřednictvím vyprávění protagonistů, kteří se dlouhá léta věnují sensorickým reakcím člověka v pomalu objevovaných hloubkách, divák zkoumá, co se děje s lidským tělem a myslí v tomto prostředí.

Iceman VR, Německo, 2017. rež. Jan Krueger, Eric Benz

Ledový muž Ötzi je nejznámější světovou mumii, starou tisíce let. Vhled do neolitické doby ukazuje ve vědecky veristické rekonstrukci, jak pravděpodobně Ötzi žil a s jakými těžkostmi se ve svém životě musel potýkat.

In the Trenches of World War, Rusko, 2017, rež. Eduard Chizhikov

Rekonstrukce bouřlivých událostí, kdy Ruskem zmítá válka, jeho ekonomika je v troskách a bezpečet vojáků každý den umírá na frontě. Lidé, toužící po míru a nespokojeni se stávajícími autoritami, začínají přemýšlet o revoluci.

Lake Baikal: Winter Spirit, USA, 2016, rež. Michael Owen, Georgy Molodtsov

Strhující podívaná na Bajkal, nejstarší a největší jezero na světě, ale také na krajinu Sibíře kolem něj, neúprosnou přírodu a každodennost lidí žijících na jeho březích. Uvidíme i práci vědců v oblasti či reakci různých náboženství na tamní ekologické hrozby.

Make Noise, Velká Británie, 2018, rež. May Abdalla

Boj sufražetek za volební právo žen je zde ztvárněn skrze abstrahující animaci, doslovně i metaforicky zdůrazňující sílu hlasu.

Overview – Part 1, Francie, 2017, rež. Amaury Solignac, Paul Mezier

Procházka mezi objekty ve vesmíru, od planet naší sluneční soustavy ke galaxiím za Mléčnou dráhou, vznikla díky spolupráci vědců a na základě údajů NASA. Zabývá se třeba otázkami, jak velká je naše galaxie či jak jsme daleko od Slunce.

Proxima, Francie, 2017, rež. Mathieu Pradar

Časoprostorová smyčka, v níž se divák noří do potenciálního nekonečna. Ozvěna básně Charlese Baudelaira Propast vybízí k průletu imaginativně ztvárněným putováním, jemuž se však přibližují pouze náznaky obrazů v hloubce tmy.

Space Explorers: A New Dawn, Kanada, 2018, rež. Felix Lajeunesse, Paul Raphaël

Astronauti a výzkumníci provádějí diváka prostory svého tréninku a práce a vedou k úvahám o důvodech a kontextu svého působení, spolupráci ves-mírných agentur i nejnovějších plánech a pokrocích v průzkumu hlubokého vesmíru a otázkám, jak porozumět naší planetě, galaxii a vesmíru.

The Argos File, USA, 2016, rež. Josema Roig

Kombinací různých vyprávěcích postupů ukazuje možný svět v roce, kdy Argos vyrábí neurální technologii personalizovaných realit a zaznamenávání paměti a téměř třetina populace Země je závislá na nahrávání a sdílení svých vzpomínek – což se jeví ne příliš vzdálené od současné reality.

The Bridge, Ukrajina, Dánsko, 2017, rež. Nikita Shalenny

Obrazová rekonstrukce i tisíc kilometrů dlouhého běhu kolem světa, v níž je vodovými barvami namalovaná soustava mostů obklopená ozvěnami figur putujících přes lesy, ropná pole, oceány, přes proměnlivé přírodní a industriální krajiny.

The Sun Ladies, USA, 2017, rež. Celine Tricart, Christian Stephen, Maria Bello

Silné svědectví, jak žijí a proč bojují Jezídky. Jejich jednotka se zformovala poté, co tzv. Islámský stát napadl jezídkou komunitu v oblasti Sinjar, vyvraždil všechny muže a ženy a dívky unesl jako sexuální otrokyně. Tyto statečné ženy pak založily bojovou brigádu Sluneční dámy.

Through the Masks of Luzia, USA, Kanada, 2017, rež. Francois Blouin, Félix Lajeunesse, Paul Raphaël

Oslava mexické kultury vychází ze slavného před-stavení Cirque du Soleil a provádí diváka mayskými představami o životě po životě, oslavou lidu Tarahumara či velkolepou divočinou a obrazy rozpouští v bujaré fantazijnosti.

Zurich 2.0, Švýcarsko, 2015, rež. Dirk Koy

Interaktivní video, vytvořené pomocí 3D scanů ulic a budov, konstruuje nadreálný výlet mezi fragmenty švýcarského města Curych, které divák sleduje z perspektivy volně poletující v prostoru, zatímco město se rozpadá a zase skládá do působivých kompozic.

VR INSTALACE

Being an Astronaut – Part 1, Francie, Německo, 2018, rež. Jürgen Hansen, Pierre-Emmanuel Le Goff

V tréninkovém centru v Houstonu si takto astronauti testují, jak by vstupovali do vesmíru. Spolu s průvodcem, francouzským astronautem, prochází divák tréninkem vycházek ve vesmíru, v simulacích centrifugy či opuštění vozidla.

Beyond the Typhoon, Švýcarsko, 2017, rež. Encor Studio

Pomocí dokumentárních fotografií vytvořená re-konstrukce prostředí, kde byla tajfunem Meranti zničena krajina ostrova Gulangyu. Přírodní rezervace s prastarými stromy a postkoloniálními haciendami se proměnila v postapokalyptickou spoušť.

Each Branch Determined, USA, 2017, rež. Postcommodity

Nadčasová úvaha o správě prostředí vychází ze zobrazení postupů, jak obnovit a spravovat půdu a přírodní zdroje, které je zasazeno do tisíce let vzdálené postapokalyptické budoucnosti, v níž ve státě Nové Mexiko různé etnické skupiny spolupracují na péči o svůj region i sociální a kulturní zázemí své komunity

HanaHana, Švýcarsko, 2016, rež. Melodie Mousset, Naëm Baron

Metaforická cesta až fyzického uvědomování si vlastního těla a prostředí. V postapokalypticky vyhlížejícím světě se antropomorfní úlomky a shluky molekul pohybují po fyzické krajině, v níž se struktury mohou replikovat a vrací se existenciální otázka, co z „já“ zůstává.

Home After War, Irák, Německo, USA, 2018, rež. Felix Gaedtke, Gayatri Parameswaran

Příběh otce, který se vrací do svého domu v iráckém městě Fallúdža, v němž jsou všude kolem improvizované výbušniny a kde dochází k tragické smrti jeho syna, ukazuje domov jako místo, kterého se bojíte.

Srpen 68, Česká republika

Projekt Českého rozhlasu umožňuje vidět, co viděl mladý muž, který vlastním tělem bránil průjezdu sovětského tanku, i co mohl vnímat voják, který tank řídil. Zážitek vychází z reálné fotografie tohoto okamžiku. Prochází jím vždy dva účastníci najednou a role si v jeho průběhu vymění.

The Great Ocean (Debris) – Venice, Německo, 2018, rež. Michael Geidel

Hybridní dokument o klimatické změně, znečištění plasty a dopadu na oceány. Divák sleduje vodní cyklus v Benátkách, kde stoupá hladina moře. Nejde však pouze o průzkumnou či poučnou zkušenost – uživatel může v tomto světě měnit prostředí k lepšímu.

Unrest VR, USA, France, Velká Británie, 2017, rež. Amaury La Burthe, Jennifer Brea

Ohromující ztvárnění situace, člověka připoutaného nemocí na lůžko, vychází z dokumentace neurosenzorické reakce na bolest či mdloby. Divák prochází obtížně představitelnou situací a zároveň prožívá pohyblivou svobodu krajiny vnitřní.

GAME ZONE

4th Tower, Česká republika, 2018

Vizuálně propracovaný virtuální výstavní prostor vnáší do problematické roviny digitálních galerií reflexi základních herních mechanik a vizuality her z přelo-mu milénia. Umožňuje také prezentovat uvnitř média digitální hry nejen tvorbu studentů, ale také jimi vybraných autorů. Aktuálně vystavuje Martin Lacko.

Bad News, Nizozemí, 2018

Pro pochopení způsobu, jak vznikají a šíří se tzv. „fake news“, hráč podstupuje simulovaný proces, během něhož se z běžného uživatele sociálních sítí stává sám autorem takových zpráv. Poznává přitom triky, jimiž konspirátoři a autoři falešných zpráv operují a obelhávají uživatele.

Excavate!, Polsko, 2015

Poutavá strategie, v níž je hráč archeologickým průzkumníkem a ve městě Nowe Monasterzysko může několik dní provádět vykopávky na starém hřbitově – své nálezy však musí také popsat a katalogizovat, aby se mohly stát součástí výzkumu.

Oiligarchy, USA, 2008

Dystopická simulace, v níž hráči poznávají realitu závislosti na ropě: vidí ekonomické i sociální kontexty, politické souvislosti a korupční mechanismy, stejně jako rivalitu s udržitelnými zdroji energie nebo způsoby zvyšování závislosti na ropě.

One Chance, Velká Británie, 2010

Zdánlivě jednoduchá adventura, v níž se svět řítí do záhuby, a to za š dnů, přičemž hráč má jedinou možnost změnit běh událostí. Hru je možné hrát pouze jednou.

Papers, Please, Japonsko, 2013

Důmyslné zpracování života v totalitárním režimu, kdy se hráč dostává do situací, v nichž je vydírán a nucený dělat věci, s nimiž se neztotožňuje. Příběh (třeba takticky předstírané) loajality ke státu a obraně jeho hranic před migranty má dvacet různých konců, umožňuje uvědomovat si hodnotu svobody.

Sea Hero Quest, Velká Británie, 2016

Hra je součástí unikátního projektu umožňujícího vědcům získat celosvětově nejrozsáhlejší soubor dat pro výzkum a léčbu demence. Hráč je mořeplavcem, který fotí obyvatele oceánů, jimiž proplouvá, přičemž tak trénuje zejména svůj postřeh a smysl pro orientaci.

Starman, Španělsko, 2017

Takzvaná pomalá hra, v níž astronaut putuje vizuálně poutavým monochromatickým světem, kde řeší logické hádanky a překonává překážky, přičemž pohyb při průzkumu světa nejde urychlit, což vybízí hráče k vychutnání architektury budovaného světa.

The Evolution of Trust, 2017

Simulace o možnostech a postupech budování důvěry umožňuje testovat postupy spolupráce i podvádění, ale též zkoumat, jakou roli hrají v oboustranné důvěře chyby a náhody. Vycházejíc z historické situace příměří klade hra otázku, proč se v míru z přátel stávají nepřátelé a ve válce se z nepřátel stávají přátelé.

LABORATORIUM

al bahr, Belgie, Tunisko, 2018, rež. Fairuz Ghammam

Experiment s filmem vytvářeným přímo přírodou upomíná na tradici práce s přírodními vlivy a filmovým materiálem. Zde kamerou pohybuje mořský proud v tuniské Mahdii, zvukovou stopu tvoří nárazy písku a kamení o nahrávací přístroje.

Carolee, Barbara a Gunvor, USA, 20188, rež. Lynne Sacha

První pokusy o zachycení pohybu. Performance vlastním tělem. Průzkumy hloubky ostrosti, manipulace s kontrastem a barevností obrazu. Ve trojportrétu autorka zpřítomňuje různorodou energii významných feministických filmařek, které zobrazuje na místech jejich největší tvůrčí inspirace a nechává je přemýšlet o kinematografii.

Čína nečína, Hong Kong, Čína, Tchajwan, Austrálie, rež. Richard Tuohy

Mnohonásobná expozice provozu v ulicích Hongkongu a Tchaj-wanu přetváří pouliční ruch na organicky plynoucí proud světél a nezjevných obrysů, čímž poukazuje na nestálé a propustné hranice mezi autonomií a vlivem Číny.

Folklor, Česká republika, rež. Barbora Kropáčová

Podvratná červenobíle stylizovaná satira odhaluje maskulinní rozměr lidových písní. Folklorní motivy jako víno, třešně, jablka nebo růže s provokativní explicitností využívá jako nástroj fetišizace ženského těla coby objektu mužské sexuální touhy. Díky vyostřené kritičnosti demaskuje obraz žen v lidové kultuře.

Jaro – řeka a zuřící řeka, Libanon, Indie, 2017, rež. Rola Shamas

V tomto čistě observačním díle se divákovi naskytne příležitost prozkoumat život u posvátné řeky Gangy, která je v indických védách považována za bohyni a matku všech řek. Malé příběhy, které se u řeky odehrávají, pomohou proniknout do indické každodennosti v různých ročních obdobích.

Labyrint noumena, Čína, 2017, rež. Duan Tianran

Dění a jevy jsou vnímatelné smysly a chápány myšlením. Noumena jako protiklad fenoménů jsou „čisté myšlenky“, existují pouze v rozumovém chápání. Duan Tianran tímto filmem zkoumá limity našeho vnímání a pomocí animace se pokouší noumena zpřístupnit i smyslovým vjemům.

Modrá – vzestup předchází zkázu, Německo, 2018, rež. Michael Geidel

Benátky obklopené vodní hladinou stojí blízko zániku z důvodu klimatické změny. Virtuální cesta ukazuje jednou z příčin narušování přirozených ekosystémů: krizový stav přemíry plastového odpadu hromadícího se v oceánu. S ním bojují i obyvatelé Severního pólu, kam hory odpadu připlouvají.

Momentum 142310, Rakousko, 2018, rež. Manuel Knapp

Počítačová animace ukazuje prostor, zlámaný textu-rou, a dále ho rozpracovává. Změť linek prostor utváří a mění. Pohyb po nestálé konstrukci vytváří vlastní narativ, který vyvolává paniku z naprosté neustálenosti. Animaci doprovází pro ni komponovaná hudba.

Sumie, Japonsko, 2018, rež. Hajime Kawaguchi

Monochromatický film, natočený pomocí dlouhé ex-pozice a pohybující se kamery, vytváří svébytný svět díky nekonkrétním tvarům světla a šera. Lidské oko a mysl mají i tak tendenci v chaosu rozeznávat obrazy známého, každodenně viděného.

Timelines (2/1), Nizozemí, 2018, rež. Thomas Mohr

Thomas Mohr uveřejňoval na své facebookové zdi příspěvky přátel a institucí, které sleduje. Sbírkou statusů pak použil jako materiál své koláže: zmenšováním a různými uspořádáními díky algoritmu z nich vytvořil proud evokující zahlcení každodenní várkou informací.

Ve filmu/na video, Argentina, 2018, rež. Ignacio Tamarit

Experiment koexistence filmového pásu s páskou VHS. V tomto případě média nebojují, ale navzájem se potřebují, aby dílo mohlo fungovat. Filmový pás je kostra, na kterou jsou zavěšovány kusy různě narušované VHS pásky.

Vítej, Slovinsko, 2017, rež. Davorin Marc

Stop motion animace rozpoohyboává krajinu lesa, které jsou odebrány konkrétní obrysy a stává se dynamickou abstraktní strukturou. Absence zvuku ještě víc zdůrazňuje vnímání lesa ne jako konkrétního objektu, ale jako soustavy tvarů a barev.

SONIC LUX: HUDBA A ZVUK JI.HLAVY

HUDEBNÍ STAN

Stephen Paul Taylor, pátek 26. října, 21.30

Synthpop for the masses. Kanadán SPT bere pop smrtelně vážně: proto patří k nejpřekvapivějším entertainerům, které lze vidět v ulicích Berlína nebo v moskevském klubu. Třeskatá pestrost syntezátorových barev i materiálů pro kostýmy obaluje hořké jádro písní o střetu s realitou. Extáze z DIY hitů funguje i v YT videích, z nichž nejvirálnější osud má Everybo-dy Knows Sh*t's F*cked.

Český rozhlas Vltava uvádí Divergent Connections Orchestra, sobota 27. října, 21.30

Nejnepředvídatelnější těleso mezi českými bigbandy vede saxofonista, kapelník devíti skupin a postdirigent Pavel Zlámal. DCO tráví rok 2018 sérií jedinečných a jednorázových happeningů. Koncert, během něhož se může stát cokoli, včetně útoku jiných žánrů, disciplín a civilizací. Další festivalová akce v průběžném cyklu „Kdo vydrží déle“.

Metastavy, neděle 28. října, 21.30

„Když se motýl líhne, nepotřebuje plán.“ Souljazzová a hiphopová kukla pro trio so atmosféra a direktního osobního sdělení. Anna, Ursula & spol. na cestě k sobě samým i k hypnotické levitaci v jemně pulsujících příbězích.

Léto s Monikou, neděle 28. října, 21.30

„Když jsem před dvěma lety opustila kapelu Monikino Kino a dostudovala pražskou FAMU, inspirace v mnohém vycházela z této specifické situace. Po škole byly všechny jistoty pryč, hledala jsem nové pevné body ve svém životě. Poprvé jsem začala psát vlastní texty. Chtěla jsem zjistit, jestli na to mám, udělat všechno sama.“ DIY pop o hledání klidu. Jedno z prvních živých uvedení čerstvého alba!

Hellwana, neděle 28. října, 21.30

Rapperka a zpěvačka Monika Evans alias Hellwana, které “kryje záda” DJ Cyper Sound. Temně žhoucí propojení s r’n’b i hipopem, vlny s hlubokým roz-kmitem. Vítězka soutěže Radia Wave Czeching 2018. „Udržuju si hladinu nafoukanosti 24/7 a cítím se dobře.“ Platí i pro posluchače.

DJ Avsluta, neděle 28. října, 23.45

Lucie Štěpánková žije v Londýně, kde studuje zvuková umění. Avsluta je její intimní elektronický projekt. Zatímco v živých vystoupeních se dotýká ambientu a jemných beatů v progresivních stylech, její DJ sety se odvíjejí od dynamičtějších prvků elektronické taneční zóny.

CHRÁM POVÝŠENÍ SV. KŘÍŽE

Český rozhlas Vltava uvádí Beata Havlenková, neděle 28. října, 16.00–17.40

Skladatelku a klavíristku známe z řady sólových projektů, v nichž se setkává lyrický jazz, prvky komorní hudby a další inspirace (alba eodoros, Scintilla či Bethlehem), a také jako autorskou spolupracovnici Lenky Dusilové ve skupinách Baromantika a Eternal Seekers. Koncertní program přináší silnou novou tvorbu včetně hledání přirozené melodiky v poezii Bohuslava Reynka.

Mikoo, neděle 28. října, 16.00–17.40

Letos se festival zaměřuje i na hudebníky, kteří odešli z domácí scény do zahraničí, aby tam jejich přístup doznal značných proměn. Hráčka na bicí Michaela Antalová přiváží z Norska poststylový kvartet křehkých experimentů. Emotivní i formálně vytříbená hudba dokládá silnou norskou tradici improvizace a hledání nových stylových nuancí.

NIC ANEBO JEN VELMI MÁLO

Club Silentio: Kostel sv. Ducha

Mikropřednáška „O kostelu“, pátek 26. října, 15.00

Vítejte na hrobu jihlavského kata. Krátké uvedení do historie „experimentální scény“ hudebního programu, budovy kostela svatého Ducha ve Smetanových sadech. Už několik let se zde koná doprovodný program: poprvé mají návštěvníci možnost seznámit se s příběhem výjimečné svatyně postavené v roce 1572.

Jan Burian, pátek 26. října, 15.20

Jan Burian (ex-Kyklos galaktikos, Mataiotechnia a další) hledá a rozvíjí jazyk, který se přirozeně ukrývá v nestandardních elektronických nástrojích a jejich interakci s člověkem. Pro Národní filmový archiv ozvučil elektroakustickou hudbou film Takový je život (1929) a pásma snímků zakladatele české kinematografie Jana Kříženeckého.

Petr Marek, pátek 26. října, 15.50

Hudebník, filmař, scénický improvizátor po léta volně překračuje hranici mezi popem a experimentem. Pro MFDF Ji.hlava připravil sólový koncert.

Soundwalk: Zvuková procházka Jihlavou se skladatelkou Eliškou Cílkovou, pátek 26. října, 16.15

V éře, která nás naučila dávat přednost vizuálním vjemům, je někdy plodné přepnout na soustředěné naslouchání. Trasa, kterou účastníci procházky absolvují, byla navržena tak, aby odhalila specifické a překvapivé momenty ze zvukového života Jihlavy. Průvodkyní je hudební skladatelka Eliška Cílková. Délka zvukové procházky je 60+ minut, během akce se nemluví.

Radu Malfatti, sobota 27. října, 15.00

Jeden z absolutních protagonistů hudby tichých tak-tik, člen mezinárodního sdružení skladatelů Wandel-weiser. Živá performance integruje autorský přínos, práci s tichem, aktuální zvuk skutečného světa a cosi nepojmenovatelného. Malfatti dospěl ke své dnešní poetice po dlouholeté úspěšné kariéře jazzového pozounisty. Dnes vystupuje především s basovou fukací harmonikou.

Ivan Palacký, sobota 27. října, 15.30

Hráč na amplifikovaný pletací stroj Dopleta, diktafon, kytaru či fotovoltické panely je nejúspěšnějším českým zástupcem (a v ČR průkopníkem) nového, neidiomatického přístupu k improvizované hudbě, jak se na přelomu tisíciletí začala hrát například v Berlíně, Vídni a Tokiu. Na kontě má řadu mezinárodních kolaborací se špičkami žánru.

David Toop & Lucie Štěpánková, sobota 27. října, 16.00

Anglický hudebník a spisovatel David Toop se od 70. let věnuje experimentální hudbě a svébytným podobám ambientu. Mezi jeho spolupracovníky patří David Sylvian, Brian Eno, John Zorn, Steve Beresford, Haco, Akio Suzuki, Rafael Toral, Bill Laswell, Scanner, Jon Hassell a mnoho dalších. Lucie Štěpánková žije v Londýně, kde vytváří elektronickou hudbu a sound art. Inspiruje ji filozofie hlubinného naslouchání (deep listening), samostatný průzkum přírodních a městských ekosystémů, improvizace, pohyb a literatura. V březnu 2018 spolu poprvé vystoupili v duu.

David Toop, neděle 28. října, 15.00

David Toop, který v programu vystupuje i v duu s Lucií Štěpánkovou, jako autor zásadních knih o hudbě (Rap Attack, Ocean of Sound, Haunted Weather, Into the Maelstrom: Music, Improvisation and the Dream of Freedom) proměnil přístup posluchačů i uvažování o médiu naslouchání. Tato prezentace je jeho příspěvkem k programové sekci Nic anebo jen velmi málo, která se věnuje tématu redukce a ztišení.

Klaus Filip & Noid: Sonic Luz, neděle 28. října, 16.00

Tradiční elektronické nástroje si potrpí na vyrovnanost zvuku a ladění. Oproti tomu projekt Sonic Luz přináší do současnosti dávné optosonické systémy. Na pro-měny zvuku má vliv fyzická akce, pohyb světelných zdrojů i výměny ornamentálních kotoučů. Z nepovědomého systému svižně vyrůstá řád i krása. Klaus Filip a Noid (Arnold Haberl) patří k zásadním postavám evropské volné improvizace a sound artu.

Michal Libera: Léthé. Opera Buffa Acusmatica, neděle 28. října, 17.00

Léthé je akusmatická opera sestavená výhradně z nahrávek pořízených v Neapoli – místě, kde se na počátku 18. století zrodil žánr opery buffa, místě, v jehož blízkosti se podle pověsti nacházel očištěc a kde dnes žije polský kurátor a „sociolog působící v hudbě“ Michal Libera. Ten nyní přijíždí osobně uvést své audiovizuální dílo s velmi speciální koncepcí.

Vendula Guhová & Michal Kindernay: Vstup na vlastní nebezpečí!, pondělí 29. října, 14.00 a 15.00

Site-specific zvuková performance v tichu a tmě jihlavského podzemí. Kompozice s performativními prvky, ponor do podvědomí města, paměti horníků a nočních můr zvířat. Vendula Guhová působí intermedialně, pracuje s terénními zvukovými nahrávkami a nalezenými zvuky, s pohyblivým obrazem, vytváří instalace a performance, je iniciátorkou komunitní zahrady Libóza. Michal Kindernay je umělec, kurátor a pedagog. Jeho audiovizuální instalace propojují oblasti a nástroje umění, technologie a vědy.

Oldřich Janota & sbor, pondělí 29. října, 16.00

Legenda české nonkonformní písně, songwriter a hudební experimentátor Oldřich Janota letos nevystupuje na Ji.hlavě v sólovém recitálu. Účastníci festivalu mají možnost stát se členy „dvoudenního“ sboru a na místě zažít proces zkoušení a společenství. Finální společné vystoupení je pak epilogem cesty, která může být cíl.

Magdaléna Manderlová, pondělí 29. října, 16.30

Sólový projekt hudebnice (moin moin, Pinecone), která od písní míří – pod vlivem studií v Norsku – k volné tvorbě. Ambientní plochy, field-recordings, a seskupení organických zvuků a anorganických textur se prolínají v širokou vokální krajinu. Městský ruch pomíjí a jedinec se ocitá sám v tichu zasněženého pole.

RADIO WAVE A MFDF Ji.HLAVA 2018

DKO, každou noc od půlnoci

DJ Sestra

Kewu

Holy (DJ set)

Tomino & Myslivec (Midi Lidi DJs)

DJ Casablanka

Dné (DJ set)

Mutuju

Mary C

DJ Maceo

AUDIOREPORT

23.-25. října, Divadlo Na Kopečku

XXVII. ročník soutěžní přehlídky AudioREPORT návštěvníkům MFDF Ji.hlava nabídne jedinečnou možnost seznámit se s nejnovější produkcí v oblasti českého rozhlasového dokumentu.

AudioREPORT je tradiční soutěžní přehlídka rozhlasového dokumentu a publicistiky. Od jejího zrodu v roce 1990 ji pořádá nezávislá občanská diskuzní platforma, zapsaný spolek nazvaný Sdružení pro rozhlasovou tvorbu. Vstup na poslechy je volný.

DIVADELNÍ PROGRAM

Horácké divadlo: Barber Shop, 25. října 17.30

Pohybově vizuální satirická performance s prvky dokudramatu. Inscenace kombinující prvky dokumentárního a pohybového divadla je inspirována několikaletou (marnou) snahou jednoho z nejkvalitnějších českých souborů tzv. nového cirkusu, Cirku La Putyka, o nalezení útočiště pro svou tvorbu. Představení je jevištní metaforou o nekončící pouti za uměleckou svobodou. Režie Pavel Šimák. Délka představení: 70 minut

Vosto5: Společenstvo vlastníků, Krajský úřad Kraje Vysočina, 3. patro budova B, 27. října 20.30

„JSME DOSPĚLÝ LIDI!“ Nelítostný boj rozvášněných eg o pozice a dominanci na výsluní společenského jeviště v autorském projektu divadla Vosto5. Dramatický formát postavený na půdorysu klasické schůze společenství vlastníků bytových jednotek. Námět, scénář a režie Jiří Havelka. Délka představení: 85 minut

MY STREET FILMS

27. října 10.00-18.00

Dužan Duong se nepovažuje za čistokrevného dokumentaristu, má rád klipy, hrané filmy a cool reklamy. Pojdme společně prozkoumat dokumentární film s režisérem hraných věcí. Jak vytvořit hranou doku-fikci? Výstupem našeho denního workshopu bude krátká doku-fikce z prostředí Jihlavy. Workshop pořádá My Street Films v rámci MFDF Ji.hlava. Maximální počet účastníků je pět, registrujte se na www.mystreetfilms.cz.

KINE DOK

Site-specific, Památník Jihlavská synagoga, 28. října 19.00

Pietní projekce snímku Mrtvý národ za účasti režiséra Radu Judeho. Projekce bude ve formě

tzv. silent kina, takže si nezapomeňte vzít svoje sluchátka a telefony. Zvuk si naladíte přímo na místě. Snímek je fascinujícím a traumatizujícím portrétem jednoho národa, který je poskládán z deníkových zápisků židovského lékaře z Bukurešti, které si začal psát v prosinci 1937 po zvolení antisemitského prezidenta do čela Rumunska.

VÝSTAVA FESTIVALOVÝCH PLAKÁTŮ

Foyer – DKO I

Výstava plakátů českých a zahraničních filmových festivalů, v rámci níž bude předána cena pro nejkrásnější festivalový plakát, který zvolí účastníci workshopu Festival HUB. Festivaloví diváci pak udělí svou cenu diváků.

EMERGING PRODUCERS 2019: VEŘEJNÁ PREZENTACE

DIOD, sobota 27. října 19.30

Osmnáct prezentací vycházejících hvězd evropského dokumentárního filmu, letos doplněné o producentku z hostující země – Chile. Během posledních šesti let se z Emerging Producers stal respektovaný tréninkový program, kterého se zúčastnilo přes 100 producentů z 34 zemí. Řada z nich

dnes slaví úspěchy a sbírají ocenění na festivalech po celém světě. Emerging Producers sestává ze dvou částí – workshopu a prezentace v rámci MFDF Ji.hlava a během Berlinale v únoru 2019.

FESTIVAL HUB 2018

DIOD, 28. října, 19.30

V rámci Festival Hubu se představí světové filmové festivaly, instituce a programy. Tato ojedinělá akce se koná v rámci projektu Festival Identity – tradičního setkání zástupců filmových festivalů na MFDF Ji.hlava. Prezentace devíti filmových událostí, každá ve 20 slidech po 20 vteřinách.

PARTNEŘI A SPONZOŘI

Hlavní podporovatelé

Ministerstvo kultury ČR
Státní fond kinematografie
Kreativní Evropa MEDIA
Statutární město Jihlava
Kraj Vysočina

Hlavní partneři

Current Time TV
UPP

Generální mediální partner

Česká televize

Exkluzivní mediální partner

Český rozhlas

Hlavní mediální partneři

Aktuálně.cz
Respekt

Partneři Industry programu

Asociace producentů v audiovizí
Central European Initiative
Mezinárodní visehradský fond

Partneři Ji.hlava Film Fund

UPP
Soundsquare
Centrum dokumentárního filmu

Spolupřadatel Industry sekce

Institut dokumentárního filmu

Partnerský projekt

Doc Alliance Films

Za podpory

Česká centra
Česko-německý fond budoucnosti
German Films
Francouzský institut
Heinrich Böll Stiftung
Institut Adama Mickiewicze
Italský kulturní institut
Maďarský institut
National Film Board of Canada
Portugalské centrum Praha

Rakouské kulturní fórum
Rumunský kulturní institut
Slovenský institut
Swiss Arts Council Pro Helvetia
UniFrance
Velvyslanectví Kanady
Velvyslanectví Státu Izrael
Velvyslanectví Švýcarska
Velvyslanectví USA
Zastoupení Evropské komise v České republice
Zastoupení Valonsko - Brusel
Zastoupení vlámské vlády v ČR

Partneři Inspiračního fóra

Friedrich Ebert Stiftung
Heinrich Böll Stiftung
Nadace Karla Janečka
Via Clarita

Partneři Ji.hlava dětem

Rodinný zábavní park Robinson Jihlava
Dětský lesní klub Hájenka
Kavárna Paseka
Baby Office
Vyšší odborná škola grafická Jihlava

Partner VR Zone

Brainz
Go360

Partner Game Zone

Asus
Genesis
X-Gamer
X-play

Oficiální festivalový vůz

FORD Autocentrum – Rozkoš Jihlava

Oficiální přepravní partner

TNT

Oficiální pivo festivalu

Pivovar Ježek

Regionální partneři

Ammeraal Beltech
Chesterton

Javab
Kronospan
Mitech
Sepos

Oficiální dodavatelé

Ackee mobile applications / APP4FEST
AZ Translations
Biofarma Sasov
BIOFILMS
Böhm
Dřevovýroba Podzimek
Farmářka
Fine Coffee
Hrádecký Med
Kofila
KOMA MODULAR
Mlékárna Krasolesí
Seicha
Spokar
Studio VOKO
Toner
TREBITSCH old town distillery
Vinařství Hrdina & dcera

Dále spolupracujeme

Aerofilms
Dederova kola
Dům kultury a odborů Jihlava
Horácké divadlo Jihlava
Chateau Herálec
Město Třešť
Nacokolo
Newton Media
Oblastní galerie Vysočiny
Vysoká škola polytechnická Jihlava

Mediální partneři

25fps
A2
Alarm
Cinema
Cinepur
Dějiny a současnost

Film a doba
Illuminace
Radio 1
Revolver Revue

Regionální mediální partneři

City.cz
Jihlavská Drbna
Jihlavské listy
Hitrádio Vysočina
SNIP & CO

Mediální spolupráce

7.G
ArtMap
ČSFD
Deník Referendum
Festival Guide
Flash Art
Full Moon
H_aluze
HisVoice
Host
Kapitál
kult.cz
Literární noviny
Magazín Soffa
Nový prostor
protišedi.cz
UNI

Zahraniční mediální partneři

Cineuropa
Film New Europe
Kinečko
Kino Ikon
Kinema.sk
Modern Times Review
Variety

Mediální partneři Inspiračního fóra

EDUin
Flowee.cz
Vesmír